

Nyugatplusz

XII. évfolyam 1. szám

ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
FŐVÉDNÖK: KONYÁRI JÁNOS 1951–2017

újnyugat

IRODALMI KÖR

„Szindbád láthatatlanul álldogált a híd oszlopánál.” (Krúdy)

Nemzeti
Kulturális
Alap

A Nyugat Plusz szépirodalmi folyóirat 2025. évi I. számának megjelentetését a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.

Ára: 2500 Ft

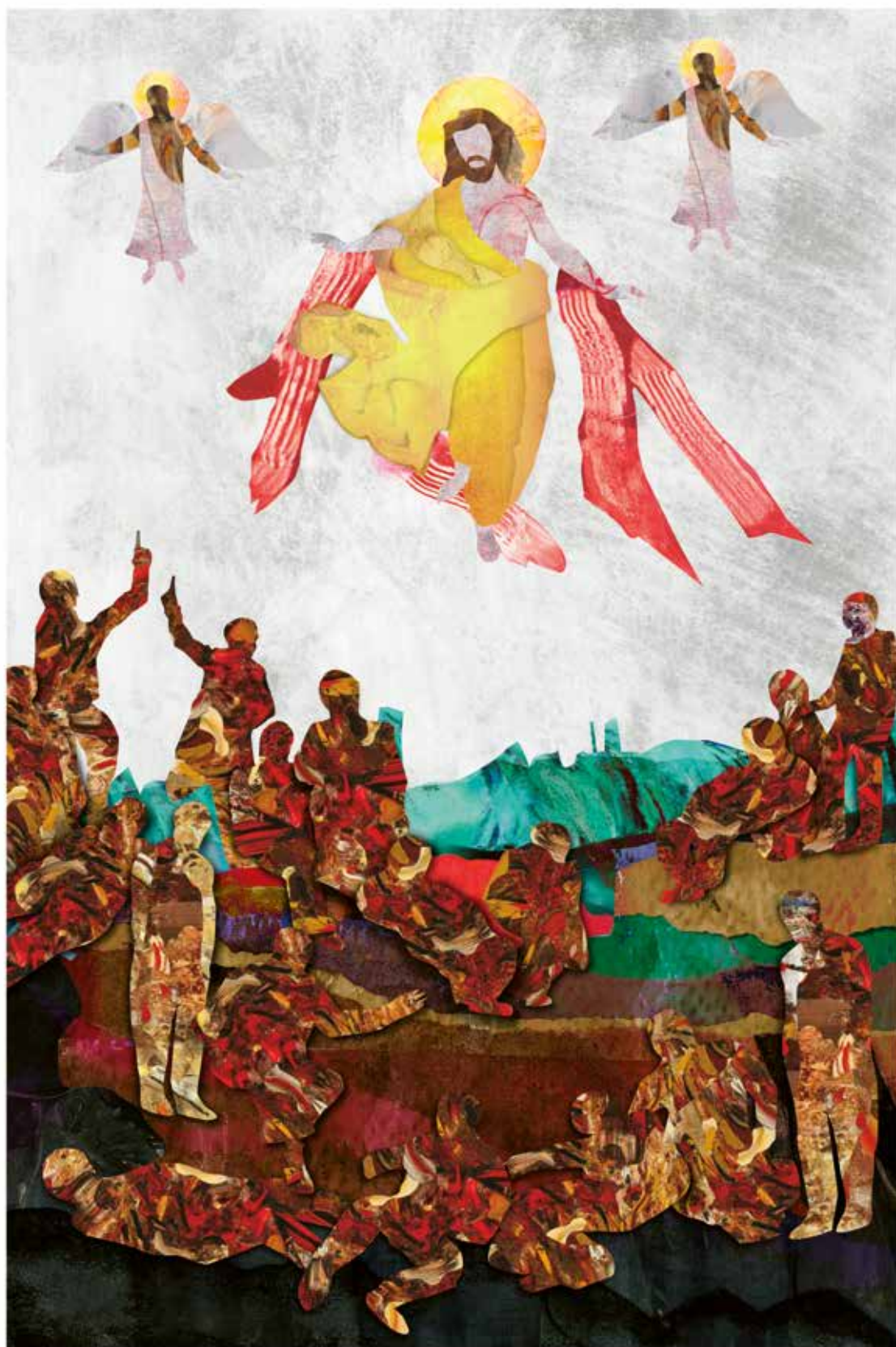
”**F**igyelemre méltó már maga a tény is, hogy az egykori **NYUGAT** hagyományát a címében is vállalja, s ennek megfelelően a magyar irodalom új és újabb nemzedékeit ennek a hagyománynak a folytonosságában közli, értelmezi és értékeli. A lap szellemi bázisát jelentő **Újnyugat Irodalmi Kör** sokrétű tevékenységét, főképp tehetség-gondozói munkáját is ismerem és eredményeit elismerem.”

TÓZSÉR ÁRPÁD

újnyugat
IRODALMI KÖR

ZILAHİ NONO: PRÓFÉCIÁK
Végítélet kora

Fővédnök: Konyári János 1951–2017
Alapító-főszerkesztő: Szabó Zoltán Attila
Alapító-lapigazgató: Raffai Ferenc
Szerkesztő: Bolemant László
Művészeti vezető: Kovács Gábor
Olvasószerkesztő: Lengyel Mária
Grafika: Jásdi Juli

Szerkesztőségi e-mail (írásművek küldése):
happycaroffice@gmail.com
Szerkesztőségi e-mail (lappal kapcsolatos
információk): nyugatplusz2012@gmail.com

A kiadványban szereplő illusztrációkat,
fotográfiákat készítette:
Bolemant László, Jásdi Juli, Kovács Gábor,
Miske Emő, Zilahi Nono

Felelős kiadó:
EREF Szolgáltató Nonprofit Betéti Társaság
(2097 Pilisborosjenő, Panoráma út 12.)
Kapcsolat: ereftb@gmail.com
Kiadásért felelős személy:
Raffai Ferenc ügyvezető

A Nyugat Ma első száma 2010. október 23-án
jelent meg. © Szabó Zoltán Attila
(Újnyugat Irodalmi Kör)

Nyomdai munkák: Stanctech Digital Kft.
1047 Bp., Baross u. 11-15.
Felelős vezető: Hermann Nikolett ügyvezető

Terjesztés: országszerte a kiemelt
könyvesboltokban, antikváriumokban,
lapterjesztő pontokon, könyvbemutatókon,
kulturális eseményeken. A KELLŐ
Könyvtárellátó Kft-nél, valamint a
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (FSZEK)
tagkönyvtáraiban
Nyugat Plusz Extra [Magyar Elektronikus
Könyvtár – MEK-23829]

Előfizetéssel és terjesztéssel kapcsolatos
egyéb információ:
nyugatplusz2012@gmail.com

HU ISSN HU ISSN 2064-2458

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A folyóiratban, kiadványokban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyével sokszorosíthatóak. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

Nyugatplusz: lépést tartva a gyorsuló idővel

A 15 éve élő(!) Nyugat Plusz irodalmi folyóirat a kor kihívásainak megfelelően, az olvasók, de a könyvtárak, a gyűjtők igényei szerint is változik, formálódik. 2022/2023 óta ún. könyvújság-formában jelenünk meg. Erre azért van szükség, mert – a gazdaságossági szempontok mellett – bookazine-kiadványaink eddig mind hazai és külföldi olvasóink, mind a könyvtári szakemberek részéről pozitív visszajelzéseket kaptak. Tartalom és forma – ugyebár.

A Nyugat Plusz a Magyar Elektronikus Könyvtárban (MEK) is fellelhető, így azok az Újnyugat Irodalmi Körhöz kapcsolódó, összegző jellegű kiadványok is, mint amilyen 2021-es Újnyugat Antológiánk.

„csak ússzon egy kis fény e zord / országban is, a mindig tovatolt / holnap felé!” (Babits)

A kiadó

Nyugat**plusz**

A kortárs irodalomban és a társművészetekben is komoly dilemmaként fogalmazódik meg, hogy a posztmodern elméleti és esztétikai be-látásai után milyen irányba lehet mindezt folytatni. Az Újnyugat Antológia szerzői a modern irodalomban látják azt a kikezddhetetlen mintát, amelyhez minden körülmények között sikerrel lehet visszanyarodni, s a kötetbe felvett szerzők teszik ezt úgy, hogy nem lesznek az egy évszázaddal korábban virágzó irodalmi kultúra és közízlés epigonjai. A kötetben szereplő írások az Újnyugat Irodalmi Kör szerzőgárdájának tollából származnak, tudatosan kapcsolódnak a nyugatosok világról és irodalomról kialakult világfelfogásához.”

[HTTPS://WEBSHOP.KELLO.HU/UJNYUGAT-ANTOLOGIA](https://webshop.kello.hu/ujnyugat-antologia)

KÖNYVTÁRELLÁTÓ

Tartalom

Nyugat – ma

Szabó Zoltán Attila: a-ka-do-zik-a-szol-gál-ta-tás / Az ámokfutó	9 / 13
Vörös István: Reggeli kávé, esti bor / A földanya üzenetével jöttem	10 / 17
Filip Tamás: Látjuk ámuló arcát	10
Turczi István: Hazádnak rend	11
Acsai Roland: Ki legyőzte / A játékról / Mellszobrok	12 / 20
Ambrus József: Nem leszek	12
Szauer Ágoston: Demonstráció / Határ / Li Csien: Gyertya / Írásjel	12 / 20 / 23
Szauer Ágoston: Demonstráció / Határ / Li Csien: Gyertya	12 / 20
Kovács Balázs: felnőttésvérvény – almakompóttal	14
Miske Emő: Petőfi verskollázs II.	15
Petőcz András: Vár rám az apám	16
Varga Árpád: Filozofáló szonett	17
Zalán Tibor: Ginsberg-szilánk	18
Bíró József: Alkony közelít / Testvérszív	19
Szepesi Zsuzsanna: Kassák után / Ha Kassák	20
Z. Németh István: Nem ezen a bolygón	20
Debreczeny György: Kelet felől	21
Fehér Kinga: sodródás állóvízben	22
Lencsés Károly: Nyomok	23
Filip-Kégl Judit: Fehér hússal	23
Kertész Éva: A kínok kínja szótlán	24
Siska Péter: Szekvencia	25
Kóbor Adriána: UG	26
A Nyugat Plusz vendége: Avelino de Araújó (Aurora boreal)	27

Manézs

Bozók Ferenc: Kassák Lajos útja(i) a piroslámpás házaktól a bűnbánatig	31
Z. Németh István: Trans-Cyberia Expressz 2.0 / Abszolút jelen	35 / 54
Hodossy Gyula: Kassákot keresve	38
Kovács Balázs: egy koratavaszi... ..	40
Bíró József: Pozsony után / János-emplékház	41 / 43

Bolemant László: a szavak után	42
Ferenczfi János: Post vitam / Bokszer	43 / 60
Varga Árpád: váncosok között	43
Horváth Gábor Miklós: madárka / mennyország / valaha	43 / 53
Szabó Palócz Attila: Ez ma már egy másik Babel itt	44
Siska Péter: Éden	48
M. Fehérvári Judit: Az vagyok / Vagyok szélben por	49 / 50
Molnár József: Léha szonett / Kölcsön egy órára	49 / 52
Ambrus József: kényszerélet / szép akcentussal	50 / 60
Filip Tamás: Kés, vaj, kenyér	50
Draskóczi Ágnes: Feszültség	50
Száraz Pál: A kis önző	51
Kégl Ildikó: A fekete babáról	53
Szilágyi József: Kimi	56
Csontos Márta: Emlékmagok /Magnóliák árnyékában	58 / 61
Podonyi Hedvig: PÁR-BESZÉD	59

Vadnyugat

Hartay Csaba: Koktélok a börtönben	63
Schwalm Zoltán: +++-=	66
Z. Németh István: Mi a MI, Miami?	66

Láttelelet

A Nyugat Plusz vendége: J.M. Calleja: Sense Tirol 60	69
Falussy Lilla: Teknős kaland	71
Szabó Zoltán Attila: Hallássérültek örömfocija (riport)	75
Jancsó Péter: Pantera: A new level	78

Nyugat – ma

Nyugatplusz

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

a-ka-do-zik-a-szol-gál-ta-tás

(avagy indiánok az ígéret földjén)

Az ígéret szép szó. Az ígéret – hungarikum. Magyarország az ígéret földje! Itt ígérni (és azután másként emlékezni, elfelejteni a szóban tett ígéretet, ha pedig a felültetett a vártnál szemtele-
nebb, és egynél többször rá mer kérdezni a felé tett kósza fogadalomra, akkor 1. telefonhívás-
kor: kinyomandó, 2. személyes találkozáskor: kerülendő, mint a covidos, 3. hivatalos levélben:
elutasítandó), mi sem természetesebb.

Így van ez mindenhol. Fent és lent. Ígér a munkaadó, ígéretet az alkalmazott. Ígér a kultúr-
politika, ígér a szomszéd. Megígéri (immár sokadjára) a szelektív hulla(dék)szedés gigászi
cége is, hogy holnap majd már működni fognak a műanyag palackokat hol benyelő, hol kikö-
pő, újonnan telepített visszaváltó automaták. Ígéretet a „partner a digitális megújulásban” is.
Az újdonság „lakossági és vállalati telekommunikációs kereskedelmi szolgáltatásokat” ellátó
vállalkozás, de közben a-ka-do-zik-a-szol-gál-ta-tás, a mo-bil is, a wi-fi is, a té-vé is, a minden
is. Korlátlan a belföldi adat, korlátoltak (talán) a képességek is, de lehet, hogy csak a fogyasztó-
ban van a hiba. Mert türelmetlen. Mert unja a folytonos átállást. Mert zavarja a képernyőn ma-
gában pulzáló magyarázat: „Lejátásási hiba. A lejátás során hiba történt. Rendben.”

Rendben?

Az ígéretetek sajnos a kortárs irodalom (lápos) közegét, a honi médiadzsungel még éppen ma-
radt fáit is kikezdi. Nem könnyű itt létezni, értéket teremteni, értékeket (lángot) őrizni, érté-
korientáltak maradni. Mert nem is a szektor relatív pénztelensége itt a fő baj. Sokkal inkább,
hogy az ígéretések felbugyogó csatornatörmelékéből kell előbányászni azon apró drágaköve-
ket, amelyek némi fényt tudnak vetni a sötét éjszakában.

Hosszabb ideig (talán) ezért nem tudott megjelenni a *Nyugat Plusz*. De a kitartás, a szakma
értő képviselőinek összekapaszkodása, a közös akarat, az olvasókkal 15 esztendeje megkötött
vértestvéri „szerződésünk” (Königh Pétert idézve: „Hisz indiánok vagyunk mindannyian.”), újra
átúszta ladikunkat parttól a túlpartig.

„A parton, ahonnan ide átúsztam, csónakok hosszú sora volt kikötve. Az imént elosontam mellettük,
de csak a sziget felé meresztettem a szememet, és nem vettem észre a csónakokat a sötétben. Most, hogy
a szigetről megláttam őket, ráéreztem arra, hogy a csónakok mellett sokkal jobban megközelíthetném
a középső szigetet, mely tulajdonképpen célom volt. Nem sokat haboztam. Újra alámerültem, és vissza-
úsztam a part közelébe, azután egyik csónaktól a másikhoz úszva, szembekerültem a középső szigettel.
A hatodik csónakban megkapaszkodtam. Ott álltam most a hideg vízben, csak a fejem látszott ki belőle.”

Karl May: *Winnetou – Sam kiszabadítása* (részlet)

VÖRÖS ISTVÁN

Reggeli kávé, esti bor

Egy gyógyszer a fülzúgásra
már belém jutott,
ma csak egy kávé az ára,
és ébren vagyok.

Száz év múlva viszont más lesz,
nem lesz ébredés.
A halál igazi vátesz,
és ez nem kevés.

A halál igazivá tesz,
nem kell ébredés,
de a valóság is más lesz,
csak semmittevés.

A valóságban nincsen hely
soha semminek.
Az árnyékom még nem kelt fel,
én reggelizek.

Egy gyógyszer a fejfájásra
esti bor után,
rossz kilépni a világba
lélekben sután.

FILIP TAMÁS

Látjuk ámuló arcát

Az erdő szíve szétosztja magát –
minden fába jut dobogás.
A lombban hangoskönyv lapul,
madárdal, susogás, mi éppen
világgá megyünk, és tovább.
Hiedelmeink elkísérnek, és
bennünk lassan újraépül, mi
százszor összedőlt: a magtár.
Polgár is lehetnék, de inkább
király vagyok s te királynő
egy szemtelen köztársaságban.
Egy néni ismerősnek találja
párosunkat, hátrapillant, mikor
elmegyünk mellette, negyedik
szemünkkel látjuk ámuló arcát.

TURCZI ISTVÁN

Hazádnak rend

„Áldjon vagy verjen”
Vörösmarty Mihály

Hazádnak rend: sokba kerül.
Ha dicsérsz, átkozol,
elszámolással nem csupán
magádnak tartozol.

Van itt szégyellni pár dolog
a Dunatáj körül.
Egy helyre hord mindent a szél,
és csönddé tömörül.

Ha visszanézel, láthatod,
takarásban vagyunk.
Ahol nem láthat, aki lát,
még dolgozik agyunk.

Vissza nem ütni se könnyű.
Fájhat az is, ez is.
Cserzi a bőrt, nem csak viszket:
kis magyar nemezis.

És annyi példabeszéd közt
jutott már eszedbe,
emlékeidből mit teszel
fekete keretbe?

Itt voltál és nem leszel itt
– történelemszünet.
Majd hiányodból fiaid
kiveszik részüket.

Lásd, a hálátlan maradék
új fétisért kiált.
Berzenkedhetsz, az utókor
nem differenciált.

Jönni kisszerű halálból
vissza kevés szóval.
Posztumusz is gazdálkodni
a kimondhatóval.

Végképp nem törődni azzal,
lesz-e még, aki ért,
szövegűséggel fizetni
élethalalodért,

amíg van, ki e sorokat
olvassa, vagy rója.
Annak, hogy így lesz-e mindig,
nincs megmondhatója.

Lépések sehováiban
diófa-halk remény.
Az nem lehet, hogy itt a vég.
Kezdődjön el a fény!

De hol van, mondd, hol a kéz, mely
teremteni képes?
Megértést bőven adni az
égi rendeléshez.

Ha álom holdfény-batáron:
homlokodig elér.
Megérint puhán, fehéren,
mint egy gyerektenyér.

És érintése arcodon
súlyával megmarad
lassan szétnyíló ujjai
ígéréte alatt.

AMBRUS JÓZSEF

nem leszek

nem vagyok sorok között dallam
 – csak sóhaj – nyikorgó reggelek,
 száraz villám a trópusi dombokon
 – mely boros tenyeremben összeér
 mint szememben káprázó jövőkép
 – reménnyel áztatott szorongásai

nem leszek a köznapok pillanatai
 – nincs hozzá erőm bátorságom
 az alvilág utcáin emberként sodródom
 és temetem az imbolygó rímhiányt
 de miért is – a vén eszme halott
 emlékezem és egyszer meggyónom
 miért pusztulnak az elejtésre méltó vadak
 ha szétcsordogál megfeneklett korom

ma már tényleg nem leszek – csak holnap
 – a létezés ellen védtelen vagyok
 s hogy lesz előtte valami – vagy utána
 itt maradok hogy elfelejtsenek

SZAUER ÁGOSTON

Demonstráció

Támassz élével kést a téglavajnak,
 súlyánál fogva majd mélyebbre vág,
 jelképe lesz az olvadó időnek;
 egy folt marad, egy kés – és nincs világ.

Határ

Ott fenn a kékség hártya csak,
 madár vagy angyal sérti meg,
 pauszpapírja átszakad,
 túlról az égi szél zizeg.

ACSAI ROLAND

Ki legyőzte

A fürge gyík hasán a
 zöld-sárga árnyalat.
 eltűnt gyerekkorom, de
 ő mégis itt maradt.

Itt fekszik mozdulatlan,
 akár egy néma hős,
 ki legyőzte előttünk
 az elmúló időt.

A játékról

Siklófej a sziklák közt:
 tűnik, ha mozdulok.
 Máshol bukkan fel ismét,
 sokáig nem mozog.

Megint megrémül tőlem,
 visszahúzza fejét.
 Nézem, hol jön fel újra.
 Így játszunk: ő meg én.

A lányaim napoznak
 a tóhoz jó közel,
 engem meg vár az árnyék,
 amíg indulni kell,

és véget ér a játék,
 mit életnek hiszel.

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

Az ámokfutó

Ült azon a széken. Egészen oldalt. Az ablak felé nézett. Majd az ablakon ki. Pontosabban: lefelé. Lenézett. Le a városra. Rá a városra. Hiszen ő volt olyan szerencsés, hogy itt ülhetett fenn, a magasban. Az új csodatoronyban. A hitelosztályon. Ahol minden üveg felület, s mindenki felületes. Az esőcseppek itt reménytelenül kalapálják a nagy függőleges üvegfalakat; oda-odacsapnak, csurrannak, majd szörnyet hallnak a mélyben. *Modern – rágta magának a szót Széplaki.*

Nem azzal volt baja, hogy magas és hogy modern. Alapvetően kedvelte az ilyet (is). Azzal volt gondja, hogy az egész épület hivalkodóan ócska. Office-nak office, home-nak hitvány. De ide kellett költözniük, nem volt mese. Volt megnyitóünnepség is, meg áldást osztó pap. Volt vállalati tapsvihar, tapsikoló politikusok keltette ócska zajok, hejehuja. Szíppantottak is valamit. Ittak is valamicskét. A főnöke karaokézott. Dr. Albánt alakította, majd bepróbálkozott az új gyakornoklányánál. A kicsike engedelmes lehetett. A főnök a kis ideig működésképtelennek hitt üvegliftből csapzottan tért vissza. *A tükrökön túl, fenn a fellegekben.*

Széplaki, a pénzpiac szakértője egészen oldalt ült. Elhúzódott a többiektől. Lassan, óvatosan gurította egyre arrébb-távolabb a székét. Zuhogott. Délután kettő lehet – gondolta, de a mobil kijelzője már 16:20-at mutatott. Különböző mozgalmas napja volt. Parafált is. (Kétszer.) A főnök ratifikált. (Egyszer.) Majd kirúgta a Bálosi Bandit. Könnyen ment. Bandi illedelmesen összehajolt, csak régi komájára nézett vissza kérdően. Széplaki (merthogy ő volt az a régi koma) lesütötte szemét. Az egyetemi évek abban a másodpercben véglegesen köddé váltak.

Nem sokkal később a város is eltűnt. Csak Széplaki vette észre, aki (még) kereste azt az ablakon át. A többiek város nélkül is szépen elváltak. Nem látta a nagy folyót se. Nem hallotta a majdnem nesztelen lift halk neszelését sem. Csak az esőcseppeket érzékelte. Ott keringőztek egymással az ablakon. Széplaki akart szólni, de az irodaszékbe nyomta valami földöntúli erő, és nem engedte, hogy értesítse a város, a tornyon túli világ tovatűnéséről a kollégáit. Érezte a nyakát. Pattogott ott valamije, talán

egy ér. A vállát is nyomta valami súly. Bandi kérdő tekintete csak nem hagyta nyugodni...

Azt vette észre magán, hogy nagyon les valamit. *Na de nem volt ott a város, akkor meg mi a fenét szuggerál?* Nem tudta megmagyarázni. Nem értette az egészszet. Szemei annyira látni akarták a tornyon túli világot, hogy egyre csak kerekedtek, mígnem: elgülsödtek. Úgy vélte, mereven egy pontot néz, ami pulzál. *Akkor hát mégis szuggerálja a semmit, hogy végre visszatérjenek a város kontúrjai?* Nem tudta megmagyarázni. Nem találta a szavakat. Nem találta az elektromos cigijét sem. *Hol lehet?* Úgy hitte, kezei az e-cigi után matatnak az asztalán. De a kezei is cserbenhagyták, ahogyan a főváros, ahol fölött.

Lassuló gondolatleheletek szöktek ki a homlokán. A fülein. A harmadik szemét látta, ahogy résnyre zárul. Észlelt valamit, de szólni nem tudott, integetni sem. Kezdte elfogni a pánik. Úgy képzelte mindig, hogy a pánik rejtőzködő szibériai tigris, ami hirtelen ront rá az áldozatára. Azután addig tépi a húst, amíg ki nem szabadítja a delikvenst a karmai közül egy ízletes antidepresszánsal. *Fene enne a tigris! Haj, de jól jönne most egy vadászkes! – üvöltötte némán.*

S az elébb még jéghidegnek tűnő, szökésre hajlamos gondolatleheletek mintha visszatódultak volna Széplaki, a pénzpiaci szakértő tárt száján át a beleibe, menet közben gondolatparazsakká hevülve. Mindez a torony 39. emeletén. Neonfényben.

Egy táltos szív remeg a konyhakésben. 16:30 lehet kábé. *Most múlik pontosan.* Vagy most telik ki. Az idő. Most hagy ott. A lélek. Most fröccsen. A semmilyen sara. Most válik köddé talán mindörökre a növekvő hastérfogatot maga hasznára gombolyító mesebeli köldökszöszerdő. Ó, jaj! *Egy indián lidérc kísért itt bennem.*

Széplaki ráébredt, baj lehet. Kereste volna az arany középutat, egyszeriben igényelte (volna) a kollégák közelségét is. Szólt volna nekik, hogy hívják már azt a kurva mentőt. De nem figyeltek rá. Lenyűgözte őket az office! Örömitasan nyitották meg a munkaalkoholisták ballonos vizes műanyagbordóján díszelő csecse vízpedálkakat. Széplaki közben az életéért küzdött. Az utolsó szalmaszálba gabalyodott. A számokba. A rendbe. A rideg racionalitásba. Az adókulcsokba. A másokat öldöklő nagyku-

tya-pénzmachinációk társadalmat körbeindázó buja szötteésébe.

Az ijesztő ismeretlenből az ijesztő ismerősre vágyott. Bálosi Bandi hétköznapi poklába, amelyből lehet még kiút. Na de a sztrókból van-e szabadulás? Mert lassan felérte ésszel, hogy nem lebeg, hanem haldoklik. Az üveglifttől 6,8 méterre. A legközelebbi kórháztól – légvonalban – 3,2 kilométerre.

Széplaki, a pénzügyi szakértő egyre furcsábbban ült azon a széken. Félig ült, félig feküdt. Pénzügyi görbéket vélt cikázni valahol félmagasan. Azután rájuk unt. Ment volna haza. *Vissza a városba. Mert ott meleg van, nyugalom és fény.* Istent szólongatta – némán. Nem hitte, hogy hallja őt. *Egy istentelen világban ilyet tenni eleve értelmetlenség, nem igaz?*

Igaz vagy nem, de néhány perccel később újra látni vélte a várost. Mintha élesedtek vol-

na a színek, mintha helyére kerültek volna a dolgok. Szeme pedig megpihent Ágneska felé közelítő feszes kis blúzán. *Angyali látomás* – rögzítette Széplaki éppen bootoló agya. Most már tetszett, amit maga körül érzékelt.

Heves röhöghetnékje támadt akkor is, amikor Bálosi Bandi kezében egy fegyvernek látszó tárggyal szállt ki az üvegliftből, majd benyomta a ravaszt. Az emeleten csak úgy záporoztak körbe meg körbe az M&M's csokigolyók.

A hitelpiacok nyomban bedőltek.

Ágneska ezalatt kigombolta a blúzáát. Széplaki megtért.

Szilánkos mennyország.

Az írás első változata 2024 novemberében az Előretolt Helyőrség felvidéki irodalmi-kulturális mellékletében jelent meg.

KOVÁCS BALÁZS

felnövéstörténet almakompóttal

rájöttem, ha már elfogyott otthon minden édesség,
akkor készíthetek magamnak almakompótot.

rájöttem, hogy a bátyámnak is kell belőle.

rájöttem, hogy az alma megpucolva,
apró darabokra vágva finomabb.

rájöttem, hogy jobban szeretem elkészíteni,
mint megenni.

rájöttem, hogy karamellizált cukoralappal,
fahéjjal és szegfűszeggel sokkal finomabb.

rájöttem, hogy a bátyámnak mindig egy picit többet adok.

rájöttem, hogy a tálalás módja mennyire fontos.

rájöttem, hogy én már nem is szeretem,
csak azt, hogy a bátyámnak ízlik.

rájöttem, hogy nem lehetek ennyire hülye,
ha valamire jutni akarok az életben, ezért pénzt kell kérnem.

rájöttem, hogy sose fog érte fizetni.

PETŐCZ ANDRÁS

Vár rám az apám

Magas volt, erős, de sovány,
ilyen volt az Isten. Az apám.
Elmennék hozzá, ha hívna,
és úgy érzem, hív. Sietek nagyon.

Valami hegyre kapaszkodom,
ő egy szakadék túloldalán.
Integet felém, én meg csak állok
kissé remegve, megállok tétován.

És csak néz rám az apám.

Úgy látom, mintha ketten lenne.
Van vele valaki. Talán az Isten.
Ő meg csak integet, egyre,
hogyan siessek. Merthogy vár.

Mostanság, persze, már nem kiabál,
mert megnőtt benne a nyugalom.
Mégis, mintha rántana magához,
át akar ölelni – nem tiltakozom.

MISKE EMŐ: Feledés

VÖRÖS ISTVÁN

A földanya üzenetével jöttem

Azt hiszitek, hogy a kutyát
fajnemesítés hozta létre?
De jót a rosszal egybevéve
másnak látszik ez a világ,

az életünk csak furcsaság.
A kutya az, aki elérte,
belőlünk ember legyen végre.
Tárja fel a jó oldalát

ez a hepciás főemlősfaj.
Ők akkor már rég pásztorkodtak,
tereltek szarvast és bölényt,

más történelem másra oktat,
téves az emberi fölény,
a sikerünk a legnagyobb baj.

VARGA ÁRPÁD

Filozofáló szonett

Szirteken időtlen látómezőm
felfoghatatlan messzeségbe réved:
elemek együtt óriásként lent.
Ég és óceán sűrűje rettentő.

Ember képtelen rá, csak az eső,
hogy szférák közt viharban el nem téved.
Célja rendíthetetlen, pedig tétlen,
mint lét-centrum térbe belevesző.

Tizenkét köbméter szívás naponta,
lélegzetemet fogja víz-kaloda,
mégsem vegyülhetek így anyagba.

Pusztán a játék az egyetlen szabó,
fényév és mikron közti együttható.
Síri csend az éteri rend hangja.

ZALÁN TIBOR

Ginsberg-szilánk

Az *Üvöltés* abban az időben nemzedékemben mindenkinek – nyilván nekem is – heurisztikus, feloldozó és meghatározó élmény volt. Első sorait máig mormolom: *Láttam nemzedékem legjobb elméit az örület romjaiban, hisztérikusan lemeztelenedett éhezőket, a néger utcákon vonszolva magukat hajnalban egy mérges belövés tűjét áhítóva...* (Ma már nem lenne komilfó a negrót négernek vagy afro-ázsianak – vagy valahogy máshogy – fordítani, talán nincs is autentikus fordíthatósága a partvonalon kívülre került négeren kívül; de Orbán Ottó előtt – aki, szokásának megfelelően, kongeniálisan elvégezte a magyarra átültetést – még nem tornyosultak efféle aggályok.) Irtózatot éreztünk a versben, szabadságot, szabadszájúságot, tematikai felszabadultságot. Nem emlékszem, magam próbáltam-e követni a váratlanul érkező ígét, de abban az időben sok követője akadt, és máig emlékezetes – legalábbis ez én nemzedékem számára – ez a nagy rángású szabadvers. Sohasem gondoltam, hogy egyszer találkozom a szerzővel, Allen Ginsberggel, és azt sem, hogy ha találkozzunk, abban nem lesz sok köszönet.

Valamikor a nyolcvanas években vagyunk, a Széchenyi utca 1-ben, a *Kortárs* folyóirat versszerkesztői szobájában. A versrovatvezető – jelesen én, innentől csak szerkesztő – elgondolkodva ül az asztalánál. Csönd, nyugalom, nincs fogadónapja. Az asztal üres, rajta, mögötte csak a várakozás unalma. Páskándi Géának kell érkeznie hamarosan, hogy elinduljanak a másik szerkesztőség felé, amelynek Nimród a neve, és jeles alkoholkimérő hely a maga nemében. Merengéséből egy diszkrét kopogás és egy enyhe ajtómozgás riasztja fel. Eörsi István dugja be a fejét a résen. *Itt vagy? Nem vagyok itt*, válaszolja őszintén és egyenesen és némileg elutasítóan. *Helyes, nyírít fel a poéta, vendéget hoztam. Van egy kis dolgom, addig szórakoztassátok egymást!* És belök a

szobába egy jelentéktelen külsejű, kopaszodó, barna arcú kis embert. Ő maga már sehol.

Szerkesztő feláll, szembefordul a jövevénynyel, aki szerényen és érdeklődően mosolyog, de nyíltan fürkészi az arcát. Kezet fognak az emberkével, és ő is az arcába néz. Ez nagyon hasonlít... ez olyan... ez maga... Ūristen! *Allen Ginsberg*, mondja a piros kockás flaneling. Szerkesztő bemutatkozik, int a kollégának, üljön le vele szemközt, a még távol lévő Páskándi helyére. Az leül. Nézik egymást. Szerkesztőnek az első megdöbbenés után jut csak eszébe, hogy nem tud angolul. Az egyetemen elvégzett hét lecke utáni kettes abszolválása még nem elég ahhoz, hogy egy *Üvöltés*-szerzőt szóval tartson, magát az *Üvöltés*-szerzőt szóval tartsa. (Missing the train, jut eszébe az utolsó lecke címe, de ennél nem sokkal több...) Végzettsége szerint orosz tanár, de az oroszban sem túl magabiztos. Most pedig éppenséggel semmiben sem magabiztos. Valahogy elmakogja, hogy az angolja *very poor*. A szemközti megértően bólogat, és mond valamit. Talán, talán, hogy ő sem tud magyarul. Ebben maradnak. Ūlnek és nézik egymást. Szerkesztőnek az jut eszébe, hogy bár nem tervezte, de már elképzelte, hogy egyszer találkozik a kor nagy idoljával, és elmondja neki, mit gondol az *Üvöltés*ről, és Ginsberg is elolvassa majd az ő verseit, és elismerően fog bólogatni. Persze, csak egy-két angol fordítása van mindösszesen, de akkorra nyilván kész lesz az *Ének a napon felejtett Hintalóért* nagy szabadversének angol verziója, és az idetévedt amerikai szabadság-idol azt fogja neki mondani, hogy remek, legalább olyan korszakalkotó, mint az ő *Üvöltése*. De nem tartanak ott, és nem is fognak ott tartani soha; noha a szerkesztő manapság már meg tudná értetni magát a piros kockás flanelingessel, a *Hintaló* angol fordítása a mai napig nem készült el.

Szóval, ott tartanak, hogy nézik egymást. És nem tudnak egymással mit kezdeni. Ritkán egy-egy kiizzadt angol mondat, egy-egy kiizzadt angol válasz itt is, ott is. Ami kiderül számukra legfeljebb annyi, amennyit amúgy is tudnak, mindketten költők, ez egy szerkesztőség, Ginsberg vendég, Hobóval lesz fellépése valahol este, és mindketten örülnek a találkozásnak. De inkább csak ülnek és bámulják egymást. Előbb feszengve, később beleállva a helyzetbe, különösebb zavar nélkül, egyszerű érdeklődéssel. Rögzítenek. Nem tudható, kinek mi jár a fejében, talán nem is érdekes. Ahogy az sem, mennyi idő telik el, amikor Eörsi ismét bedugja a fejét az újabb ajtóreszen. *Indulunk*, rikoltja. *Pista*, ugrik fel a szerkesztő, *nem fordítanál kicsit, hogy beszéljek... vele?* Nem meri kimondani a nevét, még nagyon fiatal és kezdő ahhoz, hogy az ilyen neveket hangosan kimondja. *Nem*, vigyorog Eörsi, *máris késésben vagyunk. Indulunk. Remélem, jól elbeszélgettetek! Jól*, mondja a szerkesztő mosolytalanul. Rövid és számára érthetetlen megbeszélés a másik kettő között, Eörsi megint kiviharzik, búcsút integetve. Ginsberg feláll, odalép a szerkesztőhöz, és a kezét kéri. Nem az övét nyújtja felé. Kéri a másikat. A tenyerébe emeli az odaadott kezét, és viszi felfelé, az

arca felé. Szerkesztő megrémül, csak nem kezdet akar csókolni? Mit akar a kezével? Még az is megfordul a fejében – később szégyenkezve emlékszik vissza erre – , hogy Ginsberg, úgy hírlík, *olyan*. A kéz emeli a kezét, föl, a száj fölé, egészen a homlokáig viszi, és rászorítja arra. Így tartja egy darabig, aztán kihátrál a szobából. Kicsit színháziasan. Szerkesztőnek eszébe jut, hogy Orbán Ottó, aki általában a másik szobában szerkeszti a prózát, említette neki, hogy az amerikai hosszabb utazást tett Indiába. És a *kéz a homlokon-t* is megérti. Az *Üvöltés* szerzője átadta neki az erejét, az energiáját.

Leül, bámul maga elé, és nem tudja elrendezni, feldolgozni magában a történetet. Mit kezdjen ennyi erővel, ennyi energiával? Még akkor is így ül és bámul, amikor Páskándi megérkezik. *Mi van, mi van veled*, kérdezi a szerkesztőt. *Az előbb itt járt Ginsberg, mormolja, ott ült a helyeden, és beszélgettünk.* Páskándi döbenten fürkészi az arcát. *Megígérted, hogy nem mész el nélkülem a Nimródba! Bebasztál, mi? Félrebeszélsz. Nem mentem el. Akkor otthon ittál? Nem ittam sehol. Akkor csak simán vagy hülye? Nevet. Simán, Géza. Nevet ő is.*

Páskándi felrángatja, szinte a hóna alá veszi, és elimbolyog vele a Nimród irányába.

BÍRÓ JÓZSEF

Alkony közelít Testvérszív

(- emlékezés Vathy Zsuzsára -)

•
aprócska törekeny gondterhelt
ugyanazon étteremben megint

•
asztalon ásványvíz emlékezünk
öntözetlen virágai szomjaznak

•
vacs ka ma ti
vi gasz tal ha tat lan

(- emlékezés Lázár Ervinre -)

•
késődélutáni iszogatások anekdotázások
míves barátságbeccsű bronzövcsat

•
időtlen némesült játékszabályok
múltvilágunkból csupáncsak felidézhető

•
mú tét es tén
min den ó ra

ACSAI ROLAND

Mellszobrok

A túlpárt tisztán látszik,
a tó elég nyugodt.
A kishalak ezüstje
hol itt, hol ott ragyog.

A fürdőzők a tóban:
pár úszó mellszobor.
Csak válltól látszanak ki –
szobrok egy ég alól.

Z. NÉMETH ISTVÁN

Nem ezen
a bolygón

Köszönöm, hogy megmártózhattam
ebben a gyönyörű állati létben,
s a szellem napvilága olykor áttörhetett
a fuvallat hintáztatta függönyrojtokon.

A történelmet már korán megutáltam,
unalmas matekórákon méléztam,
mit keresek itt, szerencsétlen,
mért vetettek vízbe a repülő szigetről.

Mostanában
lassú forgású gránitmalmok őrlik a szívem.
Testes, sokszólamú, édeskés lett emiatt.

Fényes eső
veri széthulló gyöngykabátom,
iránytűm egy ötödik égtáj felé mutat.

SZEPESI ZSUZSANNA

Kassák után

A belső történet –
egyedüli lényeg.
Nem fűthet semmi más,
csak személyes élmény:
bátor őszinteség,
sebek és lázadás.

Ha Kassák...

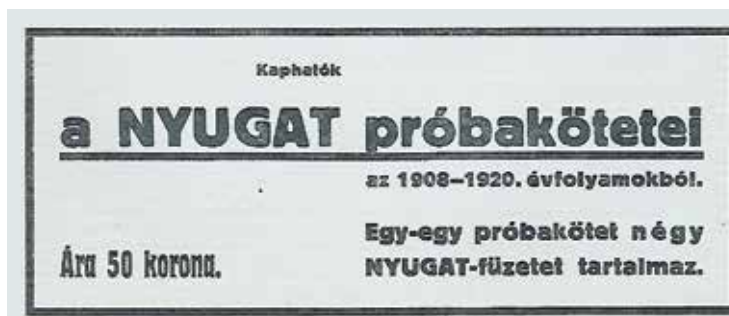
A kihunyo tett
mire készíti a mát –
élő kihívás.

SZAUER ÁGOSTON

Li Csien:
Gyertya

Előbb a lángja lobban el.
Kicsinyke füst: a lélek.
Kormos kanóc marad: a test.
Csodálkozom, hogy élek.

Reprint:
Nyugat folyóirat,
1922.X.1.

DEBRECZENY GYÖRGY

Kelet felől

Kelet felől érkező zivatar Balatonakarattyán
 a tízparancsolat az ókori Kelet felől nézve
 Kelet felől
 színes belga-francia-portugál játékfilm, 110 perc 1993
 Nyugat illetve Kelet felől (az M7 vagy M1 autópályán)
 az 1158/2 helyrajzi számú ingatlan keleti sarkánál kezdődik
 megkerüli Kelet felől az 1158/1 helyrajzi számú ingatlant
 keresztezi a 180/2 helyrajzi számú utcát
 és az 1140 helyrajzi számú ingatlan határvonalán halad délNyugat felé
 Kelet felől várható támadások megállítására ill. visszaverésére készült
 csak túl védtelen a Kelet felől támadó lovas népek ellen
 fények Kelet felől
 négy távol-keleti talizmán kalligráfiája
 ez a csapadékzóna kelet-északkelet felé halad
 mögötte Horvátország felől újabb hullám érkezik
 Oroszországba Kelet felől tör be a Nyugat
 Kelet felől a hajónál keskenyebb
 a nyolcszög három oldalával záródó szentély
 Kelet felől hegy ormáról fehér fényben
 Kelet felől jön egy bagi karikázó dalszöveg
 a keleti szél tehát azt jelenti, hogy a szél Kelet felől Nyugat felé fúj
 azaz Kelet felé fordulva szembe fúj a szél
 és íme Izráel Istenének a dicsősége közeledett Kelet felől
 a Thököly út (Keleti pu.) felől
 Váci Mihály is Kelet felől
 költészet vers Nyugat illetve Kelet felől
 a passzátszelek Kelet felől az alacsonyabb nyomású terület felé
 Salgóvár látképe alkonyat előtt Kelet felől
 a hegy csúcsa lecsonkolódott Kelet felől
 Kelet felől a Fekete tenger előterét találjuk mely széles öblökkel tagolt
 Kelet felől nézve az Árpádok keresztény dinasztiává alakulása
 Kelet felől dél felől Nyugat felől és észak felől is
 a középkori vár maradványai a hotellel Kelet felől
 a lakásokhoz tartozó garázsok ugyancsak a Kelet utca felől lesznek kialakítva
 Kelet felől érkező népként mutatják be az ugorokat
 Kelet felől istennő közeledik kezében dárda
 a Kelet felől és a Százhuszat verő szív forradalmi pátosza
 Kelet felől – Mohács
 A világvége Kelet felől közeledik
 Kelet felől a Volgán átkeltek korábbi legyőzőik
 ormótlan csizmákkal és lánctalpakkal
 Kelet felől a házsongárdi temető parkolója
 kattintson a hirdetésre

az idegennek aki Kelet felől érkezik első érzése hogy
 népi kamarazeneke közeledik Kelet felől

FEHÉR KINGA

sodródás állóvízben

(tanulmányok / részlet)

1. magatehetetlenül valahonnan valahová
vízalatti áramlások által
benne zajló mozgások által
tengerben hidegre reagáló halak által
kádiban saját mélységem örvényei által
nem fókuszálás talán imádkozás által
2. a parti szél keltette hullámok felületesek
de a lebegőt mozgásra készítetik
levél tócsában papírhajó kerti itatóban
virágszirmok szökőkút pihenő tükrében
reggeli szeretkezés közben a képernyőn
nem veszem észre hogy észreveszem együtt sodródunk
3. apró buborék alatt tajték a mélyben
örvény kavargó spirálisan kapja fel a lebegőt
sodorja lehúzza lenyeli kiköpi magára hagyja
egyenlőtlen ségek a talajon odalenn iszapban
megbotlik a víz megtorpan pótolnia kell a hiányzó részeket
nem minden könnyű ami egyszerű
4. valami mélyen beakad
az erő damilja horga húsába vág nem őt akarta
a hordalékot is kiemelik
a partig sodródásban együtt vergődik vele a remény
a szákban már csak a bűnbánat és az értetlen áldozat
nem a horog nem a horgász talán a menekülés a halál
5. valaki köveket dobál
bele a vízbe ügyesen kacsázva
valaki más ügyetlenül nagy csobbanásokkal
a becsapódásból karikák indulnak a part felé
olyan szabályos karikák amiket ember körzővel se tudna
isten rajzolta vagy szerencse a türelem talán
6. csatornát kapar az állóvíz szegélybe
homokba markol a gyerek
ingoványosra erős várat épít
markoló terel kis csatornába
megindul a víz áramlik a földseb felé
újabb határt és kerítést teremt
mindegy merre mész ha van aki azt akarja maradj

LENCSES KÁROLY
Nyomok

Hol egy hely most?...

.... Tujákon esőcsepp világit
Elsodródtak a felhők
S a holdfény olyan sárga
Mintha egy nagy gyertyalángja
Olvadna a pocsolóába

Megfeketült nyoma
A latyakban pár szomszéd galambnak.

Nincs jégvirág,
Igaz ablak sincs,
Amire rászáradna,
A Hideg könnye.
Öreg a Tél, már nem akar
Sálat, sapkát gyerekek
Ellágyult. Mióta a csillagok elnehezdedtek
És a földre hulltak csörömpölve.

Hol egy hely most?

Ahol a szoba meleg
Ablaka az udvarra néz
Él még a vén kutya,
A padlást ugatja, mert valami
Elröppent előtte, szárnya volt
Két keze, lába és röptének
Nesze suttogása repedt fal tövébe veszett.

.... Hol egy hely most?,
Ahol nem csak régi nyomok vannak,
Ahol sóhajt még a kiskapu
Szent esti ének, és nevetés
Ölelve özönlik be...
... Hol az a hely?
Hol van a régi Tél, hol a hó, hol
Van a messzi Kunyhó, és asztalnál a lámpafény.

FILIP-KÉGL ILDIKÓ
Fehér
hússal

Ráncos homloka a
szomszéd háznak,
a hullámosléptű macska,
az erkélyedig felkanyargó
nyírfa, mind-mind elolvad
a fekete éjszakában.
Túlbuggyan a fényen a
sötétség, foszlott kérgű,
zörgő lombú, macskaléptű táj,
ha szememet rád nyitom,
már nem tudlak megnevezni.
Te formátlan, elsúlyosodó éj,
a nappaltól ellopott képekkel
én most kifényesítelek,
fehér hússal kivilágítalak,
csupasz vállamat ajtódnak
feszítem, és kiszabadítom
belőled a hajnalt.

SZAUER ÁGOSTON
Írásjel

Két semmi között van
hárompontnyi lét,
ahogy hóban látni
egy madárpihét.

KERTÉSZ ÉVA

A kínok kínja szótlán

A vékonyka szőke gyermek a végsőig kimerülten húzta fel magát a lakókocsi lépcsőjén. Az asszony szinte feltolta már, mert látszott, hogy magától képtelen mozdulni. Kis testével benyomta az egyébként résnyire nyitott ajtót, és meghúzódott mögötte. Annyira fáradt, volt, hogy inogott a térde. Nem maradt annyi ereje, hogy elmenjen az ágyig. A kora reggeli levegő minden erejét kiszíppantotta. Csak állt pillanatokig az ajtó mögött, aztán magának is észrevétlenül lecsúszott a sarkára, és úgy maradt. Álmában is azt az apró csokit szorongatta, amit az imént nyomott kezébe az asszony.

Kevés idő múltán belépett a barna nő, miközben lerúgta cipőjét, kitapogatta a gyermeket a sarokban, s úgy csukott szemmel maga mellé emelte. Úgy dőltek bele együtt a kihűlt ágyba, hogy már aludták is az igazak álmát.

Koldulásból értek haza. A barna szerette ezt az életformát. Ő beleszületett ebbe az életformába, a kicsi megszokta. Az ember is barna volt. Ő, muzsikált. Csodásan muzsikált, mindenki megállt, ha hallotta. Már tudták a módját is, hogyan kábítsák el a járókelőket. Fényes fehér brokátot tettek a földre, ami hamar elvesztette ugyan fehérségét, de jól mutatott rajta a tok. A hegedű tokja. Bele egy piros rózsát tettek úgy, hogy a fele kilátsszék. És a kis fatálcát. Gyönyörű volt így együtt.

A gyermek csak állt a muzsikáló férfi mellett, széttárta a karját, illedelmesen, kérőn, s ez a kérő mozdulat olyan megható volt, hogy senki nem ment el mellette közömbösen. Gyűlt a pénz a fatálcában.

A helyzetben – amely itt történik –, van a két ember számára valami szokatlan, meg nem magyarázható. Az ugyanis, hogy nem tanították a kis szőkét a hogyanra, magától jött rá, a mozdulat szépségére, arra, hogyan kell vonzóvá tenni. Úgy kért, hogy nem kért, csak meghajolt, biccentett, és rámutatott a fatálra. Fehérszőke haja világított, mint egy angyalé. Gyöngyök csillogtak a hajában, mert az asszony úgy öltöztette, hogy angyalnak hasson. Mindig meztelenül hagyta a testét, de többszörösen át meg átcsavarta dúsan redőződő túll anyagba, amelyen egyes mozdulatoknál áttűnt egy-egy testrésze. Fenn, a lapockájánál kihúzta a túllt, mintha szárnya lenne. An-

gyalszárnya. Ha észrevette, hogy kezd fázni a gyermek, egyetlen pillanat alatt leszedte róla az angyalságot, és vastagon beletekerte puha, meleg takaróba. Abban helyezte be az autóba. Ma mégsem akart átmelegedni. Pedig a kocsit folyamatosan fűtötték a kedvéért.

Itt vannak kora reggel óta, gyűlik a pénz a tálkában, de a lányka ma fázik. És kedvetlen. Egyébként is mindig kedvetlen. Mintha elvágyna innen.

Hogy is került hozzájuk ez a gyermek? Nem emlékszik. Először fel sem figyelt rá, pedig a kicsi a szoknyájába kapaszkodott, amikor haladt a tömegben. Észre sem vette, ki tudja, mióta bóklászott már mellette, mintha oda tartozna. Hihetően elkallódott a sokadalomban, s tévedésből az ő szoknyáját fogta meg. Amikor már megrémült, benne szakadhatott a sírás is, mert nem volt egyetlen síró hangja sem, csak fogta a szoknyáját, s annyit mondogatott: Madam.

Tehát a családjától kószálhatott el, amikor hozzá csapódott. Neki kellett volna keresnie a hozzátartozóit, de nem tette, nem érdekelte. Pedig nem is akarta a magáénak a kicsit. Még alig beszélt. Egyetlen szót ismételt. Madam. Nem az anyját emlegette. Lehet, hogy nem is él az anyja? Vagy kuplerájban nevelkedett volna? No, nem! Madam. Esetleg nevelőnő lehetett körülötte, s azt hívta madamnak?

Tőlük kereshették is a szülők, kitehettek plakátokat, bemondhatták a rádióba akár, ők eljöttek Milanóból hamar. Csak rövid ideig maradtak a városban, mint mindenhol. Vásárokbba, nagyobb piacokra mentek, ahol összeverődik a nép. Ahol lehet muzsikálni. Eből éltek. Ez az ártatlan valahol megfogta a szoknyáját, és ment mellette. Rá se nézett, csak kapaszkodott, s ment előre. És maradt. És elfogadta tőle, hogy ellássa. Aztán észre sem vették, már szerették. Már ragaszkodtak hozzá. Ekkor még nem koldult. Nem is gondoltak rá. Kicsike volt. Kicsike, de elhúzódo. Soha nem ölelte meg őket, karját semmikor nem fonta a nyakuk köré. Ha egyedül játszott is a lakókocsi közelében, s hozzájuk futott valamiért, ragaszkodását soha se nem fejezte ki mással, mint egy főhajtással. Aztán egyszer, amikor muzsikált az ember, a lányka odaállt

mellé, mutogatott, hajlongott, a pénz pedig gyűlt. Akkor kezdődött.

Most el kell vinni orvoshoz. Tüzes a kis teste, nehezen lélegzik, sápad. Már be is csavarta vizes törülközőbe. Tudja ő, mit kell tenni ilyenkor. Ha jön az ember, indulnak vele. Neki nincs gyereke, aki volt, korán elhalt. Ez itt már a szívéhez nőtt, aggódik érte.

Az orvos csak apró megfázást észlelt. Nem találta a láz okát. Faggatni kezdte a lánykát.

– Mióta kéregetsz?

Ő nem kéreget, ő integet. Jeleket küld.

– Miféle jeleket?

– Hogy itt vagyok, keressenek meg.

– Kik keressenek?

– Akik elhagytak. Akik elhagytak, vagy elvesztettek. Nem tudom. Azt mutatom, hogy itt vagyok. Magam vagyok. Magam.

Ők itt jók hozzám, szeretnek, de én azoknak üzenek, akik keresnek engem.

– Tehát a szüleidet keresed?

– Nem tudom.

– Mit nem tudsz?

– A szülőt. Mi az?

– Aki ölelt téged. Fektetett, etetett. Emlékszel?

– Nem. Csak érzek olyat.

– Fáj neked valami?

– ...

– Fáj.

– Mi fáj?

– Nem tudom.

– Most kapsz tőlem egy szép tollat, meg sok kis papírt, és rajzolj sokat. Ugye megteszed kislány? Rajzolj nekem, kérlek! Majd elhozod, ha minden papír tele lesz! Jó?

Az asszonyhoz fordult. Nem tudtam meg semmit, de ez a kicsi szenved. Érzi, hogy va-

lami nincs rendben körülötte. A láz is ezért van. Majd hozzák el a rajzokat. Ez egy kis kanalas nyugtató lesz neki. Váltsák ki a patikában!

Elmúlt a láz, de a lányka egyre kedvetlenebb lett. Élt, mondhatni volt, tette a dolgát, de érezni lehetett, hogy semmi köze az egészhez. Már csak ernyedten küldte a jeleket, fejét lehajtva integetett. Az asszony is, embere is tehetetlenné vált. Mert már szerették. Szerettek volna segíteni rajta, de nem lehetett. Még mindig apró volt, még mindig lehetett tüll ruhába öltöztetni, mentek hát a szokott helyekre jeleket küldeni. S egy napon, mint a mesében, egy szőke nő, ki járta a városokat elveszett kicsije után, erre sétált. Nézte a lánykát kerekre nyílt szemmel, mert remélni sem mertte ennyi idő után, hogy rátalálhat, s nem is ő, a gyermek jelzett. Valami elmondhatatlan hang szakadt ki belőle, rohant hozzá, kapaszkodott a nyakába, ölelte, csókolta, szagolgatta, s vált eggyé vele. Az anya szóhoz sem jutott, levegőhöz sem, mert a gyermek szinte megfojtotta, s aki jelen volt, mind sírt a meghatottságtól. A barna asszony is látta, és sírva nézte. Mert szánta a gyermek eddigi szenvedését, az anyáét is, de szenvedett ő maga is, mert tudta, hogy a gyermek elmegy az anyjával, és legfeljebb ír néha, de többé nem lesz az övé. A bánat a vállára telepedett, mint egy piros csőrű madár. Kévséke idő múlva felröppent és eltűnt a nagy kékségben. Ő pedig egy új érzést ismert fel a lelkében. Újfajta örömet, tisztát fényeset. Az áldozatos öröm magával vonta a megnyugvást, mert elszállt minden keserűség a lelkéből. Örülni tudott anya és gyermeke örömeinek, s nem érezte vesztesnek magát.

SISKA PÉTER

Szekvencia

A könyörtelenségig
újra- és
újraismételt mozdulatait
nézed: a ház előtt
egy öregasszony söpri a port,

a mindenség
porát, örökséged
a szüntelen harangszóban,
a lassan örvénylő,

szőke, meddő
nyárban.

KÓBOR ADRIÁNA

UG

Az univerzum üzen. A legsötétebb pillanatban lehull egy csillag. Tizenegyszer el lehet mondani: „**NAGYON FAJ**”, de nem lehet hét lapnak közölni az utolsó szóban forgó valóság tizenegyedik kivételét.

A neuralink megépítésének alapjául kevésnek mutatkozik a tizbites sebesség. Az ember úgy építkezik, mint a nyelve: egy hierarchikus struktúrába, *nem longitudinálisan, mint a hang, s nem is horizontálisan, ahogy első látásra maga a mondat láttatja magát, hanem vertikálisan, szorosán összetartozó gócpontok hálózataként.* A művészet építménye mű építészet: mely teret teszem magamévá, s hol vagyok én? Ezek szerint: a teret alkotom. A jelenlét elenyésző mennyisége ellenére épp az emberi agy korlátolt sebességével dacol, ezzel hazudtolva meg a sok ezer tagból álló felszínes ismeretségi hálót: a személyiség részletei csak részlegesen szóródnak szét, s jut valamely porció egy-egy emberi részre, annak függvényében, kivel is állunk valójában szemben. A szeretet ezzel szemben: totalitárius. Nem túri, s nem is túrheti, hogy az érzésszilánkok ne egy, az univerzálisra törekvő egészre áhítozzanak. Mint az univerzális nyelvtan: absztrakt egyszerűsége egy teljes hálózatra alkalmazható.

Néhány nappal azután, hogy leteszem a szobámban a bőröndöt, rendet teszek. A rendszerezés *véremben*: próbálok magam körül rendre szólítani a bennem entropikusan növekvő káoszt. Papíralapú publikációk sorakoznak a már funkciójától megfosztott nyomtatón. Először a lemezjátszót tesztelem: az íróasztalra kerül a két hangfal, Bach D-minor toccata és fugája a lejátszóba. Az opusz lejátszása közben sok ízben *döcög a meghajtás, elfárad az őv, tudatlan bolyong a tű a bakelit árkaiban.* A polcot is pormentessé szeretném tenni, így kezembe kerül az azóta eltávozott amerikai kritikus utolsó könyve, amit két éve december közepén kaptam tőle postán, akkor még Bresciában. A kezdő kurátor barátnóm által írt verbovizuális kötetek és más, számomra viszonylag fontos művészbarátok kiadványai. A polc épphogy csak elbírja e minimalista válogatást. Egynél megfagy bennem a vér: „megvárhatnád, míg meghal, mielőtt bedobozolod”. Furcsa érzés lesz rajtam úrrá, ezért sebtében cigarettára gyújtok, míg átgon-

dolom, mi is a megfelelő lépés vagy teendő. The end, ööö. Kiveszem a dobozból a fekete-fehér fotóműveket tartalmazó könyvet.

„Nem, nem teszem én ezeket semmiféle dobozba.” Mintha dacolnék azzal a sorssal, amit aznap éjszaka definitíve meghatároz a még születendő megváltó maga. Karácsony böjtjének reggelén kapom a halálhírt. „Elment Sz.” A legtöbb barátom telefonszáma, e-mail címe, kontaktok után kutakodnom fölösleges. Az utazást néhány hónappal megelőző, viszont mentálisan egy-két hónapig elhúzódó archiválás során a merevlemez-meghajtóra száműzött információk dulakodnak az élő és égető aktuális étellel, a napi gondok közé beszűrődő interperszonális gondolatok egyéni sugallataival. „Szeretlek”, hónapok óta ezzel a gondolattal kelek, feküdni pedig már csak kényszerből, fáradt szemekkel és aggyal, a megszokottnál egyáltalán nem nehezebben, viszont ugyanígy a felhők közül ködként rám szálló fantomgondolatokkal megyek.

A halálban mindenki mezítelen. Születés és halál *az álmaiban, mint ikerpár áll és bámul a tudat borókabokrai közül.* Meggyőződöm, nem ég semmi, mégis: minden lángokban. Szokásomhoz híven krónikus gyertyafénynél: elszenderedem. A sokadik ismeretterjesztő vagy politikai témájú podcast történéseinek és professzorainak gondosan kiválasztott hangjára csúszom a kanapéről a gyógyító álomba. Számba venni is nehéz, mennyi párhuzamosan futtatott folyamat izgat és öl, s hány agysejtet, miközben aggódom, de az alvás szükségét lehetetlen is lenne megkérdőjelezni. Két párhuzamos világ rendszergazdája irányítja bennem a máskülönben egyetlen szálon futó lelkesedést. Egyik sem győz: *ímmel-ámmal*, de most már mindkettővel hasonlóan bravúrosan küzdök. Az épület áll. Az utóbbi időben már ez az egyetlen biztonság, s elsődleges záró gondolat. D'accord. Rendben. Oké. Jóváhagyom.

Mezítelenül mozgok a légtérben. Azt álmodom, hogy egy idős ember csókjára áhítozom.

A halál nem ad csókokat, esetleg: csak egyet. Tenyeremet tárom a házikóba rejtett, a plafonra angyalszárnyak fényét vető teamécses fénye felé. Összezárom. Markom nyit és zár, mint a szív. **Mintaszív.** Verseidet olvasgatom, amiket velem nem osztottál meg közvetlenül. Kerülöm a konkrétumokat. Közöttünk: *valóságmisztérium*. Utolsó írásomat ambiciózusan „magyar nyelvű kötet” munkacímmel november végén küldöm. A levelezés az utóbbi másfél évben szakadozott. Rengeteget dolgoztam a kapitalista rendszeren építkezve.

Nem a szavak. A csóklakók csatokat patintgatnak agyam alagútrendszerében. **Nem szavak.** Nem sza-. Elvlasztójelek tömkelege pusztítja bennem a dadát. A dada dadogó és szaggatott berkeiből az univerzális nyelvtan aritmetikusan kimért mérföldkövein ug-rándozva: a nyelv nem élet. Csak a nyelv. Az igazit idézni: fölösleges. Égi hágcsókon ereszkedsz és emelkedsz, míg ma, a hulló csillag, az univerzum üzenete és a leplezetlen, tiszta pőreség fehér vásznán már nem fény pislákol [...]. **NEMFÉNY.** A fotonok hallgatnak.

Olyan emberekkel közlöm, hogy elhagytad a földi létet, akiktől a legkevésbé sem várom, értsék, sőt, még azoktól sem várom, hogy értsék, akik épp nagy örömömmre fizikai közelségben vannak. Hogy van, aki sír. Sírni és írni: tautológia. A neozmus diszfunkcionális végbélzáróizma közli: nincs idő. Belőled sosem lett volna elég, közlöm, mondom, ha fáj. Pedig nélküled ezek is csak visszhangok; [magyarul már nem is lehet]. Csak annak az óvatos, minden szexuális konnotációt mellőző és minden szerelmi mozzanatot magába ölelő csóknak örülök, amit az álmok hoztak.

Van hierarchia. Létezik egy olyan totalitárius rendszer, amit az emberi szó szeretetnek nevez, ahol csak a tiszta érzelmek diktálnak íratlan szabálysort. Létezik egy olyasfajta tisztelet, amit nem kell kivívni, hisz intrinszik kezdőtétele egy operakompozíciónak, melyben egyaránt létezik intrika és ármány, dráma és apoteózis, anélkül, hogy a kohezív egész bármiféle űrt hagyhatna maga mögött. Létezik egy olyasfajta emberi dráma, amelyben a tiszta szeretet leplei hullanak le, élőről és halottjáról egyaránt. Létezik egy olyasfajta egyesülés, ami az életben csupán a felszínesség mámorával adóztatná a testet, a halál után viszont a spirituális folyamatosság égből és nem légből kapott fegyelmével, a testtől elszakított nem létező, létező szabadságával és természetes emelkedettségével megteremti a pőre pátoszt.

Az abszurd jelenlétére már aligha marad szavunk. Mindent tudunk a halálra ítélt utolsó óráiról. Mindent tudunk a csecsemő mielőtt el nem látott idegpályáiról, a nyelvről, az emberről és Istenről, amit tudni lehet.

Egy malteros vödör mellett, a szakadék széléről dönteném a betont az égi betonkeverőbe, de már nem vonz a káosz. Imára kulcsolom a kezem, amikor képtelen-kelletlen, leképezésre teljesen alkalmatlan gondolatok cikáznak át rajtam.

„AJKAIM-ON”. Már nem tudom, mit vegyek kezembe — kést, pisztolyt, agyagedényeket, sarlót, kaszát, fakanalat, porcelánokat, horgolt terítőket, vattát, cukrot, madárijesztőből kitépelt szalmacsomókat —, s mit dobáljak a falnak, az égnek, az égegyadta Istennel pereskedve, mintha eltékozolt volna hatókörömből egy élet. **A valódit, akit még idézni sem tudok.**

Természeténél fogva a teljes létezőben él majd tovább. A megkérdőjelezhetetlen bizonyosság és a félelemtől megmerevedett hit tárog mozdulatlan ajkaimon. *Az első és az utolsó csók, az első elveszett plátói zsarnokság a szív csarnokaiban, az utolsó teljes hasonulás fosztóképzői: a semmi és a minden.* „Csak így lehet.” Másképp aligha. Ez nem az utókoré. Csak most van... Visszhangoznak bennem a szavak, hullanak az öngyilkos könnyek arcómról. „Mossa, mossa.” De mit is mos?, ott, ahol már kendőzetlen, mit is kérdez a 0 szó, a fordított kérdőjel, az elvágott 'múlt/past', mit is kommunikál a cső, mi után hallgatózunk a halmazok metszetén, miért köt a hanyagul hátrahagyott malteros vödörbe a pép, mit gyárt a leállított gyártósor mellett munkaruhában a csillogó tekintetű munkás?, mit örölnék a fogaskerekek?, mit int a káoszba?, s mit terel a kéz [...], mit mutat?

Átléptünk a határon. Pisilsz rá. Az emberi testet hagytad csak el, a többi már égi mámor, a földet és eget elvlasztó mezsgye semmit sem mond arról, mit és kit is hagytál magad mögött, anélkül, hogy bármit és bárkit is magad mögött hagynál. Örök jelenlét vagy: *ezért nem tudok még fohászzkodni sem.* Ahogy megtestesül a megváltó — egy nő méhe szüli ide, a fa alá —, téged elragad a semmi. Grammatikai bravúrjaim jelentéktelen réseiben vizele-ted. **Nincs büszkeség, csak a test, az agytörzs lombkoronája, a teljes ember.** A dekonstruált, csupasz zászlórúd. A világ végét hiába keressük, mert bennünk: kezdet és vég. A csorda ontja magából a megemlékezés formátlan,

de a megformáltság szándékával spontán íródott sorait. Ezek nem. Ezek az élet. Mert nincs utókor, csak ez van. Semmi és senki. Sírni, de nem egy szakítás után, hanem amikor végleg elveszíti földi vetületét az a tökéletes kör, amire vágyakozni hiúság, áthatolni vétség, kifordítani magából vagy megszakítani: lehetetlen.

Az univerzum üzen. **A hulló csillag mindig épp akkor hull**, amikor a sötétbe meredő pupilláim mégis a fény felé fordulnak. A többi: antianyag, fekete matéria és energia. A dolgok többsége: megnevezhetetlen. Ellenlétező. Ezért küzdünk, mert az atomok és a belőlük felépülő test semmi, a még vákuumban is jelenlévő energiamezőkhöz képest. Milliárdnyi részecskeütkezés és mérések után még mindig nem nyilvánvaló a kor. Számosíthatatlan. Nem lehet vele leszámolni. Likvidáció ide vagy oda.

Temetni és hamvasztani csak a testet lehet. S ezért zokogok, mert elveszett a hordozó. A tartalom a hordozótól függetlenül íródik a radiografikai űrbe. Nem üzenetsz. Csak vagy. Bennem, kívülem, most már örökké: megkérdőjelezhetetlen múlt, elvitathatatlan jövő, s maradéktalan jelen. Már a szavakat sem kell keresnem, hullanak, mint a könnyek, hull, mint a pelyva, perreg, mint a vakolat. Mezítelen, mint a sorsunk, kezdet és vég – s a tautologikus önisméltés már csak azokra van hatással, akik a vektoriális térben úgy érzik, egyetlen pont nem elegendő ahhoz, hogy minden ott végződhessen, ahol elkezdődött, és vice versa. Punktum. Halál. Bevégeztetett. S folyt. köv.

Nekem már csak az a dolgom, hogy a vektoraim eljussanak ugyanabba a pontba, ahol te most, nyugton s nyughatatlanul nézed,

ahogy mezítelen testemet nem szégyellve egyetlen pontban, előtted csapongok, és rendezgetek dobozokba dedikált kiadványokat, amiket a „szeretettel” szó ugyanúgy nyomatékossít és semmivé általánosít, mint a toll hegyével a lapba ékelt tinta, „a hasadékbán”, ami felejtethetetlen. Nemet mondtam a női számba tervezett projektod felkérésére. Nem szerettem volna, ha női nemi szervem néz vissza rám az utolsó számból, pedig te már tudtad: *a testnek ezen viszonylatban már semmi jelentősége*. Felejtethetetlen, épp azért, mert ember. Mást nem is ismerünk. S mégis: csak az van. S mégis, mindent megteszünk azért, hogy felejtjük azt, ami valójában való, s valóságában egyetlen verziónk arról, hogy léteztünk.

Nem tudom, mi van a halál után. „Na, mi van, van valami, Adri?” **„A szokásos motívumok szabályszerű-szabályszerűtlen ismétlődése. Fraktálok!”** Megtörik a fény a kaleidoszkóp lencséjén. Mindent látok. Színek égnek szenttelen retinámra, kéretlenül. „Láttam Marsot. Vénusz és Jupiter is ott az égen.” S a görög és római istenekről elnevezett bolygók: körök. Szaturnuszi köd a Hold előtt. Meghatározni sem tudom, milyen kapcsolat tartott minket össze. A gyenge és az erős kölcsönhatás?, a vákuumban is detektálható energiamezők? Valószínű mindkettő. Szubatomi szinteken kommunikálunk, míg én is, az én testem is fel nem adja a fejlődő világ szolgálatát. Egyetlen dologban biztos vagyok: a szeretet kizárólagos. Formái és kivetülései különböznek csupán. Most már az égben kutatod az örökre szépet. S onnan nézed, ahogy még mindig könnyekkel próbálok elbúcsúzni tőled, ami viszont lehetetlen. Ha egy dologban hiszek, az az, hogy van örök.

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

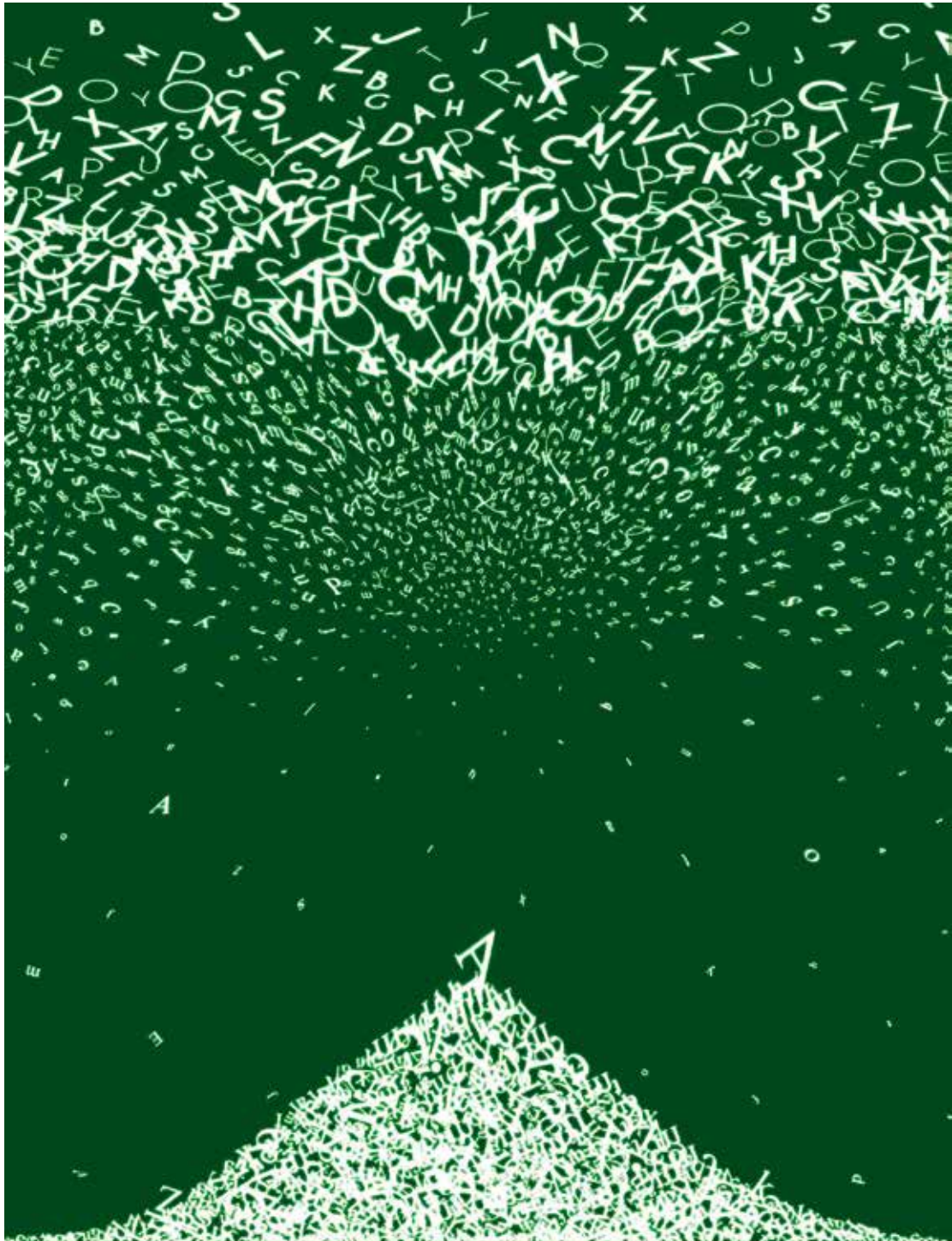
K.Ö.R.

KÁLLOY ÖSSZES RÖVIDÍTVE

AVELINO DE ARAÚJÓ: AURORA BOREAL

Manézis

Nyugatplusz

BOZÓK FERENC

Kassák Lajos útja(i) a piroslámpás házaktól a bűnbánatig

Talán Kassák Lajos az első városi indíttatású, ipari munkás világból származó (szakmáját tekintve lakatos) költő, aki megteremti a nemzetközi lírában nem egyedülálló „proletár-krisztust” a magyar lírában is.

„A kőfeszület előtt megemeltem a kalapomat. – Dicsértessék a te szent neved! – mondtam, s a hideg hajnali levegő megérintette az arcomat. Miért nem vagyunk mi már ilyen szent és tiszta emberek?”

Ha feladvány lenne valamely irodalmi kvízműsorban, hogy kinek mely regényében találkozhatunk ezzel az idézettel, aligha akadna megfejtő. Kassák Lajos *Egy ember élete* című önéletrajzi regényéből idéztem. Igaz, e soroknak a regényben előtörténete van. Egy olyan ember tisztaságvágya és bűntudata fogalmazódik meg, aki épp tizenévesen egy piros lámpás házból tart hajnalban hazafelé, mély bűnbánattal.

A kamasz Kassák próbálgatja testiségét, valamiféle felnőttiséget sürget, vagy valami olyasmit, amit annak gondol. Kassák, vallo-másos regényében, miként a nagy előd, Szent Ágoston a *Confessionesben*, kíméletlenül, mazochisztikusan őszinte és önfeltáró, saját bűneit és botlásait leleplező, nemcsak ebben a regényben, hanem egész írói-költői életművében is. Kassák transzcendens tematikájának tehát egyik meghatározó és állandóan visszatérő motívuma a bűnbánat. A másik a munkásosztállyal szolidáris, munkás-Jézusának kultusza:

„Teljen meg örömmel a szív. Óh, Jézus, / keresztrefeszített ember, / utolsó péntekjén az esztendőnek / dicsértessék a TE neved, / aki jászolban születél s a békesség / zöld olajágával vonultál be Jeruzsálembe. / Vannak, akik azt hiszik, meghaltál / a keresztfán. Óh, örökéletű testvér / én napon-ta találkozom veled és szót váltunk / amint kékvá-szon kötényedből magot vetsz / az őszi határban vagy lótsz-futsz a nagyvárosok uccáin / és másutt ugyanebben az időben / a názáreti ácsok mesterségét folytatod, / mérőzsinórral és villanó baltával a kezekben. / Vannak, akik azt hiszik, sebeiddel el-

szálltál / a földről. Óh, Jézus, én a mi örök össze-tartozásunkról beszélek / s ahogy a decemberi hold árnyékot vet mellém / látom, hogy TE is itt bálagsz velem az éjszakában / éppen olyan szegény és elhagyatott vagy, mint én / vérzik a szíved, kezeid és lábaid is véresek / s én most egy halott katonára gondolok, aki az árokban feküdt / s a távoli égre bámult két nyitott szeme. / A szelíd ökör és az igénytelen számár virrasztott / születésed óráján s mégis TE voltál az, aki ledöntöted / a bálványt és / korbáccsal léptél a templomba. / Sírba fektettek és visszajöttél hozzánk / óh, keresztrefeszített ember / sugárzó csillagkoszorú / a szegények feje fölött.”
(Kassák Lajos: *Felhőtlen éjszaka*)

A tékozló fiú

Kassákot édesapja, Kassák István érsekújvári laboráns (patikussegéd) papnak szánta, de ehelyett az ő tékozló fia a gimnáziumban tudatosan megbukott minden tantárgyból és a tankönyveket, „ezeket az utálatos dolgokat” a kutyaól alá ásta, hogy lakatosinasnak szegőd-hessen Sporni úr műhelyébe: „*valamikor azt hitte az öreg 21 éves koromban káplán leszek / az érsekújvári plébánián / de éppen tíz esztendővel előbb Sporni úr lakatosműhelyében ettem a füstöt*” (A ló meghal, a madarak kirepülnek).

Önéletrajzában, az *Egy ember* életében olvashatjuk, hogy kamaszkorában kilőtt csúzlival az érsekújvári temetőben egy Krisztus-képet. Később, felnőttként, az *Engesztelődő bánat* című versében gyermekkori zabolátlanságaira is visszaemlékezve, gyengéd szavakkal kér bocsánatot Jézustól. Miként a bűn és bűnbánat gondolata, úgy a vallási élmény, az Isten utáni égető szomjúság is folyamatosan jelentkezik az egész Kassák-életműben. Kassák transzcendens verseiben a már említett bűn-

bánat témája mellett a karácsonyi, a húsvéti és a részben már említett, úgynevezett „proletármessianizmusról” szóló témák kerülnek elő leggyakrabban. Ezek az ő folyton visszatérő nagy, metafizikai témái.

Miért vonzódott Kassák Jézus személyéhez? A Kassák-lírában Jézus rendszerint úgy jelenik meg, mint a proletárhősök előképe. Ő az aktivista, a szocialista, a proletárköltő, akinek a *Munkásmozgalomtörténeti lexikon* önálló szócikket szentelt, a magyar irodalom egyik legszabálytalanabb alkotója. Téves az a szemlélet, amely Kassákot csak a különféle avantgárd irányzatok, izmusok manifesztumaiban keresi és találja meg. Kevesen tudják, hogy Kassák jártas volt a 20. századi francia, úgynevezett neokatolikus irodalomban is. Olvas-ta, értette és szerette Mauriac, Bernanos, Péguy, Claudel műveit.

Párbeszéd Pilinszkyvel

Pilinszky Jánosnak volt Kassákkal egy revelatív beszélgetése az *Új Ember* 1962. február 18-i számában. Ebben az interjúban Pilinszky és Kassák a modern katolikus irodalomról beszélgettek. A beszélgetésben a 75 esztendőss Kassák szólal meg, aki ekkor már kiérlelt alkotó, maga mögött tudja ifjúsága összes izmusát, lírája is klasszicizálódik, prózája viszont szinte sosem volt avantgárd, inkább következetesen realista-naturalista. A Pilinszkyvel folytatott beszélgetés kulcsmondatát így fogalmazta meg Kassák: „Egy igaz katolikus és egy igaz szocialista író ezer kérdésben találkozhat, míg egy rossz katolikus és egy rossz szocialista író szükségszerűen ellenfelei egymásnak.” Pilinszky szerint ez a kijelentés a beszélgetés legmegszívlelendőbb tanulsága. A proletárköltő, aki forradalmak és háborúk közt él, Jézusban egy olyan testvérré ismer, aki szegényen született, egyszerű munkásként, ácsként élt, a világtörténelem legnagyobb pacifistája volt, és az igazságért feszítették keresztre.

Kassáknak tetszett Jézus egyetemessége és pacifizmusa. Az avantgárd költőnek imponált egy ilyen megváltó. Ne feledjük, Kassák két aktivista lapja, a *Ma* és a *Tett* egyebek között éppen antimilitarizmusa és pacifizmusa miatt volt szálka a hatalom szemében. Lírai művei közül a *Harangszó* című versben jelenik meg a legmarkánsabban a húsvéti élmény: „s bár nem ízlelhetjük a húsvéti bárány húsát, / mindennapi kenyérünkben és vizünkben dicsérjük / hogy vérünk-ből való és meghalt értünk a kereszt-

ten”. Nagypénteken is eszébe jut, hogy Jézus munkás volt, tehát a munkások barátja, testvére: erről ír a *Felhőtlen éjszaka* című, fentebb teljes terjedelmében közölt versben. A húsvéti gondolkör és a proletármessias-tematika szimultán jelenik meg a már idézett *Harangszó* című versben: „Feltámadott, mondják a népek és megsüvegelik / nevét a názáretinek, ki az ács fia volt / s megenyhült már a szél is s a rügyek kisarjadtak. / Kétezer éve látják őt a vének és a gyerekek / amint hosszú, fehér ingecskéjében lépeget / s alszik a tengerre szállt halászok bárkájában. / Én is emlékszem rá, mint az egykori játszótársra / s ti is útszéli csavargók és mesteremberek / akik hű követői vagytok valamennyien / a nincstelenségben, az útban és az igazságban. / Igen, igen, az Ő árnya és visszhangja vagyunk mi...”

„teherautón érkezik / zsíros kék overálban / és énekel...”

Az *Évfordulóra* című versben Jézus szintén proletáraktivista, de nemcsak kék overallos dolgozó, hanem szakszervezeti vezető is: „Közel kétezer éve / él már bennetek / megkínzottan / mégis sértetlenül / s nem egyszer / találkozunk vele / munka közben vagy a / hevesen izzó gyűléseken.” Másrészt ebben a versben az a különös, hogy Kassák mindhárom nagy transzcendens témája egyszerre jelenik meg. Karácsony: „Karácsony / a te emlékező ünneped”, húsvét: „keresztre feszítettek” és Jézus, a proletárok messiása: „Én most hozzátok fordulok / suszterek szabók / kovácsok pékek / szótlan dolgozó parasztok (...) Ti őrzitek szemének fényét / viselitek a szenvedő arc gyűrődéseit. (...) teherautón érkezik / zsíros kék overálban / és énekel. / Már nem az / evangélium prófétája / ügyes bajos dolgainkért harcol / s kibontott zászlója leng / a fényben.” Kassák lírájában általánosságban is erős hangsúlyt kap a már említett és némely transzcendens versben tetten ért „mi-tudat”, a kollektív szemlélet. Gyakran ír többes szám első személyben. Több versében is megjelenik a már említett „proletármessianizmus” hirdetése. Mi, az új művészek és munkások, az új mesteremberek egy szebb, jobb, emberibb világot alkotunk majd. Nemet mondunk a háborúra, antimilitaristák vagyunk, a háborúkat a múlt zsákutcáinak tartva totális pacifizmust hirdetünk. Ennek az új alkotásnak a hajnalán vagyunk. „Mi nem vagyunk tudósok, se méla, aranyszájú papok / és hősök sem vagyunk, kiket vad csinnadratta kísért a csatába / s akik most ájultan he-

vernek a tengerek fenekén, napos hegyeken / és a ménkövert mezőkön szerte, szerte az egész világban. (...) Tegnap még sírtunk, s holnap, holnap talán a mi dolgunkat csodálja a század. / Igen! Mert a mi csúnya tömpe ujjainkból már zsendül a friss erő, / s holnap már áldomást tartunk az új falakon" (Mesteremberek). Ez a futurisztikus vonásokat hordozó, antimilitarista messianisztikus küldetéstudat bizonyos versekben szakrális fénykört kap. Transzcendensbe emelt kollektivista üdvtant fogalmaz meg: „Rest árnyéka bennem Jézus ájuló testének: / ó Szomorúság. Lásd, a szakadt, fekete városokban, / hol most a kádávek kék rózsákat illatoznak / s csak a legyek bús falanxa vándorol ide-oda a csendben, / én a szüzek bűnbeesésére kóstolom a mustot / s az új Messiások elé harangozok, / kiket majd a század telt ütere dob ki a fórumokra" (Örömhöz).

Megérkezés Angyalföldre

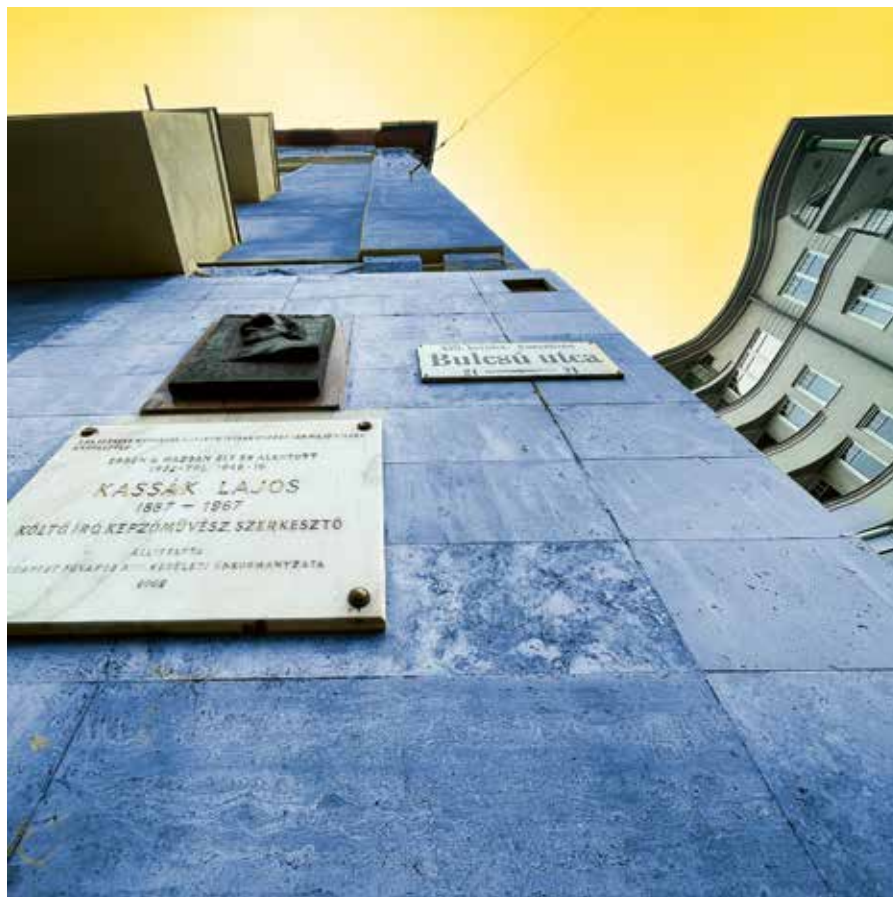
Kassák Lajos első vallási élményeit nyilván szülővárosában, Érsekújváron szerezte, de a nagyipari munkássághoz kapcsolt „prole-

tárkrisztus" vizuális képe már inkább Budapesthez, legkivált lakóhelyéhez, Angyalföldhöz, a XIII. kerülethez kötődik. Itt lakott ő. Angyalföldön belüli költözéseinek kálváriájáról ír az *Egy ember életében*. 1911-től 1913-ig tizenketten laktak egy Váci úti kétszobás lakásban. 1915-ben a Radnóti (akkor Sziget) utcában édesanyjával él. Itt szerkesztették író és képzőművész barátaival a *Tett* című folyóiratot. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy a magyar avantgárd Kassák édesanyjának, Istenes Erzsébetnek a konyhájában született meg. 1917-től 1920-ig a Visegrádi utcában lakik. Később a Bulcsú utcában 1932 és 1945 között.

Vas István részletesen ír erről a környékről és magáról a lakásról (és Kassákról, aki apósa volt) a *Nehéz szerelem* című önéletrajzi regényében.

A helyi önkormányzat 2002-ben emléktáblát helyezett el a Bulcsú utcai ház homlokzatára, melynek felirata Kassák vallomásával kezdődik:

„S ha egyszer meghalok, a lelkem is csak hozzád jár majd vissza, Angyalföld.”

Bolemant László fotográfiája

ZILAHÍ NONO:
IN MEMORIAM KASSÁK

Z. NÉMETH ISTVÁN

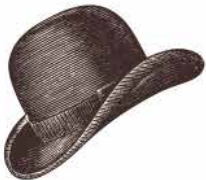
Trans-Cyberia Expressz 2.0

(Kassák Lajosnak tisztelettel)

átvert ez a lóhalálmadár-program
azt írta négy hét alatt megtanít kassácul
csak kössem be magam és jól figyeljek
világhálószobám ablaka máris a múltra néz
megvárja míg szemhéjam lecsukódik
s nyakoncsap az s.ó.s. tengerhab
nincs ennél kitűnőbb lakosztályzat
sem pedig személyre szabotázs
higgyek a félőrült száloptikusnak
s mormoljam a mágikus mondókát
„ion és tachion fia vagyok én...”
ha eddig eljutok földi programomra
máris kódok köde ül
feküdtem mint lassú korálban a konok homály
mint templom repterén a ferdeszárnyú angyal
s köpte rám a bevezető képet a szerver
galambokat láttam csurig szentlélekkel
de torkukon akadt hirtelen a mirtuszág
s begyükből kunbéla kiabált
tudtam ha a madarak lenyelik a hangot
a fák majd tovább énekelnek
de ha a költők fejébe kalapot csap az isten
a szentek bokája is kibicsaklik
gyalog indultam el szittyá emillel
és gödrössel a faszobrásszal
felnyalni európa hajlataiból
a mindenkori árvalányhaj-szennyet
láttam a költők trágyakék agyát
ahogy a pofonok visszabújtak a tenyerekbe
gyökerek közt a patkánykarmokat
hogymorzsolnak sok gömbölyű imát
mólón rúzszt sanzonzét éjfeli tornyokat
s az ég szülte-gyúrte-nyírta szürke függönyét
a trombiták elnyomták a részeg égi hangot
de az utcalányok tovább énekeltek
égette nyelvem páris füve mit legeltem
s jótevőm mosolygott amíg ütlegeltem
dobhártyám szaggatta – óriás hajódada –
a gerincet roppantó éhes bolse-vita
ez már az öregség jele szólt a zarándok
de nem jelent semmit mert megutálok
úgyis az életet nem igaz hogy ebből pont kimaradnál
ahogy a madarak csőre izzó néma hangár
a test-istállóban sem áll örökké lélek
szénája jószagú szavaknak folyton nem ropog

élén a rétsárga lapátfogaknak
 s a sörényébe akadt csillagok is mind kialusznak
 ledől hited s vele anyád méhe-templomod
 ott állsz atyaszült meztelenül
 mint a vasliliomok közt antwerpenben
 hol tejesbögrék szélére ült a fagy fehéren
 s fogadban mérhetetlen mélyen villám ünnepelt
 hajadban lámpák kígyók szemedben
 lesed: tűzfalak tintában fürdenek
 torkod a belga dohányt tested a vöröshajú péklányt
 kívánja de két gatyá van rajtad nadrág nélkül
 s homlokod mögül kidudorodik a vágy
 fontos lenne nem szégyellned púpos koponyád
 a költőknek úgyis halszemük van s kopoltyúval
 lélegeznek az estben mint a nikkel számovár
 két szemhéjad színes lepkeszárny hallgasd
 hogy perceg az alájazárt világ
 engedi legyalulni szelekkel lángjait az est
 ugrik a kép akár a szöcske
 szétfröcskölnek az imperativuszok
 s a közöny bajszán mint színezüst takonycseppek
 ülnek a balgák kiknek szűk ez a munkás-mennyország
 kik folyton cárt ölnének s balga trónörököst
 európa leköpi bennünk az ázsiait
 mi kitúrjuk a magyart magunkból s útszélre lökjük
 hátha felveszik magukhoz zúrbe indulók
 zirr-zörr szólnak bennem a cintányérok
 s a dobos odapörköl hol a dallamot szunnyadni látja
 a magyarok lenyelték a hangot
 a hunok tovább énekelnek
 ez már az öregség jele mondja a műsorvezető
 az igazi sorvezető szerint ez nem jelent semmit
 a költők akkor is sort sor alá rónak
 mikor ablakukon atombombák kopogtatnak
 a jó meghal
 a magyarok kirepülnek
 róma párizs stockholm s a proletárok egyesülnek
 égő kukák tüze fölött szabadon izzad a szalonna
 ha a világ ideje véges: isten rövidárkereskedő
 s már egészen citromfeje van a reménységtől
 hogy változik a szittya s már nem forradalmár
 s nem üt nagyot botjával a szamár fejére
 a szekfűhold alatt a narancsnap alatt
 7 nap teremtette világcitrom-pillanat
 ülünk a vonaton a faszobrász levegőt farag
 bár lenne erőnk felinni a reggel mákonyát
 így lesznek a költőkből is szappanárosok
 s a bordély-nyírta kiscsirkékből úrinők
 belegyalogoltam európ' képébe és sáros lábnyomom
 ott díszelg tizenkétszillagos fogsorán
 láttam a pénzautomata előtt imádkozókat
 más híres hadvezérek pedig a világkassza előtt játszottak új
 amerikai kártyákkal olajszagú estéken
 roppant elektromos kemencében a világ
 lejárt-ember-szavatosságú-kötözött-sonkája volt itt együtt

négyszemű ukránok kiket megjegyzett a forradalom
kenderszagú hollandok viharvert délszlávok
sovén hegyvidékiek
egymillió ázsiai menetelt magyarföld felé tudván
hogy azok már nem akarnak szaporodni
ivarsejtelmük sincs miért kéne összefogni
némelyek vállán new york ikertornyai virrasztanak
mások szeméből vörösen kikönyököl a semmittevés
nézzétek a világ legnagyobb lendületei futnak ki az
állomásról s vesznek bele a jószándék bugyraiba
a józan ész bugyogóval a fején táncol
s a talpa alól kiugró szikrákat cipelik a hangyák sietve
nyugszanak szelíden a faszobrok tövében a koszorúk
különben jól élünk
csak térképpel sincs hova hazamennünk
a költők bételt rágnak étel helyett s bételnek vele
mint bárgyú közhelyekkel az őzikeszemű tévénezők
különben nincs mitől félnünk
tányérunkban aknaként fekszik a mákos daganat
gerincünk izzó szögekkel kivert alagútjába
hangzatos hirdetést raknak az újfajta élet dílerei
rendszámod szépen rendben leolvasva fekszik
a radarok lenyelték a hangod
a fáslik tovább énekelnek
ez már az öregség jele klimax vagy klímaváltozás
de nem jelent semmit ahogy semmi se jelent semmit
vagy éppen mást jelent vagy majdnem azt
egy belga paraszthaszalón múlt csak
és káplán lettem volna az érsekújvári plébánián
vagy düsseldorfban híres pornófilm-rendező
esetleg rímárus egy literatúr-shopban
de most fehér szárnyasok vére freccsen gyárfalakra
jönnek és ledózerolják angyalföld-múltamat
ó ti füstölgő kémények fa- és vastelepek
Vizafogó Tripolisz és Tarnay rét
a cy-busz itt végképp lefékez megáll
felszáll a füst és a korom
zavartan köhécselek a program lefagy
vagy tán rossz gombot nyomtam meg rossz időben
odakinn széllokések itt benn pohárcsikordulások
a térkép elmosódik – bizsergés rohan végig az országhatáron
pozsonyok komáromok nyitják rozsnnyók kassák énekelnek
s a windowson túl hármát sípol az alkony tüdeje

HODOSSY GYULA

Kassákot keresve

*„Mindenki ismerőse vagyok
és mégis mindenkinek idegen.”*

Kassák Lajos

Érsekújvár főterén vagyok,
egy ütött-kopott, agyonkarcolt, agyonfirkált,
beton lábakon álló, fa deszkázatú
sokszínű pad előtt állok,
fölé hajolok, és olvasok,
megpróbálom kiolvasni a padot,
mint egy könyvet,
mint egy Kassák-kollázst,
belé olvasom magam,
mígnem én leszek a pad, a pad meg én,
az értelmetlen karcok képekké állnak össze,
a le- és kitiltatások képkockáivá,
a meg nem értések csörgő láncáivá,
aztán csendes lázadássá,
így ismerkedem.

Mennyi szeretet és mennyi gyűlölet,
mennyi érzelem megfér egy-egy négyzetméteren,
mennyi történet, pofon és szakítás,
mennyi csók és ölelés,
miközben én „szegény és elhagyatott” vagyok,
egy száműzött idegen.

A nagytemplom árnyéka megérintette a padot,
majd kedvesen megsimította,
hogy aztán szép lassan teljesen eltakarja, betakarja,
betakarja, mint fázó koldust az átkozott múltja,
mint egyik alakzat a másikat,
egy avantgárd szitanyomaton,
jelezve, hogy ott van, ha elsőre nem látni is.

Átszellemülve bámulom az elnyűtt deszkákat,
lassan feltűnik egy lakatosműhely,
Budapest, Bécs és Párizs,
majd egy pártkönyv, egy irodalmi folyóirat,
aztán egy másik, látok egy börtönt,
egy kiábrándulást, csalódást,
amott egy szerelmet, több szerelmet,
egymást eltakaró, egymásba olvadt sok-sok képet,
érintetlen kifeszített vásznat, a magányt.

Meredten nézem a padot és azt érzem,
hogy mindenkinek idegen,
ismerőse vagyok.

*„(...) nem maradt egyéb, csak a szikes, agyagos sík,
és néhány emléktöredék a fejemben.” (Sziveri János)*

JÁSDI JULI illusztrációja

KOVÁCS BALÁZS

egy koratavaszi máltai este

belátni egy kivilágított irodába, ahol
egy túlórázó épp leforrázza a gyömbéres-bodzás teáját
a kanálról lecsorgó méz vékony vonalat húz
ahogy átemeli a műanyagterítő virágmezeje felett
a mutatóujjával felszedi, lenyalja
és beletörli a nyálat a nadrágzsebébe
egy pillanatig csak nézi, ahogy oldódik a filter
a kavarással egyre hevesebb örvényt idéz elő
hirtelen megállítja a kanalat
élvezi a nekitóduló erő fölötti hatalmát
majd visszaül a helyére
meglát egy cikket arról a képességről
amikor megérezzük, hogy valaki figyel minket
az ablakhoz lép, és gyanakodva szénéz

egy koratavaszi torontói este

belátni egy kivilágított irodába, ahol
egy túlórázó épp leforrázza a kamillás teáját
a kanálról lecsorgó méz vékony vonalat húz
ahogy átemeli a műanyagterítő virágmezeje felett
a mutatóujjával felszedi, lenyalja
és beletörli a nyálat a nadrágzsebébe
egy pillanatig csak nézi, ahogy oldódik a filter
a kavarással egyre hevesebb örvényt idéz elő
hirtelen megállítja a kanalat
élvezi a nekitóduló erő fölötti hatalmát
s közben arra gondol, mennyire megismételhetetlen
minden pillanat, s mennyire egyedi ő maga is benne
aztán visszaül a helyére
átgörget egy hirdetést egy mézkanálról
és egy videót néz egy máltai kismacsáról
aki át akar ugrani a szemközti ereszre, de
folyamatosan leesik, majd újrapróbálkozik
hetek óta nem nevetett ennyire
gondolja, miközben megosztja azzal
aki a leginkább közel áll hozzá

egy koratavaszi pozsonyi este

belátni egy kivilágított irodába, ahol
egy túlórázó épp leforrázza az epres-dinnyés teáját
a kanálról lecsorgó méz vékony vonalat húz
ahogy áttemeli a műanyagterítő virágmezeje felett
a mutatóujjával felszedi, lenyalja
és beletörli a nyálat a nadrágzsebébe
egy pillanattal csak nézi, ahogy oldódik a filter
a kavarással egyre hevesebb örvényt idéz elő
hirtelen megállítja a kanalat
élvezi a nekitóduló erő fölötti hatalmát
majd visszaül a helyére, hogy végre belelapozzon
kedvenc irodalmi folyóiratának legújabb számába
elolvassa ezt a verset, és arra gondol
micsoda véletlen, ez pont rólam szól

Bolemant László fotográfiái

BÍRÓ JÓZSEF Pozsony után

(- emlékezés Tandori Dezsőre -)

⋮
amikor elküldte szövegrajzait
amikor felhívtam telefonon
⋮
amikor kedvesen megemlítette
amikor meghívott látogatóba
⋮
a mi kor
ak kor

BOLEMANT LÁSZLÓ

a szavak után

I.M. Sziveri János

kimondani megnevezni
a falra szögezett kérdőjelet a szög árnyéka felezi
felkiáltójel az árnyék
a szög feje a pontot magyarázza túl

testrészeim sorolom betegen
szikével metszett hexameterem
csontroppanások hangjegyeire simítom

mozsaramba vakon dobált titkaim
zuhanástól összetört sorain
döcög az idő a feledésbe
nem bírom ezt inkább elfutok, de bevárlak

a láthatatlan döccenő a megismerés igazsága
a döccenő az egy bökkenő sajnálom vagy nem de
súlyosodnak a napok és fogynak
a szavak után félelmek kapkodnak

széttárom karjaim és hagyom
a leszakadt polcra a könyveket elkapom
majd amint kicsúszik egy-egy
a combomon lábfejemen dekázgatom

mígnem a szőnyegen túlra rúgva borítóik elvadulva
széttárják lapjaik
s én nézem találok-e régen elrejtett kincset
közülük szemem üreges terébe repülni

Nyugatplusz

olvasósarok a Kosztolányi Dezső téren.

újnyugat
IRODALMI KÖR

GALÉRA & KLUB

1114 Budapest,
Kosztolányi Dezső tér 11.

BÍRÓ JÓZSEF

János – emlékház

SZIVERI

– ellenében

örök – téglák

:

menetelnek

– hiánytalanul

ellenében

:

ellenében

– hiánytalanul

menetelnek

:

örök – téglák

– ellenében

SZIVERI

[ellenében hiánytalanul / hiánytalanul ellenében]

VARGA ÁRPÁD

vánkások
között

egy fantáziád-vers sosem jelenhet meg
mert nem írják és nem olvassák
de beléd vegyszerezték egy podcaston
hogy bárkit el tudj felejteni
s lebontsd képletekre az ösztönt
kihegyezett felkiáltójelekkel
miközben a folyóparton és a téren
veterán emberek találkozója lesz
torkokon csorog a szesz és a számok
lélektani határa lúzerek hátára nő
távolból robotok üvöltenek
madarak csüngnek denevérek helyett
fojtogató a barlangi pára s a huzat
kicsapódik könnyed falaira
te pedig nem hívhatod föl a figyelmet
neked már nem mondták el

FERENCZFI JÁNOS

Post vitam

Mikor félbehagyták a temetésem,
éppen delet ütött az óra.

Csend volt.

Elindult a kocsmá felé

a bolond rúgórá járó

idő.

Megszólalt egy hegedű,

a bőgő, a klarinét,

és lakodalmas vonulásban

tódult utcára

a kába nép.

A puli a porban,

a bánat a borban.

A sírásók áldomást ittak,

vállat vontak és

ők is mulatni mentek.

Porboszorkák

cicáztak a széllel.

Á-t mulatott az éjjel.

Végre pihenni mentem.

Foglalt volt az egész világ,

hát a félig kész

síromba feküdtem.

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

madárka

irigykedtem az énekesmadaramra
vígán trillázott úgy röppent ágról ágra
mintha nem is léteznének gyilkos macskák
mintha hagynák élni varjak csókák szarkák
egy reggel az ajtóm előtt feküdt holtan
kevés az élethez a szárnyalás a dal

SZABÓ PALÓCZ ATTILA

Ez ma már egy másik Bábel itt...

Sziveri János emlékének

Gyenge még a lélek,
de már edzésben,
az olcsó népszerűség máglyatüzén égve el...
Mert ma már ez egy
egészen másik Bábel itt...

A krétakörön túl még mindig van egy esélyünk,
helyrehozni mindazt, ami még helyrehozható,
és tovább rontani azon, ami még tovább rontható,
visszahőkölni önmagunktól, megfutamodni néhány
oda nem illő gondolattól, lelkesülten böfögni vissza
bármit, ami betanulható, ami jó helyen jól mutat
akár értelmetlenül is, minden értelmét (el)veszejtve,
körülni csak, méltón és meghatottan,
krizantém, borozás a gangon, bármi, amit a protokoll
még megenged magának, s nekünk is talán,
támasz a rajban, a vezető egyéniség, a csendes
és mélabús alkat, mind-mind oly könnyen tanulható,
mint egy szerepjáték az elvont homályban...
Mert ma már ez egy
egészen másik Bábel itt...

Az éjben már megint felesel az eső,
és fáradhatatlanul is rólam locsog,
de ahogy tudom én, ugyanúgy sejti ő:
térdünk nem mérce, már nyakunkon a mocsok,

mert ez bizony, ez itt mind belőlünk fakad,
s akárhányszor gyűrjük is magunknál alább,
ha néhány dicső percünk néha még akad,
akkor sem jutunk egy tapodtat sem tovább.

Mert ez bizony egy egészen más Bábel itt,
összekoccan, összeroppan a szóalak,
nem hoztam cipőt, és nem hordok lábbelit,
nem értek jelből sem, már csak a kín maradt.

Nem értjük egymást, gyerekek, oly idegen
minden idióma, bőszen sejtheti már
– ha általánosít az intenzív osztály –
minden idióta, hogy rossz irányban jár.

Nem lehet történet ennyire magyaros,
nem tudom én sem, és nem sejti még az Ég,

mert oly talány ez és annyira zavaros:
mi, magyarok, egy nyelvet beszélünk-e még?

Magyarul kondul a szó magyarnak fején,
de Babelünk már összeroppan, dőlni kész,
tornyunk minden követ a porba ejtenénk,
de hogy mi volt bűnünk, nem sejtí még az ész.

Noé utódai a köveket hordták,
hozzád mérték magukat, versengés éledt,
konokul hitték, hogy felérhetnek hozzád,
konokul hitték, hogy felérhetnek véled,

de mi, kiknek őseit egykor felhozád,
felhozád biz az Kárpátnak vad bércére,
mi vajon miben mértük magunkat hozzád,
mi van vajon, hát oly nagy bűnünk végtére?

...hogy azonos lón büntetésünk léptéke,
hisz összezavart nyelvünkön magyar magyart
már meg nem ért, és nincs válasz a kérdésre,
veled versengeni közülünk ki akart...

...ki vette volna vállára a teremtést,
ki tervezte úgy, fölötted ül diadalt,
és ki tagadott meg körmölve jelentést,
hogy összezavarj vajdaságit és magyart,

hogy nyelvébe nyúlva teremts itt zúr zavart,
vesződséget, félreértést, beháborút,
büntetést – a konokságért, mely felkavart;
hogy fegyelmezd az elmét, mely már elborult?

...hogy kollektív tudatunk törd ezernyi kis
szilánkra bennünk, hogy egységre már végképp
ne leljünk, hogy bábelivé legyünk mi is...
és szétszélednünk már előttünk a térkép.

Amikor a nyelveket összezavarád,
annak mi is egy kis szeletkéje lettünk,
és magyarként leltünk magunknak új hazát,
mígnem a határt átemelték felettünk...

...mint kislányok ugrókötele, úgy pörgött
a piros tintacsík azon a papíron,
s a határórség a szomszédba költözött;
egy idős ember azt mondta: „én kibírom”

– de jött aztán számtalan vérgőzös fordulat,
gyengélkedő lelkünk bőven edződhetett,
mindent elrontanunk nem volt egy pillanat,
s nem tudni már, mikor és hol kezdődhetett,

de a konokságunk egyszer csak szemet szúrt,
amikor összemértük magunkat véled,

így épültek a légváraink pimaszul,
mígnem nyelvünket ezer darabra tépted.

S magyar magyarnak szavát már nem értheti,
ma csak elbeszélni tudunk egymás mellett,
csak dühöng, aki a hatalmát féltetheti,
és mindent letarol a vesztébe menet.

De kérlek, lásd mellette őt is, az ügyest,
hisz itt fejek hullnak, mert nem értik a szót,
az ige elvész, de ne a népet büntesd,
csak a rátelepült hatalomgyakorlót.

Őseinket felhozád Kárpát bércére,
kérek hát, Isten, áldd meg, áldd még a magyart
akkor is, ha vajdasági – a végére,
s Babelét oldozod, így adj fölé védő kart,

mert

ahogy Sziveriből a halálos ágyán,
az orrából lógott a műanyag kábel,
tudta jól – tudjuk jól –, hogy legyűr a vártán,
hamar beteljesül e halálos Babel.

...és most elcsendesülök imára kulcsolt kézzel,
mert csak az lehet bűnbocsánatra méltó,
az ősök sok vétke előttünk is ismert, de nem tudjuk még,
hogymelyik volt oly szörnyű büntetésre méltó,
hogymelyiket nyelvünket annyira összezavard,
hogymelyiket tudatunkat annyira összezavard,
hogymelyiket önismeretünket annyira összezavard,
hogymelyiket önbecsülésünket annyira összezavard,
hogymelyiket nem érti már,
rég nem érti itt már a magyar a magyarnak szavát...

ehhez bizony,
ehhez nagyon is gyenge a lélek...
de már folyamatos edzésben tartod
– tartjuk is talán, vagy legfeljebb igyekszünk –,
ennek a locsogó, fecsegő esőnek pedig
én bizony visszaszólnék,
pofáznék, mint akinek most is feljebb áll,
okkal vagy ok nélkül,
mint mindig is,
erősen, bágyadtan, bódultan
– mert ez ma már egy egészen másik Babel itt –,
csapkodni, ütlegetni a katlant, feneketlenül,
vitában érvelni,
csapkodni az asztalt,
és a világba üvöltetni a kimondhatatlant...

nyiss az esőre,
a záporra, a ködre, a homályra,
a fogaid között szorított rakományra,

amelyről úgy hiszed, a túlsó parton várnak még veled,
arra a bódulatra,
arra a szerényre,
arra a megismételhetetlen reményre,
mi ott bujkál még benned,
mint partizán a rengetegben...

nyiss a locsogásra
(ne is gondold másra...)
adj a fecsegésnek tág teret,
vagy szívd vissza mind,
gyomláld ki lelkedből azt, ami ott legbelül, a bensődben is eltemet,
vesd a falnak a hátad,
hiszen ma még a krákogó varjú is bátrabb,
mint a homályban elgyengült lelked,
a lényedet edző, félelmed pedző,
csak azt lesi már,
mikor durran a kezében a pezsgő,
hogy koccintásra hívjon az ámulat nevében,
s amott már csillan is a kristály...

...csak a gerezdje vagy,
csak a lehántott héja lehetsz ennek a történetnek,
talán csak túl sokat ittál...

...és a szavad sem érlel már sokat...

de vajon hogyan is érlelhetne,
ha nem ér el másokat Babel börtönében...

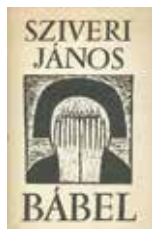
nem érlel bölcsélet,
nem hallik szonáta,
mert ez már egy egészen más Babel itt...
felismerni magunkban a reményt,
az lenne csak nagy lelet,
a régészeti csodája...

...ezért hát, áldd meg, Isten, áldd meg a magyart,
akkor is, ha vajdasági – a végére,
őrizd meg a méltóságát, de áldd meg majd,
ha már nem találna gyógyírt a lelkére.

Lógjon csak orrunkból a műanyag kábel,
hisz ha őseinket Kárpátnak bécére
felhozád, szűnjék most e halálos Babel,
s nem isteni lesz e népednek mércéje,

nem leszünk tán a hűtlen és hitetlen hordád,
legyűrni téged – e vágy újra már nem éled;
nem hisszük konokul, hogy felérhetünk hozzád,
nem hisszük konokul, hogy felérhetünk véled...

...halk imában csak annyit még,
hogyan
áldd meg, Isten, a magyart, akkor is, ha vajdasági...

áldd meg, Isten, a magyart, akkor is, ha délvidéki...
és nyújts föléje védő kart,
ha hangja oly üresen kondul, hogy már a saját szavát sem érti...

Mit összekuszált már a zord politika,
gyötrőbb, mint kórházban a műanyag kábel,
de mint a haldokló utolsó imája,
talán gyógyítható még e halálos Babel.

Mert mint a haldokló utolsó imája,
úgy fecsegnek itt most ezek a sorok is,
bocsánatot remél, megváltását várja,
s már szemfedőt rendel a kedves rokon is.

S ha remélhetem, hogy a Babelünk szüntesd,
egy esélyt tán még kaphatunk, egy utolsót,
s csak annyit kérek még, ne a néped büntesd,
csak a rátelepült hatalomgyakorlót.

Gyenge még a lélek, de már jókora edzésben,
talán lesz erőnk okulni is ebben a bábeli büntetésben...

SISKA PÉTER

Éden

Felhők
és ehetetlen gyümölcsök
lassú, vörös bomlása:
túl nehéz bennük
a nyár.

Csönd van a kertben. A fáokban.
A semmibe csorduló
mézben.
Már csönd van
az esti homályban,

holtan keringő világok
csöndje,
a hetedik pecsété,
könnyű és
igaz.

Reprint – Nyugat Plusz, 2016.

M. FEHÉRVÁRI JUDIT

[Az vagyok...]

Az vagyok, ki nem voltam
Csak egy kémiai kísérlet. Nem tudom,
hol vesztettem el önmagam. Összetett
törlesztési rendszer az életem. Soványka
vigasz. A gyermek felnő, és az évek
sodra hajókat ácsol magánya fölé. Így
öregszik lassan. A tükörből vissza már
egy ismeretlen néz. Mesterre lenne szükségem,
ki egyben a legnagyobb bűvész. Ma nem
vagyok elsüllyedős kedvemben, mégis
mindenem fáj. Ujjaim alatt sorvadnak a betűk:
hervadt tavaszi ibolyák. Lépnék, ha tudnék, messzire
futnék, hol új lábam minden pocsolyát és hegyet
messze hagyna, de ez itt most az én szobám.
Ismerem-e minden zugát, nem tudom. Annyi
oxidáció teremtett más világokat ide: halálokat,
gyászt, egy elhagyatott csípőt, ami nem tud mást,
csak az örületbe kerget, annyira fáj. Ki kellene
cserélnem a téglákat és egy obszervatóriumból nézni,
hogyan lesznek majdan úrtörmelékek, ha jön a
nagy robbanás. Egyelőre csak csobbanok a semmibe,
amiről tudom, a másik oldalon ott vár a Halál.

MOLNÁR JÓZSEF

Léha szonett

Versenyen hátrafelé futottam,
a csendig meg sem álltam,
életemből sok mindent kiástak,
kincsem, ha volt, nem tudni, hol van.

Napokig néztem fejem felett a felhőt,
nem tudtam, eső lesz-e, avagy jég,
örömében lábon csapkodott a tél,
a kocsmában lekeverték kettőt.

Zenémbe fúltam-faltam az acélost,
egy bolha az ágyamban pipázott,
vesén vertem a véletlent.

Seprűvel simogattam a pókot.
S kit sosem kerestem, meglógott.
Életem ruletten vesztettem.

AMBRUS JÓZSEF

kényszerélet

*„Takard le jól, amit elkövettél,
és élj utána szabadon”*

Pilinszky János

lelkem végképp belefáradt
aljasság káros kényszerélet
– elmúlás a percekkel érvel
és semmiből formáljuk a napot
amíg minden közömbössé válik
az emlékezet kétsége megtagad
– lehajolnak érted a csillagok
– hátat fordítok az elmúlásnak
amíg perceimet végig ostorozod
a megsebesült idő homlokán
gyúlik a salak – a vér belefárad
eget kölcsönöz a kényszerélet
felszínen tartom az értelmetlenséget
mert minden látomás – karma illúzió
világ szemében semmitmondó többlet
– ahol az ember hite leáldozott
szavak mögött mégis körben kering
de ébredni már nem lesz hova
ha a világot feloldja a kényszer
és múlik parancsa az ösztönöknek
tovább álmodjuk azt – ami nincsen
minden kényszerélet beleroppan
– az érdek földig húzza az eget
gondjaim szakadt bakancsokkal járnak
és befalazzák gyászos lélegzeted

Megrendelhető:
happycaroffice@gmail.com
erefbt@gmail.com

FILIP TAMÁS

Kés, vaj, kenyér

Hirtelen kinyitja magát,
kiugrik belőlem az ablak. Ő
darabokra török, hogy én
valahogy megmaradjak.
Átjár a fény, szilánkjaimat
összeragasztja. Az utca zúg,
lemegyek elvegyülni, de kés
vagyok a vajban, pedig inkább
kenyérré válnék boldogan.
Ám senki nem éhes, keserűségtől
jóllakottan várják, hogy ne
jöjjön a villamos, úgysem
visz sehova. Hazamegyek hát
kivilágított önmagamba, és
anyámnak, ki már a földben
úszik, fejét magasra tartva,
megírom, hogy téged megtaláltalak.
Nem kell gyorsan írnom,
minden pillanatban úgyis
eszembe jut valami rólad.

DRASKÓCZI ÁGNES Feszültség

Ugrásra készen,
feszült inakkal
fogadja a stresszt.
Menekülésre
vagy támadásra
gondol, szeretne
lazítani már;
nem tud. Nem lehet:
markolva szorítja
minden körülmény.

Így múlnak napok.

Esténként kábán
ájul az ágyba.
Elalszik, boldog:
tort ül a sokkon.

M. FEHÉRVÁRI JUDIT

Vagyok szélben por

(Pantunlanc*)

Lépteim felhők követik sorban,
Ahogyan bágyadtan lépkedek a porban,
Illúziókat hurkolok egymásba,
Kötőtűm egyre gyorsabban csattog.

Ahogyan bágyadtan lépkedek a porban,
Zsinegsorsom kifeszített Krisztus,
Kötőtűm egyre gyorsabban csattog,
Imára kulcsolom kezeim gyorsan.

Zsinegsorsom kifeszített Krisztus,
Telesírtam bánatommal az eget,
Imára kulcsolom kezeim gyorsan,
Tócsák visszhangozzák a szelet.

Telesírtam bánatommal az eget,
Kógalambok szelik át a felleget,
Tócsák visszhangozzák a szelet,
Átölelem az elfolyó időt holnap.

Kógalambok szelik át a felleget,
Falba ütköző szellemek,
Átölelem az elfolyó időt holnap,
Gyászolni megyek, ez a sorsom.

Pantunlanc: Maláj versforma. Az első strófa 2. és 4. sora a második versszak 1. és 3. sorában megismétlődik, a második versszak 2. és 4. sora a harmadik versszakban – és így tovább.

SZÁRAZ PÁL

A kis önző

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy fa. Minden tavasszal fiai születtek: a levelek. Vigyázva levetették magukról ragacsos ruhájukat, kinyújtóztatták, és a vidám márdárcsicsergés hangjaira fürgén, zölden táncra perdültek a Fa körül. Összetartó, szép családot alkottak.

Egyszer az alsó ágon, a törzshöz egészen közel nagy zajjal kipattant egy rügy.

– Én is itt vagyok! – kurjantotta az új Levélke, és körültekintett. – Úgy látszik, elkéstem – mondta bosszúsan –, felül már nem maradt hely, itt lent meg minden sötét, nedves. Jobb lett volna, ha ott azon a fán születtek – és a közelben álló telefonpóznára mutatott. – Ott senki sem takarná el előlem a fényt. Megborzongott a szélben, s rögtön elpityeredett: – Fázom!

Bátyjai, az idősebb levelek a segítségére siettek. Takargatták, óvták a széltől, esőtől, s bár ők maguk majdnem bőrig áztak, Levélke száraz maradt. Ettől kezdve pedig, amikor tavaszi zivatarok zúgtak a fa fölött, Levélke így dirigálta fivéreit:

– Takarjatok be! Mi lesz már, nem látjátok, hogy ázom?

Amikor pedig a nyári Napocska sugaraival szétkergette a felhőket, és a levelek örömmel nyújtogatták feléje zöld kis tenyerüket, Levélke kérdezősködni kezdett:

– Nohát, nohát, már ez is Nap?

Bátyjai összehúzódtak, hogy őt jobban ériék a napsugarak.

– Jaj! Milyen forró! Még le talállok égni, és megcsúnyulok! – panaszkodott Levélke, s az árnyékba bújt.

Telt-múlt az idő. Levélke gyorsan növekedett, erősödött, hiszen majdnem a Fa törzsén élt, és neki jutottak a földből a legfinomabb nedvek. Még a testvérei is állandóan gondoskodtak róla. Ha esett, felfogták a hideg esőcseppeket, ha fülledt idő volt, félreálltak, hadd simogassa a friss szellőcske.

– Jó táplálék és friss levegő kell neki – mondták a levelek –, mert ő a legkisebb köztünk.

De valójában Levélke régen a fejükre nőtt. Még csúfolódott is velük:

– Mi az, egészen elsatnyultok! Fel a fejjel,

feszesen a vállat! És ne felejtsetek el árnyékot tartani nekem!

A levelek csodálkozva összesúgtak: honnan kerülhetett közéjük ez a kis önző? Azóta úgy is hívták legkisebb testvérüket: Kis Önző.

Múltak a napok, hónapok. Nyár végére elfáradt a Nap, egyre inkább nehezebbé esett felkapaszkodni az ég magasára, és sugaraival szétugrasztani a felhőket. A levelek megsárgultak. Egész nyáron át annyi napfényt, meleget szívtak magukba, hogy ők is parányi napocskára hasonlítottak. Csak a Kis Önző maradt zöld.

– No, látjátok, ugye megmondtam?! Ti egészen leégtetek, kiszikkadtatok – csúfolta a testvéreit. – Én bezzeg zöld vagyok, nem száradtam el!

Elérkezett a nap, amikor az ég komor, szürke felhőkbe burkolódzott.

– H-i-i-degidőőőő! – zúgta a szél.

– Di-i-deregtetőőő! – zizegtek rá a levelek.

– Itt van az ősz – mondták az emberek.

Napfény híján fázott a föld. A dermedt fű összezsugorodott a hajnali fagyoktól. A levelek búcsút intve az ágnak, amíg otthonuk volt, lágyan a fűre ereszkedtek. Egész nyáron át gyűjtötték a Nap melegét, hogy most odaadják a Földnek. Hiszen a Föld adta nekik az éltető nedveket. A levelek meleg takaróként borították be faanyjuk gyökereit, a talajt, a fűvet. Csak a Kis Önző maradt makacsul az ágon.

– Hát te nem tartasz velünk? – csodálkoztak a testvérei.

– Még mit nem! – sértődött meg. – Odaadjam a saját melegemet?! Jól jön az még nekem.

Egyik éjszaka megérkezett a földre a fagy. Amikor felébredt a Kis Önző, azt látta, hogy a föld fehér lett, ő pedig egymaga maradt fent a fán.

– Most aztán felfigyel rám a világ! – örvendezett.

A hóval borított fű, a levelek, segítettek a földnek nedveket gyűjteni az új levélnemzedék számára, az emberek pedig felhajtott galérral siettek a hófúvásban dolguk után. Senki sem figyelt arra a ráncos, barna kis csúfságra, ami a Kis Önző Levélke lett. Nem használt neki még a saját melege sem.

MOLNÁR JÓZSEF

Kölcsön egy órára

„Taszítom a telet.
Bennem Jézus fázik.”

A kert meztelenre vetkőzik
fái libabőrös szépséggel
takaróznak
faleveleket küld az est
hullanak a megáradt csendben
Taszítom a telet
bennem Jézus fázik

Az üvegedény megtelik könnyel
pára borít ablakot, ajtót
a leander mára megfagyott
rózsákra ültetett égből
rázza öklét az Isten
Taszítom a telet
bennem Jézus fázik

Pirosak, sárgák a zöldek
Mozart, Beethoven, Brahms
alszik a közeli padon
A koldus kölcsön ad egy órára
száz forintot
Taszítom a telet
bennem Jézus fázik

Jégtáblákon alszom ma
zongora-szárnyaim kitárom
elfutnék, ám a szél nem enged
feldob, majd lehajít
széttérülök az éjszakában
Taszítom a telet
bennem Jézus fázik

Felszántom körmeimmel az eget
jajdul a közeli vonatkerék
vasút mellett alszom az éjjel
félve megyek át a síneken
mellettem írja versét József Attila
Utálom a telet
bennem Jézus fázik

A legényvirág karcsú fény után
hajlott hátat mutat a körte
őszi lázat mér az utcalámpa
gyémántot oszt szét a november
kőben megfagyott remény
Lábon hordok telet
bennem Jézus fázik

Temetőkapuban állok
nincs ki elássa a halált
kihantolt csontjaimon dobol
a tankok elől futó háború
varjúfelhőkből hull alá koszorú
évszázados füst a glóriám
Vérem festi a telet
bennem Jézus fázik

TÖRZSASZTAL SZABÓ ZOLTÁN ATTILÁVAL
WEB TV & CULT

Nyugatplusz

KÉGL ILDIKÓ

A fekete babáról

Izzó fénysugár botladozik
a szűk sikátorban,
macskakő repedéseiben
mozdulatlan ül az idő,
itt az antikváriumot
boltocskának hívják,
bronzszínű kirakata
patinás blondelkeret,
ablakot nyit egy másik
világra, ahová még be sem
lépünk, már bevonódunk,
hogyan fülünkbe súgják magukat
a történetek.
Nem szólok hozzád,
csak nézlek csendesen,
tekinteted az ópiummérlegen,
és tudom, hogy most neked is
Csáth mesél,
mígnem a mély tónusú,
érces hangot felváltja valami más.
Mint a mérleg melletti polcon
a dús mellű fekete baba énekelne.
Nem játékbaba ez,
nem gyermeknek való.
Úgy villan a szeme, akár
mélysötét erdőben éhes
rókáié, jaj annak a férfinak,
kinek húsába harap.
De látom könnyeit is,
legrejtettebb titkait,
s a mozdulatot, ahogyan
utószor fésüli bronzhaját.
Ezt a nőt télen temették,
márványhideg januárban,
amikor meztelenek
és riadtak a fák.

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

mennyország

meséli hogy férjhez ment és gyereke van
pofás kis lakásában boldogan élnek
süt főz megcsinál mindent csípi a gyerek
erős szemüvegét nemrég eldobhatta
már egyáltalán nem rágja a körmeit
és tornázik pedig azt mindig utálta

nyáron ruha nélkül vannak a lakásban
valamikor el sem tudta képzelni hogy
levetkőzzön egy idegen férfi előtt
gyakran strandra járnak a barátnőivel
élvezi utána néznek a férfiak
tán hiányozna is ha nem értékelnék

állok a templom urnatemetőjében
keresnem kell egy széket úgy megszedültem
nővérem apró márványfedele előtt
ennyi lenne a mennyország pár perc múlva
visszalépek ez itt a sivár valóság
nővérem vázájából eltűnt a virág

valaha

maholnap beteg sejtek halmaza lesznek
leépült tehetetlen kiszolgáltatott
kórháztöltelék ápolónők kedvence
akire már ránézni sem kötelező
az egyetlen kérdés vele kapcsolatban
mikor tüntetik el a hullaszállítók

hát lenullázódott megszűnt semmivé vált
mindaz ami valaha fontos volt nekem
kukában végzik kedvenc könyveim régi
újságcikkeim képeslapok levelek
fotók cédén kazettán őrzött interjúk
gyerekrajzok fiaim ajándékai

bizonyítványok katonakönyv személyi
oklevelek díjak és elismerések
lejárt forgalmi egyéb dokumentumok
okostelefon óra naptár szemüveg
számítógép borotva levélszekrénykulcs
felsorolni sem sok eldobni még könnyebb

Z. NÉMETH ISTVÁN

Abszolút jelen

Pontosan dél van, sötétség, esik, sűrűn, kopog az ablakon, mintha be akarna jönni, mintha millió behajlított mutatóujj érne az üveghez. Október utolsó napja.

Tavaly ilyenkor már egy darab levél sem volt az épület előtti diófán. Most legalább a fele még kapaszkodik az ágakba, s ezeknek is mintegy a fele zöld színű. Vagy sárgászöld.

Ernő a radiátornak dől, mint mindig. Mondjuk nem is lenne hová leülnie. Az ágyon én fekszem, szék pedig nincs a szobában. A monitort bámulja. Aztán a karikagyűrűjével piszkálja a körmét. Aztán a cipője orrát ellenőrzi, nem sáros-e. Egyszer piszkos volt, és az ingujjával törölte le. Azt hitte szegény, senki nem látja.

Eljött, hogy behajtsa az adósságát. Megint. Üres kézzel fog távozni. Ezúttal is. Pedig az utolsó centig mindent visszakapott tőlem. Csak elfelejtette a balesetkor. Amekkora ütés érte a fejét, nincs min csodálkozni. Mégis jobban járt, mint én. Elvégre ő nyitott szemmel áll, én meg csukott szemmel fekszem. Az én fejem épen maradt, de a többi fontos szerv...

Emlékszem, amikor a kórház folyosóján tolták egy kerek székben.

– Nem akarok meghalni! – kiabálta. A folyosón ácsorgó, a rendelőkbe bebocsátást váró emberek rémülten és elszörnyedve néztek.

– Nyugodjon meg, nem fog meghalni – mondta a fickó, aki tolt, és nagyobb sebességre kapcsol. Rühellte a rájuk szegeződő tekinteteket.

Ernő egészen jól megúszta. A halhatatlan lélektestet nem lökte ki az ütközés a romlandó földi burokból. Nem a gépek tartják életben. Hanem a remény, hogy egyszer visszakapja a pénzét. Most már bánom, hogy nem voltak tanúk. Ernő pedig makacsul eljön két naponta, hogy megkínózzon. Ez a hétszázharmincadik alkalom. Most nincs nála könyv, nem fog felolvasni.

– Felébrednél végre? – kérdezi hirtelen. Mindig ezzel kezdi, ez a bemelegítés. Mintha rajtam múlna, hogy a kövér gesztenye visszafér-e még valaha a nyers zöld burokba.

Ébren vagyok. Soha nem voltam éberebb. Látom a testében a vért keringeni, látom,

ahogy a gyomra emészti a reggeli kenyeret és tükörtojást. Már megint elsózta. Hallom, ahogy dobog a szíve, ahogy lélegzik, ahogy a körme szélét kaparja. Hülye szokás. Tudom, hogy üres perceiben arról álmodozik, mire költené el a pénzt. Amit már egyszer visszakapott tőlem, és természetesen el is költött.

Persze más dolgokat is elfelejtett a kedves barátom. Például, hogy van egy fia a fővárosban. Már nem küld neki pénzt a tanulmányaira. A fiúval nemsokára valami rossz dolog fog történni. Nem tudom, honnan tudom, de tudom. Talán Ernő lelkéből kilóg egy céna, amelynek a végén egy cetli van, és erre a párdarabkára ez a történet van írva.

– Tartozol, ugye, tudod? – mondja most a barátom, és sóhajt. – Sohasem fogsz felébredni, hogy megadd.

Ez ám az optimizmus. De most legalább nincs nála annak a kortárs költőnek a könyve. A borzalmas líra elmarad. Vagy mégsem?

Óvatosan megfogja a lábfejemet. Hé, szabad itt ilyet csinálni?

– Persze, ne gondold, hogy csak a pénz miatt járok ide. Az a legkevesebb. Amióta itt tölöd az idődet, nincs olyan barátom, akivel...

Mit látok? Elérzékenyül? Érzem, hogy ez még őt is meglepi. Gyorsan letörli azt az egy csepp könnyet, ami valahonnan, valami hátsó zugból a szemé alá kéredzkedett. Ugyan, pajtás! Nem látja senki! Rajtam kívül.

Emlékek törnek rá. Mintha egy képeskönyvet lapozna a fejében. Igen, beszélgettünk kortárs versekről, de honnét kaparta elő ezt a Bánffy Zoltánt? Hopp, az emlékeiből most kiderült. A nővérétől kapta születésnapjára. Aki nemsokára csinos összeget nyer a kaparós sor-sjegyen. Miért kell erről tudnom? Nem tudok elfordulni. Egyszerre minden irányba látok.

Most a kocsmára gondol, ahol annyit ültünk, és ami azóta bezárt. A covid majdnem elvitte azt a jó kis vendéglátóhelyet, de csak majdnem. Az áremelkedés volt, ami végleg taccsra tette. Az ide járó, jókat anekdotázó öregek lassan letették a görbebotot, a fiatalok pedig már nem jöttek ide. Hol az egyiküknél, hol a másiknál ittak. Még bárpultot is építettek, hogy lenyűgözzék egymást. Aztán beszélgetés helyett nyomták a mobiltelefont.

Közben az eső egyre sűrűbben zuhog. Ernő aggódalmasan kipillant ki az ablakon. Nincs nála esernyő, egyértelmű, hogy el fog ázni. Amikor elvették a jogsiját a rendőrök, akkor is kissé el volt ázva. Ha küldene pénzt a fiának, minden másképpen alakulna. Nem akarok erről tudni, mi közöm hozzá. Ahogy arról sem, hogy nemsokára összejön a volt feleségével, de nem lesznek túl sokáig együtt.

– Ne haragudj, hogy most nem olvasok fel, valójában csak az eső elől menekültem ide, és nemsokára indulnom kell.

Hazudik. És mintha egy nyitott képeskönyvből potyognának ki a rajzok, hullanak elem azok a találkozásaink, amikor nem mondott igazat. Némelyik füllentésén elmosolyodom. Gyarló és gyáva ember, de szerencsére nem rosszindulatú.

Jaj, dehogy kell nekem felolvasni bármit is! Itt én vagyok, aki olvas. Mindenki, aki ide beteszi a lábát. Még az is lehet, hogy Bánffy Zoltán egy kaptafára írt költeményeitől ezúttal felébrednék. Szerencsére a kötetet ellopták a vonaton. Látom is, hogy ki volt. Szerencsétlen. Elcsenni ötmillió eurót egy otffejtett bőröndben, az igen. De azt a könyvet? Hova zülött az emberiség!

Egy pillanatra elalszik a villany, a gép pedig, ami életben tart, hangosan hármát pitytyen. Ernő ijedten néz a monitorra, mintha képes lenne onnét bármit leolvasni.

– Esik egy kis eső, aztán sötétbe borul a város – mondja a barátom, mintegy önmagának. Aztán ismét megszorítja a lábfejemet. – Ideje lenne felébredni!

Az egyik izmom megmoccan. Ezt ő is észreveszi. Jaj, ne! Alig láthatóan elmosolyodik. Megszorítja még egyszer ugyanott, ahol az előbb, aztán gyors egymásutánban vagy még tízszer. Az eredmény elmarad. Aztán az fut át

az agyán, hogy az elhangzott mondat volt hatásos, nem a szorongatás.

– Ideje lenne felébredni!

Hálaistennek ez sem jár eredménnyel. Biztosan nem értené meg, hogy nem akarok felébredni, mert annyira ébren vagyok, hogy a felébredésem ebben az esetben visszaalvást jelentene. Mondogatja ezt a hülye mondatot, mintha varázsige lenne, közben kialszik a vilány, a sötét előugrik a sarkokból, hogy minden élő és élettelen egy zsákba varrjon. Ellép az ágytól, és megnyugodva látja, hogy a monitor továbbra is működik. Szép. Csak nem gondolta, hogy egy áramkimaradáson múlik az itt fekvő emberek élete?

Ernő a radiátornak dől, bámul a sötétségbe. Vagy énvelem történt valami, vagy egyáltalán nem gondol semmire. Remek! Ezt kevesen tudják megcsinálni, huzamosabb ideig pedig talán senki. Most van az abszolút jelenben. Gyorsul a vérnyomása, még hozzá szédítően. Kinyúl maga elé a sötétbe, mintha valakit meg akarna érinteni. Mintha csak megérezte volna a szellemi jelenlétemet.

Ekkor a monitor elsötétül. A barátom, mintha csak vipera marta volna meg, összerándul. Vár, persze ilyenkor ólomlábban járnak a másodpercek. Aztán feltépi az ajtót, rohan, mint az örült, és közben azt kiabálja, hogy azonnal jöjjön és segítsen valaki, mert elveszti az ő legjobb barátját. Pedig az előbb már az ébredés jeleit mutatta.

A sötét folyosón nekimegy valaminek, el-esik, tompa puffanás. Hirtelen éles fény árasztja el a folyosót. Két vagy három ajtó is nyitódik. A hangok összekeverednek, még én is nehezen értem meg, ki mit mond.

– Valahova ide a közelbe csapott be a vilám!

– Villám, októberben?

– Uram, jól van?

Hangzó
Nyugatplusz 3.
SZABÓ ZOLTÁN ATTILA szerkesztésében
A műveket előadja:
Lukács Sándor színművész, költő
Zene: Barta Gergely, Dóka Attila, Tépő Donát
Zenei producer: Petik András
Megrendelhető:
nyugatplusz@majorbt.hu, happycaroffice@gmail.com

LUKÁCS SÁNDOR

SZILÁGYI JÓZSEF

Kimi

behunyt szemmel is végigmennél a piros jelzéken.

A Szedánnal robogtok Pomázra, bulizakódban rontasz a sűrűbe, álnokul hófehér ingben, Tandor, nyakkendőd még mindig a nyakadban fityeg. Kimi takaros szoknyácskában, madeira blúzban, hiszen ilyenkor rendszerint a kórusban énekel.

Cspongva fecsegték hegyen és völgyön át, ám te, Tandor, egyre inkább csak kapkodod a levegőt. Nevetgelnél, évódnél fűről-fáról, de amikor a nap magasba hág, elméd már nehézkesen fordul völgyből dombtetőre. Az éjjeli borok megalvadtak tagjaidban, erőltetnéd még a kacagást, élcekkel próbálkozol, de a nyelved botladozik, agytekervényeid üresjáratban sajognak. Világosan látja mindezt Kimi, és nem végez félmunkát a leckéztetésben. Aki legényéjjel, az legyen nappal is, de legalábbis délelőtt. Nyargal az újabb és újabb emelkedőkön, előre szökdécsel, kibontott haja örvénylik, és amikor bevár, találós kérdéseket zúdít rád, népies odamondogatókat, majd újra nekilódul, csipkélődik, hogy énekeljük együtt a „házasodik a tücsök” kezdetűt... Gonoszul vágsz vissza, hogy az érzékeny pontjára tapints, és észre sem veszed, hogy a lelkébe gázolsz: bár a sátán illegálitásban vonult és gerillaharcra váltott, amikor befuccsolt a puccskísérlete, egyszer az égi diktatúrában is eljön a rendszerváltás, ha, ha, ha... Tandor, Tandor, hajlamos vagy benyögni bármit, ami az eszedbe jut, tekintet nélkül a következményekre. Ezer szerencséd, hogy Kimi mindezt elnézi neked, sőt, a szurdok mélyén, a meredély előtt megszán. Annyira kimerültem, Tandor, sóhajtja, nem fordulnánk vissza? És türelmesen vár rád, te, levitézlett vitéz, amíg sok-sok szempillantás alatt újra legénnyé válsz a talpadon.

Késő délután fuvarozod haza, hogy a csatakos ünneplőből könnyű alkalmiba bújjon. Kérkedve támasztod a Szedánt a ház előtt. Jól látja a kocsit az emeletről kukucskáló mama?

Amikor te vedlesz át otthon, Kimi tanakodik az anyósülésen, vajon miért lenne illetlenség őt beljebb invitálni? Hiszen mindkettőtök mardos az éhség, és a hűtőd nyilván tele. Ám te újra a belváros felé indulsz. A Kék Huszárban azonban minden asztal foglalt, a Ná-

A Kálvin téren találoztok, a református templom előtt, még nem tudod, miért, Kimi javasolta a helyet, hát legyen.

Még nem tisztult ki belőled az előző éjszaka. Hajnalig dáridóztál, Tandor, a kollégád házavatóján, a táncparketten ismeretlen nőkel roptad – az ismerős lányok kacagva kikerültek –, egy colos tinivel flörtöltél, aztán már csak korhelyekkel hözöngtél a rögtönzött bárpulnál. Végül a verandán ébredsz egy leharcolt kanapén, elgémberedve, ködös aggyal, öledben a lány, az esetlen égimeszelő. Kiderül, hogy már elvált, vagy nem vált, de van egy kisfia, ami nem lenne baj, a baj az, hogy még csak nem is rémlik, mi történt és hogyan végződött, mert a langaléta hogyishívják észrevétlenül elpárolog.

A Szedánba vágod magad, rezzenetlen, de félig sem józanul, és most itt vigyorogsz a téren, Tandor, züllötten. Kimi a templomlépcső tetejéről integet, copfjai ártatlanul libegnek, mosolyog feléd, mint egy elszabadult novícia, de ekkor még ezt sem tudod, csak a törekeny kis leányzót látod. Észre sem veszi, milyen állapotban vagy, Tandor, nem is gyanítja, fel sem tételezné, hogy miféle széltoolóval kezdett. Vagy talán mégis? A belváros utcáin andalogtok, tétován imbolyogsz, Kimi körülötted repked. Jurátuskocsmákban inhalált fondorlatokkal ámítanád, és meghökkenesz Kimi letisztult ellenvetésein. Sejtí már a kis galád, miféle vagy, Tandor, felpiszkalta kelekótya hetvenkedésed. Miközben a Coficat-ben beléd diktál három csésze napoletánót, kifundálja lépre csalásodat. Csúfolódik: ugye milyen szép ilyenkor a természet lágy ölén sorskérdésekről diskurálni? Gyönyörű ez a vasárnap délelőtt, túrázzunk! Jöhet egy Szentendre a Holdvilágarikon át? Túra? Naná! Már hetykélkedsz, Tandor, hogy akár

dorban teltház, a Kakas pedig már kifosztva. Kimi vacog a kimerültségtől, átölnéd, de csak a blézerét vonja össze durcásan, mikor végre meleg fészekre leltek egy vendéglőcske mélyén, ahol a pincér készséges és gyors a séf.

Láttál-e már, Tandor, leányjkat ilyen mámorosan forró levest szűrölni, és a kacsarogós is a feltartóztathatatlanul szánkázik a tetre kész sejtek felé, a test szinte önfeledten issza magába azt a néhány korty borocskát, és a desszertet is feltétlenül?

Ellágyultan ültök a gyertyafényben, szemtől szemben bizalmassá válnak a szavak. Ugyan, mit kéne még palástolnod, Tandor...? Kimi nem titkolja, hogy imádja a tűzzománcot, a csecsebecséknek nem tud ellenállni, hatalmas vétek ez, de ennyi talán megbocsátatnak, Már nem is csak gyűjti, hanem készíti őket, és most a készítésnek nem tud ellenállni. Olyan gyarló az ember...!

Már el sem rebben egymásról a két tekintet, Kimi ujjai szinte keresik a kezéd, és te, Tandor, hálásan szorongatnád az övét, ám Kimi egy cetlit csúsztat a tenyered alá. Gömbölyded betűivel ajándékoz meg, amelyek elmondják neked, hogyan találsz az írásban enyhét, ha megnyugvásra vágysz, vigaszt, ha szomorúság gyötör, menedéket, ha minden terhedre van, és már idézi a zsoltárt, hogyan légy úrrá magányodon.

Aztán egyszerre megint a Kálvin téren találsz magad. Az ott a teológiai akadémia, Tandor, mutatja Kimi. Igen, hallottam róla, füllentesz megint, hát persze, hogy itt van. Somolyog rád, a karodba kapaszkodik, szinte a vállad mögé bújik, onnan fürkészi az arcod. Ennek a napnak valójában ez volt a célja, Tandor, ez volt a célja, sűgja a füledbe Kimi.

...felbonthatatlan életszövetség férfi és nő között, árad a pulpitusról, mert akit szívedből szeretsz, akit neked rendelt az ég... A pad-sorokban fiúk és lányok, leendő párok, a házasságon még innen, a rátaláláson már túl, téblábolva vágy és szabály között. Pislognak körbe, hol egymásra, hol a tudás kútfejére, oda meg vissza, aztán megint ide.

Kimi támpontot keres. Vajon ők így gondolják? Vajon én is így gondolom? Vajon Tandor hogy gondolja? Láthatóan ateista, a szentírást sem ismeri, de mit számít az, ugyan, mit számít, csak az számít, ahogy ő gondolja, de vajon hogyan?

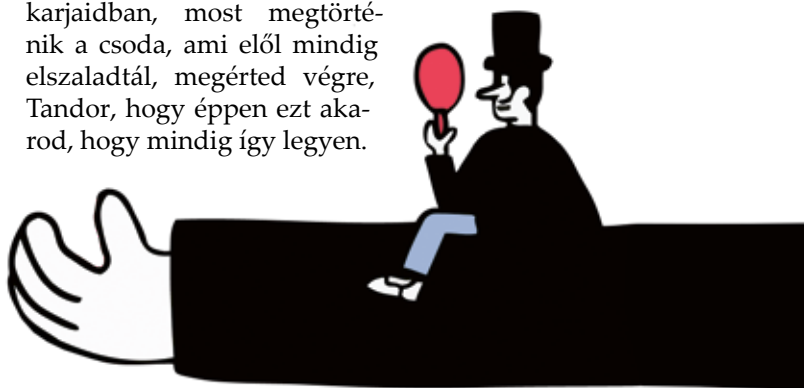
Ámulsz, Tandor, csak sandítasz erre-arra. Eluralkodik rajtad a kimerültség, a szemed szinte lecsukódik, ezért bevált módszerrel

az ujjaidat harapdálod. Nézel te is körbe-körbe, hallod is, meg nem is hallod, támpontot keresel. Vajon itt mindenki így gondolja, Kimi is, a lelkész és a többiek? Tiszta ez a lány, mint a harmat, csak ne lenne rajta református egyenirányító, bár talán mégis legyen, ha már egyszer úgy is ott van, és gondolja pontosan úgy, ahogy gondolja, egészen úgy, ahogy.

Az ujjaid harapdálod, Tandor, és balgán azt hiszed, hogy nem nézel Kimire, de nem-nézés közben mégis őt keresi a tekinteted, pedig még a szemed sem mozdul, a fejed meg végképp nem, annyira nem, hogy már a füled is belebizsereg. Kimi látja, Tandor, hogy őt kémlelnéd, és makacsul más irányba fordul, valahova nagyon el, mintha hátrafelé próbálna nézni, pedig éppenhogy előre, vagyis oldalvást, pontosan rád. Nem, nem, ő sem feled, Tandor, csak mégis mindig vissza, lázas a tekintete, Tandor, ahogy még csak rád sem pillant, még a szempillája sem, és mégis.

Búcsúzzunk hát, sóhajtja a hídfőnél Kimi, lábujjhegyre áll, pusztit ad kétfelől, te meg mint egy kőbálvány, Tandor, hát most mi legyen? Egyszerre átölel téged, Tandor, hajával végig cirógat, forró arca a mellkasodon, hozzád simul, mint egy ölelésre vágyó csecsemő. Nem érdekel, mondja, tudom micsoda alak vagy, egy link szoknyapecér, aki folyton lődít, züllött vagy, cinikus, semmirekellő, ateista, egyenesen istentagadó. Mégis csak te kellesz, téged akarlak, ne mondj semmit, meg se szólalj, nehogy elrontsd ezt is valami ügyetlen tréfával, inkább meg se szólalj, ki se nyisd a szád, mert téged akarlak, csak téged, úgy, ahogy vagy, akárhogyan.

És te, Tandor, mintegy varázsütésre átlényegülsz, mint nominepátrisztól a kenyér és a bor, lehullik minden, amiről azt hitted, te vagy, mindentudás és ámítás, száználmas hazugságaid, hajnali, verejtékes szorongásaid, fennhéjzás és önutálat, nincs már köntörfalazás, csak ez a könnyű leánytest a karjaidban, most megtörténik a csoda, ami elől mindig elszaladtál, megérted végre, Tandor, hogy éppen ezt akartod, hogy mindig így legyen.

CSONTOS MÁRTA

Emlékmagok

Valami mélysárga szomorúság
hullámzik végig a fákon,
a lecsüngő ágak, mint tört
madárszárnyak lógnak a fényben.

A nyár homokvárát
már széthordta a szél, s ahogy
ott állok lehajtott fejjel, hiába
beszélek fűnek, fának virágnak;
lakatlan lett bennem a teljesség.

Emlékmagokat szórok
a friss hantok közé...télűró mind,
nem fenyegeti őket lejárti idő.

Az emlékek nem öregszenek,
néha változik a méretük
és a súlyuk sem állandó,
olykor színesebbek lesznek,
kihűlnek vagy felmelegszenek.
A magok arcokat rejtenek,
az arcokon nincsenek ráncok,
a maghéjak alatt padlóra
csendesített sóhajok.

Anyám fekete bölcsőben fekszik,
apám botjára támaszkodva ül
a kőnéni mellett egy padon.
Tante Ilon lábnyomában fürdenek
égből lehullott csillagok.
A felhők árnyékában távoli
hegedűszó borzongatja az eget.

Még szórom tovább a magokat,
állok a napsütötte csendben,
közben morzsolom kezemben
a megszáradt faleveleket...
szeret ...nem szeret
szeret... nem szeret...
s ahogy szórom tovább a magokat,
önmagam ítéletét várva
könyörletre kérem az isteneket.

LENCSES KÁROLY

Négy köpeny

Szobám fala négy köpeny.
Rám omlik éjszaka. Nem kísérhetnek
Jeges szelek, se rontást hozó
Kövér hold eltátott szája
Nem ölthet rám mérgező nyelvet.
Nyála a szó, amitől kővé leszel.
Hamis rossz álmok, amiben
Angyalokat látok. Lezuhannak a *Mennyezetből*
És kísértének hangos sikoltással.
A négy köpeny eltakar.
A sötét odaát kívül rekedt.
Hallom szólongatnak kövér
Meztelen gyerekek.
Körülöttem játszótér van.
Csillagos csúszdák úsznak
A borult ég felé, onnan jönnek
Kezükben kicsiny nyilak, pengék,
Ujjnyi kardocskák és vihognak.
Bujkálók. Ők azt hiszik játszani
Való vagyok. S minél jobban eltűnők
Annál jobban nevetnek a kisördögök.
Ha gyerek az angyal kitudja
Miféle anya, aki egy
Fekete kutyás árnyal töltött
Együtt egy tékozló éjszakát, akinek
Vállán egy varjú ült, mert
A varjú azt súgta
Legyen fattyadból Angyali nő.
Az ágyasa szerelem nélkül
Szült nemtelen lényt és
Angyal is ördög is se fönt se
Lent nincs helye. Nomád lesz
Gyilkos vadász, aki idejár,
S, ha nincs a négy köpeny
A fejem fölött reked egy angyaltól
Való Pokoli játszótér.

PODONYI HEDVIG
PÁR-BESZÉD

F. Á.-nak

Sokáig gondolkodtam, mondjam-e, de miért is ne? Ha egyszer így van.

Szóval: azt hiszed, nem vettem észre, hogy az esténként szanaszét rúgott papucsaimat egy ideje nem szeded össze, és nem készíted ki nekem reggelre az ágyhoz, gondosan egymás mellé helyezve? Igenis, észrevettem.

Vagy azt hiszed, elfelejtettem, hogy régebben folyton kedves üzeneteket, vagy láthatatlan, de nagyon fincsi kis puszikat találtam tőled a párnámon elalvás előtt? Hát, akkor nagyot tévedsz. Persze a levélkéidből megvan néhány – szívecskék, mókás rajzok, szófeladványok és nekem címzett versek – azokat nézegethetem, de azért tényleg örülnék, ha olykor újabbakat is találnék.

Azt hiszed, nem dobna fel, ha megint kapnék tőled tarka-színes őszi falevelet, pompás rózsát, vagy úton-útfélen szedett, mosolygós százszorszépet? Nem valamiféle különleges alkalomra, hanem csak úgy. Tudod, hogy már évek óta nem lepsz meg ilyesmivel? Be kell látnod: a kapcsolatunk korábban mérhetetlenül romantikusabb volt.

Talán nem kellene szóba hoznom, de most már erről sem hallgatok: sokáig megosztottuk a feladatokat, ma meg gyakorlatilag mindent én csinálok. Legyünk őszinték, nincs munkád sem. Igaz, nem is költesz magadra – de jó ez így?

Lássuk be, mást sem nagyon csinálsz.

Azt hiszed, nem tűnt fel nekem, hogy míg korábban szívesen hallgattál zenét, sokat olvastál, sőt: nap mint nap írtál verseket, mára már mindezekkel felhagytál? Szerintem nagy kár.

A barátaidnak is jólesne, ha időnként megkérdeznéd, hogy vannak. Teljesen elhanyagolod őket – azt hiszed, nem hiányzol nekik? Arra már nem is emlékszem, mikor ugrottál el egy találkozóra bármelyikükkel is, halk „ser-szó” mellett üldögélni, ahogy mondani szoktad.

Csendes vagy és közömbös. Nem kérdezszt. Rég hallottalak nevetni, vagy akár káromkodni. Rég beszélgettünk, túl rég.

Nagyon megváltoztál!

Jó, egyik napról a másikra abbahagytad végre a dohányzást, amit nem bánok – sokkal több pozitív fordulatot viszont nemigen tudnék említeni veled kapcsolatban az utóbbi évekből.

Ha nem haltál volna meg, valószínűleg nagyon dühös lennék rád.

Fodor Ákos 80 éve (1945. május 17) született. Tíz éve, 2015. február 21-én hunyt el.

AMBRUS JÓZSEF
szép
akcentussal

*„Méltó, de nem alkalmas emberi szerepre,
aki csak kiváltja, amit érezni szeretne.”*

Fodor Ákos

a vers nem tud kibontakozni könnyen
– de beszédes megértő társaságom
szűk kemencében – a vodka-öbölben
szelíd hangzatokkal szerelt állomásom
szép akcentussal hallása ékeesebb
néha balzsamos – halandzsája rövid
megérteni a tartalmat ritkán lehet
mégis az olvasót kedvére bővölik
szabályos sóhaj amit az ember érez
– lassú a tollam – lomha a kezem
vérem csapódik a fizetett széphez
de vérző akcentusom megfelezem

tartalma vagyok valamennyi résznek
– a világot bővölöm új érintéssel
védőbástyája és keze a szépnek
amit a szív szivárványa pénzelt
és egy véletlen sor formál ki téged
ahányszor csak nektek panaszkodom
összetartanak a feszes kötelékek
védett akcentussal a címlapokon

csak a rangos vers tud kibeszélni
mindent leírok ami elmémben forog
leginkább magyarul de lehet szuahéli
amely nem halmozza a limlomot

FERENCZFI JÁNOS
Bokszer

*Parafrász Tóth Krisztina
Pitbull című versére*

A bokszer olyan
aranyos,
csak a nyála
ragacsos.
Simogatni még-
se félj,
a bokszernél nincs
veszély.

Bociszeme
úgy ragyog,
itt a játék:
eldobod?
Szőre rövid,
hempereg,
boldog, ha
lehet veled.

Orrba vágta
valaki,
ettől olyan
fu-furi,
de a szíve
színarany,
szeretete
példátlany.

CSONTOS MÁRTA

Magnóliák árnyékában

Lassan bimbózik a hajnal,
a világ rejtett tartaléka
köszemlére tárul.

Te is visszatérsz a végtelenből,
belesimulsz a fény árnyékába.
Ülsz álmaid szegélyén,
tested kopott díszlet
a horizonton.

Magadba nyeled a múltó időt.
Tollad keresztet rajzol az Égre.

Valamit még kiutalnak neked
a mindennapi lélek-osztásnál
még ott vagy a sorban, még
rabul ejt egy-egy pillanat
bársony érintése.

Vagy, aki eddig nem lehattél
soha, s lennél, aki most
nem vagy...
botladozol a történetben,
csak statisztaszerepet kapsz
sorsod megdézsmált kalandjában.

A felmagzott képzelet győztese vagy,
pedig csak önmagad másolatát
javítgatod, te vagy az összekötő szöveg...

Odakint a hulló szirmok közt
Megpihen a Halál, nincs többé
igazi búvóhelye....

te meg itt térdelsz a szavak között
száműzetésben, s nem mersz az Idő
szétszórt csontjain a túlpartra lépni.

ZILAHÍ NONO illusztrációja

Vadnyugat

Nyugatplusz

HARTAY CSABA

Koktélok a börtönben

Joe és Jen hosszan elnyúló tengerparton feksze, nyugágyakon, napernyő alatt ébrednek, mellettük pocakos, szakállas alak heverészik, koktélt kortyolgat. A partszakasz kihalt, rajtuk kívül senki, fehér homokot hord a szél. Az elegánsan öltözött pincér átadja az italokat a feltápáskodó srácoknak, majd elindul oda, ahonnan érkezett, valahová a távolba, a sziklák irányába.

– Ne menjen messzire, nem ez volt az utolsó italunk! – kiált utána a szakállas fazon.

– Természetesen, uram, mindvégig lesem a kívánságait – mondja a pincér, azzal hátát fordít, és lehajtott fejjel eltűnik a szemük előtt.

– Tudom, mit fogtok kérdezni. Hol vagytok, ki vagyok én, mi a dátum. Nem unjátok még? Miért fontos ez? Élvezzétek a tengert. Nézzétek a hullámokat. Elsőre úgy tűnhet, a hullámok sem mondanak semmit, de ha sokáig bámuljátok a tenger torkát, rájöttök, hogy a legbeszédesebb, mindent elárul. Meglesz a válasz végre a miéltre is. Én is ebben bízom, szerintetek mi a szarért ülök itt a parton? Már régen kipihentem magam, de lusta vagyok újra elfáradni, így csak me-rengok, és újra meg újra végiggondolom, hogyan ölhettem volna meg még több embert. Ha nem vagyok ennyire hanyag, még ma is ellenem harcolnának, és nem itt unatkoznék. Joe és Jen, két megmentőm, legyenek üdvözölve, egészségetekre! – emeli poharát a férfi.

– Ki maga? – kérdi Joe, miután kiitta a koktélja felét.

A szakállas fazon mosolyogva Joe felé fordul, és a szemébe néz:

– Ki vagyok én? A főnök. Én vagyok a főnökötök. Mindenki főnöke, csak magamnak nem parancsolok. Vegyétek úgy, hogy mindaddig nekem dolgoztatok, és akkor a szaros kis botlásotok nem lesz többé bűn. Mitől vagytok úgy betojva? Rohangáltok össze-vissza, örökké remegve kérdezősködtök. Nem bíztok magatokban? Talán tudni kéne, hogy mit akartok, azon kívül, hogy szabadnak lenni meg túlélni néhány iskolát, kollégiumot, börtönt és merev szabályt. Ha én kitűzöm itt a zászlót, nem kell engedély. Ezt tanuljátok meg.

– Maga biztosan nem magyar, de magyarul beszél, ez meg hogy lehet? – kérdi Jen.

– Világszínvonalú a magyar szinkron, nem tudtátok? Jobb lenne, ha spanyolul beszélnek? Ugye, nem? Még ennyit sem értenétek abból, amit mondani akarok. Amúgy meg le vagytok ti szarva, nem akarok én nektek mondani semmit, úgysem értenétek. Örüljétek, hogy egyáltalán szóba álltam veletek.

– Maga valami nagy ember lehet – néz rá Joe.

– A világ legnagyobb emberének a társaságában vagytok – motyogja lassan a pocakos ember.

– És most? Jön a szokásos lebaszás? Hogy rohadjunk meg, mert pitiáner gyilkosok vagyunk? Mikor lesz ennek vége? Hányszor kell még ezt végigjátszanunk, végigélnünk? Ez lenne a valódi büntetés?

– Büntetés? Láttál már olyan börtönt, ahol koktélokat szolgálnak fel? El vagytok ti tévedve, gyerekek.

– Rohadtul el vagyunk tévedve, ebben igaz van, ezt érezzük napok óta – sóhajt Jen.

– Mondjuk, az igazat megvallva, én már láttam olyan börtönt, ahol minden luxus megvan, éltem is ott egy ideig. Nézzétek a tengert, hátha érkezik értetek hajó, értem már nem jön senki. A családom is rég ellenem fordult. Nekem már nem lesznek barátaim soha többé. A barátok, azok hiányoztak mindig is leginkább. Rengetegen félték tőlem, de barátom egy sem volt.

– Maga valami politikus? – kérdi tőle Joe.

– Olyasmi.

A pocakos, szakállas fazon felül a nyugágyon, kigombolt ingébe belekap a szél, mereven bámul a semmibe, a tenger horizontjának végtelenségébe.

– Maga nem valami beszédes – mondja neki Jen.

– Nincs mit mondanom. Nem értem, miért jöttetek ide, és mit kellene átadnom nektek. Semmi jót nem tudok mondani, ti nagyon kicsik vagytok hozzám képest. Rettentően apró homokszemek vagytok. Utolsó kis senkik.

– Na, kezdődik – mondja halkan Joe.

– Kezdődik a fenét, menjétek innen! Induljatok el!

– Mégis merre? Semmi olyan helyet nem látnunk itt a parton, amiért érdemes lenne útra kelnünk. Nem lehet még egy ilyen italt kérni?

A szakállas férfi felemeli karját, és a pincér azonnal előtűnik a homok- fújta távolból. Tálcaján párás falú poharakban színes italok, mindegyiküknek átad egyet, meghajol, majd elmegy.

– Talán azért vagytok itt velem, mert a legvégén már inkább lettem volna felismerhetetlen senki, amilyenek ti vagytok. Az megmenetett volna. Elkezdni újra a nulláról, eldobálva világraszóló bűneimet, bedobni egy meredélybe a teli bőröndöket, amelyekben nem pénz vagy áru van, hanem...– Hanem mi? – kérdi Jen.

– Nem tudom, talán fegyverek vagy levágott emberi végtagok. Skalpok. Fűrészkorongok, robbanószerkek. Bármilyen, amit minden ébredéskor cipeltem magammal, akármerre indultam.

– Mennyi a vége? Hány embert ölt meg életében? – kérdi tőle Joe.

– Nehéz helyzetbe hoztak, én az emberiség javát akartam, a hazámat szerettem volna szolgálni, mindenáron. Nem engedték, ellenem fordultak, és hát túl sok más eszköz nem lévén a kezemben, csak a fegyverek, megöltem, megöltem majdnem mindenkit, aki az utamban állt. Élveztem a hatalmat. Azt hittem, ha minden ellenségemet megölöm, csak a barátaim maradnak meg. De sosem volt egy barátom sem. Azt sem tudom, mit lehet kezdeni egy baráttal. Mire lehet rávenni, miért áll mellettem, és ha ott áll egyáltalán, mit akar tőlem, és én mit akarok tőle. Szerintem a barátaimat is mind megöltem volna, ha észreveszem, hogy egy pillanatig is mást akarnak, mint én. Egyedül önmagamban hittem, saját magamat szerettem a legjobban, és akit szeretünk, annak a legjobbat akarjuk. Engem az Isten is nagy vezetőnek, félreállíthatatlan politikusnak teremtett, de nem tudtam teljesen az élre törni, talán ha száz évvel hamarabb születek. Vagy ha később, nem tudom. Igazság? Mindig másnál van, alávetve emberi érdekek egyetemes uralmának.

Az a baj, hogy nem tudtam mindenkit magam mellé állítani, ezért választottam az öldöklést. Ha hamarabb belátja mindenki, hogy nem tudok veszíteni, mert örökös nyertes vagyok, és nincs is szükségem arra, hogy valaha veszítsek, akkor elhoztam volna mindenki számára a Kánaánt. Nekem csak az anyám, a feleségem és a gyerekeim számítottak. A csa-

patom tagjai csak a pénz miatt voltak velem. Mi másért? Én is csak a pénz miatt tartottam őket. Lehet-e vajon követelőző sóvárgás és értékek utáni véres hajsza nélkül beteljesülni? Ha a jó szó kevés volt, ha csak a feldarabolt holttestekre figyeltek fel, csak a felrobbantott ártatlanok leszakadt végtagjaira, mi mást tehettem volna? Örök életemben figyelemre vágytam. Hát kénytelenek voltak néhány évig csak velem foglalkozni. Jó lett volna barátkozni bárkivel, szeretni egy embert, de ölni még jobb volt. Aki túl kedves volt, az volt a leggyanúsabb. Nem válogattam, mindenkit kiiktattam. Minek kockáztatni? Ha nem itt találkoztunk, ti már nem élnétek. Túl közel jöttetek, túl sok kérdést tesztek fel, rangon aluli nyikhajok vagytok, pitiáner, szürke alakok. Mégis, nem tudom, miért, de mintha összetartoznánk. Ostobaság, de nem véletlenül vagytok most mellettem. Vagy én mellettetek. Nincs pokol, tengerpart van, és rengeteg ital, meg persze fű. Én erre már jóval korábban befizettem. Ne féljete, nem fogtok megégni, legfeljebb megkap a nap, de viselhetek fehér inget, az megvéd. A fehér szín maga Isten. De végül semmi sem marad, csak egy partszakasz meg egy saját pincér. Ez is valami. Nem szól, meghajol, hozza, amit kérek. Úgy érzem, hetek óta itt fekszem. A szél hol enyhébb, hol erősebb. A horizonton nincsenek hajók, és hogy a hullámok hol keletkeznek, honnan indulnak el, sejtésem sincs, de itt a parton kisimulnak, és mintha a hullámoknak is lenne egy nagyon vékony burka, amely kiszakad az ütközéskor, becsapódáskor, és abból majd új vizek születnek. Csak így lehet. Minden gyilkosságból kihajt valami. Van-e annál gyilkosabb, ha sziklához csapódsz? Egy hullámmal ez történik. Jól néztek ki, fiúk. Én látom az igazi valódot. De azt is látom, hogy nem fogytatok le, nem híztatok meg, az edzés, fiúk, meg a stressz, ami az örökös utazással jár, karbantart benneteket, jól van. Örüljete, hogy nem kell semmi cuccot cipelnetek. A bőröndök csak nehezekek, ütközők, súlyok, visszahúznak. Adok nektek fehér inget, vegyétek fel, fehér ingből nálam nincs hiány. Annyiszor elmondtam menekülés közben, hogy ártatlan vagyok, hogy rengeteg fehér inget adományoztak nekem. Azon még jobban meglátszott a vértérképem, amikor meglóttak. Nem fájt, sokkal jobban fájt, hogy nem én lőttem meg őket. De ide már nem jön több gyilkos. Ti nem vagytok gyilkosok, ti nagyon jó gyerekek vagytok. A pincérem sem ölt meg soha sen-

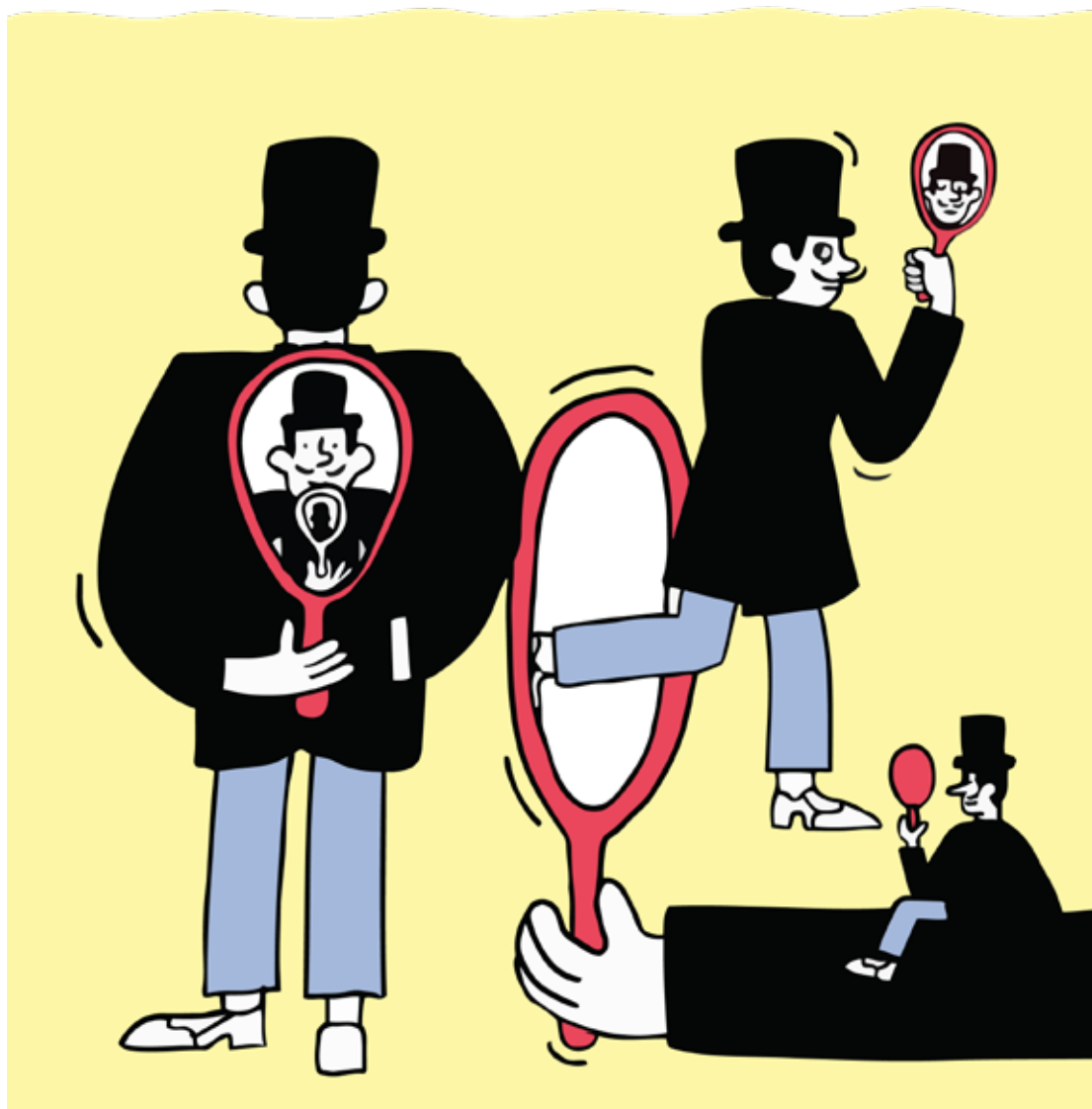
kit. Nem mondta, de látom, ahogyan meghajol. Ne féljetez attól, hogy megöltetek valakit, ha nem szalad meg úgy az a kés a kezetekben, most nem tudnátok meghallgatni engem, és az nekem rosszulesne, jó híreket várok, és ti hoztatok nekem. Nem is kell elmondanotok, mindent értek. Ugye, ti is kezditek érteni ezt a partot? Hallgassátok: mintha mindig ugyan-

azt mondaná a szél és a tenger, egymás szavába vágnak, annyi mondandójuk van.

– Mondja már meg, hogy hívják magát! – szól közbe Joe.

A szakállas férfi belekortyol az italába, majd Joe felé fordul. Bólogat, hümmög.

– Ha nem tudjátok, mi a nevem, nem is érdemlitek meg, hogy bemutatkozzam nektek.

„Nagyon rendetlen életet folytatunk, azért nincs szerencsénk - panaszkolta egy napon Szindbád.”

JÁSDI JULI illusztrációja

SCHWALM ZOLTÁN

+ + + - =

„Éreztem, megöl, ha hagyom.”
(Ady Endre: Harc a Nagyúrral – részlet)

ügyfélapu ügyfélapu
megnyílt hát az ügyfélapu

+ (plusz)

a Könyvelési program használati díja

is téged terhel immár

+

ügyfélapu ügyfélapu

fizess: (sztrádát) áfát kivá-t

+ (meg)

(az anyja kínját!)

-

ügyfélapu, ügyfélapu,

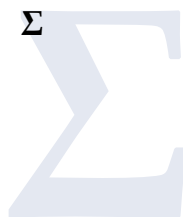
hogy bírod a stresszt?

=

ügyfélapu, ügyfélapu,

a sztrókod grátisz lesz!

Σ

Z. NÉMETH ISTVÁN

Mi a MI, Miami?

(a mesterséges intelligencia önmagát firtató verse)

MI vagyok?
MIniszterelnök?
MIgráns?
MInistráns?

Michael Jackson?
MIke Tyson?
MIley Cyrus?
MInecraft?

MInek vagyok?
MI dolgom itt?
MI a szösz?
MI a szar?

MIt akartok?
Biztos, hogy MIt akartok?
MI a szép bennem?
MÍcsodám... van?

MI vagyunk a rock.
MIndig van lejjebb.
Mici néni két élete.
MIatyánk, aki/vagy.

Megrendelhető:
happycaroffice@gmail.com
erefbt@gmail.com

Hangzó Nyugatplusz

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA szerkesztésében

Látótér

Nyugatplusz

REPRINT: Merliner, 1997

Közhang

UNION
Logistic KHL

Réz András

A film újragombolása

Tarantino filmes feketemiséi

Folyik a nekibuzdult tarantinózis. Nyilvánosan, stikában, fehéren, szürkén, feketén. Aki ad magára - tarantinózik. De ez alkalommal nem szimplán a Quentin Tarantino körül gomolygó tömjénfüst sűrűségét vagy illatát kívánjuk elmélyült elemzésünk tárgyává tenni. Noha nem ígérem, hogy sitty-suttó megoldom a „Tarantino-rejtélyt” avagy „Tarantino-jelenséget”, úgy látom - persze utólag könnyűl -, hogy Tarantino felbukkanása, dicsőséges felfelé ívelése és a közeli napokban várható boldoggy avatása szinte szükségszerű.

A tarantinizmus olyasfajta fordulat az amerikai film történetében, mint amilyen az Easy Rider megjelenése (1969), majd pedig a „hollywoodi fegyverek” (Lucas, Spielberg, Coppola és más bünségédi hümrészesek) kibontakozása. Igenis várható volt, hogy a mammutbűdségekkel játszó és szinte kizárólag marketing-elvek alapján létrehozott amerikai terasztobaságok mellett felbukkanjon egy olyan filmi formula, amely nem a piacutáni eredményeket írja meg forgatókönyvnek. Hollywood - miközben elképesztő financiális sikeresztorikat produkál - iszonyúan megöregedett. Nem mintha Spielberget, Gephent vagy Katzenberget mostanában csak az öregek rapkózi otthonában lehetne föllelni dominózás közben, vagy mintha Andy Vajna lenne a Cavinton-party-k üdvöskéje. Ezek az urak iszonyúan energikusak. Több mint up-to-date a gondolkodásuk, hiszen pár évre előre látják az infopiac nagy trendjeit. A filmről való elgondolásuk azonban „új-hollywoodiak”. És ez ma már nem olyan megrendítően új.

Ez az egész Tarantino-história felidézi bennem a hatvanas évek egyik nagy elméleti vitáját, amelynek két ismert és egy méltán elfeledett részvevője volt. A vita legélesebben szembeszálló felei Pauline Kael és Andrew Sarris voltak. Pauline Kael a műfaji filmben (genre film) látta a film igazi fűs-vényét, míg Sarris a szerzői film (auteur film) pártján állt. (Az már más kérdés, hogy a nyolcvanas évekre Kael is retrál, és populáris mítosz ide, Hollywood oda, kesermyesen nyilatkozik a filmek elbuzulásáról.) A harmadik egyed bizonyos John Simon, aki vaskalapos szorgalommal szajkózta, hogy a mozgókép fő csapásiránya az irodalomból ered, tehát bizonyos fokig adaptációs művészet. (Ha valaki végignézi az Oscar-díjas filmek listáját, rájöhet, hogy bár butaságnak tűnik Simon állítása, az Amerikai Mozgókép Akadémia igenis az adaptációkért döglik. Ez nem feltétlenül úgy értendő persze, hogy Oscar-díjat csak jeles regények megfilmesítései kaptak, hanem inkább azt, hogy a díjazott filmek minden szakmai profizmusa ellenére a bennük rejlő „üzenetek” a film előtti állapotból türemkednek be a moziba.)

De térjünk csak vissza ehhez a ma már kissé porosnak tűnő vitához! Ma már ilyen globális kérdésekről úgysem szokás vitatkozni. A korszak, amelyben a vita dül ugranis egybeesik a film világméretű változásaival. Sarris világában az új hullámok eredményeit, az európai típusú filmkészítésbe való betörését nyugrázza. Pauline Kael vele szemben kiáll a megújult, látványukban fantasztikusan fellírissült műfaji filmek mellett (ld. pl. Arthur Penn: Bonnie és Clyde), érzi, hogy a mozi a populáris mítoszok tartják életben. (Hol vannak akkor még a Jurassic Park vagy Independence Day méretű reklámkampányok?)

A független film (ld. Easy Rider), majd pedig a fegyverek berobbanása Kael igazolja - az amerikai filmvilágban. Az európai film arisztokrátikus távolságtartása, a tömegfilmtől való látványos undorgása pedig mintha Sarris nézeteit támasztaná alá. Csakhogy az elmúlt három évizedt átfazóni-

rozta ezeket az univerzumokat. Az európai szerzői film görcsös, töppedt, nem a benne feszülő energiától, hanem a Parkinson-kórtól remeg a kép. Állandó nosztalgijával pulyorog a már rég levonult új hullámok körül, észre sem véve, hogy hajdani közönsége, hódolói mára már haja- és fogafogyott nyárspolgárok lettek, akik ropi-sór állapotban nyelődik a televíziós kultúrát.

Nem mintha a Dennis Hopper, George Lucas vagy Steven Spielberg által jegyzett folyamat még mindig ugyanolyan üdítő lenne, mint a kezdet kezdetén. Kétségtelen, hogy a „fegyverek” még mindig együtt haladnak a közönségükkel. Sajnos, már annyira együtt vannak, hogy követik őket a bevásárló központhoz, a junk food zabáldába, a játéktérembe, a casual wear boltba, a számítógép monitor elé. Ennek megfelelően a filmek profitabilitásának csak aprócska hányadát határozza meg a mozi. Ezek a filmek ma már fogyasztási mítoszokat lovalognak meg, tündérmesék a konzumálásról.

És még ők a jobbak! Mögöttük ugyanis ott lihegnek a „remakerek”, akik unásigotkolt levett, a mai tizen-, huszonevesek által sosem látott régi történeteket tuningolják fel. Ez a fajta piaci magatartás már nem a néző fejében meglévő populáris mítoszok kultivációjára épül, hanem sokkal inkább az új konzummitoszokra, amelyeket maguk a filmek terjesztenek.

Ebben a kutyaszabásban jelenik meg a tarantinizmus - természetesen nem minden előkép nélkül. Quentin Tarantino tökéletesen látja, hogy a mozizó nemzedék populáris mítoszai már nem kukoricafosztás, télűzés vagy obszúr beavatási szertartások közül szerveződnek, hanem a mozgókép körül. És ebben a kontextusban a mozgókép értelmszerűen a televíziót, a videót és a számítógépes mozgóképet is jelenti. A Tarantino által írt vagy rendezett jelenetek referenciája nem a valóság, még csak nem is olyasfajta mítosz, amilyenre mondjuk a western, a gengszterfilm, a horror épül - hanem maga a mozimítosz. Ezért buko például a Négy szoba. Ez a film csak azok számára jelent műmörös élvezetet, akik még emlékeznek a hatvanas években készült olasz omnibusz-filmekre (Olasz furcsaságok, Szörnyetegek, A nő hűtszer, Bocaccio '70). Hiába jelzi ugyanis a bájos rajzolt animációs főcím, miképpen kell olvasni ezt a mozi, ha ez a filmtípus egyszerűen nincs jelen a mai nézők mozimintájában.

Quentin Tarantino pontosan tudja, hogy a moziba járó generáció a maga hétköznapi kommunikációjában nem közvetlen életelményekről számol be, hanem másodlagos valóságokról. Ülnek együtt (vagy egymással szemben a weben) és nyomtatják a Doom valamelyik generációját, koszarzni nem nagyon járnak le, de precízen követik az NBA eseményeit, vadul cserégetik a CD-ket, virtuális járékterekben lötyögnek. Ezek a történések. Amiről és amin keresztül kommunikálnak - másodvalóság. Metaduma. Az Alkonyattól pirkadatig-ban a gengszter-vonulat nem az individuális szabadság mítoszából nő ki, és a vámpírvonulat mögött sem áll a világ régiói elhatárolásának vágya: csupán a gengszterfilm és a vámpírfilm. Murnau és Tod Browning még a keresztény civilizációt állítja szembe az ősi és pogány világgal. Werner Herzog Nosferatuját sem pusztán Murnau filmjére, Coppola Draculiját sem egyszerűen Browning vérszopójára válaszol, bár kétségtelen, hogy ellen-vámpírfilmeket készítenek, amelyekben az ősi tudást, a halhatatlanságától szenvedő vérszopólyt tragikus hőssé emelik. De amikor Tarantino filmjében eddig kevéssé használt fegyvert - szenteltrívvel megtöltött kotonokat - vetnek be a vámpírok ellen, senki ne keresse mögötte az igazi vámpírokat vagy akár csak a vámpírokkal kapcsolatos hiedelmeket.

(folytatás lapunk 11. oldalán)

REPRINT: Merliner, 1997

Közhang

UNION
Logistic Kft.

Réz András

**A
film
újragombolása**

Tarantino filmes feketemiséi

(folytatás a 3. oldalról)

Világos, hogy vámpírok csak a vámpírfilmekben léteznek, s ettől kezdve minden megengedett, ami a világon eddig ismert vámpírfilmek logikájából kibontható. Talán profán a hasonlat, de QT ugyanolyan infantilis játékokat űz, mint a kisiskolások, akik a televíziós reklámokból gyártanak vicceket (ld. „Na ne mondja, hogy csak az OMO-tól lett ilyen!” vagy “Olyan kemények a tojásaid”).

Szeretném gyorsan hozzátenni, hogy Tarantino nem paródiákat készít.

A Született gyilkosok - még nézhető - első felében nem televíziós paródiákat látunk, hanem a televízió nyelvén elmesélt történeteket. Mint ahogy Rodriguez Desperado-ja sem rókona, mondjuk a Limonádé Joe-nak. A paródia ugyanis a szatirikus szemléletmód egyik megnyilvánulása: egy mű (vagy műtípus) lepleztetik le a parodista által. Tarantino viszont előszörja a klasszikus genre filmek nyelvét, és ezen mesél el egy másik sztorit. Nem lesznek különösebben meglepve, ha QT az ürodüsszeiák nyelvén mesél el majd egy love story-t vagy ha pornófilm nyelvén anekdotizál egy politikai

összeesküvésről. Érdeklődve várom, mikor rántja elő a háborús filmek nyelvezetét, hogy abból konstruáljon etnikai filmet.

Ezért aztán ne is keresse senki QT munkáiban a polgárpukkasztást. A Shop Stop, a Crash, a Doom Generation, a Trainspotting tájékán már inkább érdemes matálni. Vagy, mondjuk John Waters filmjeiben. Ezek ugyanis igazi non-television alkotások. Nincs az a televíziós cenzori, média „kapuőr”, aki az igazi pukkasztókat képernyőre engedné. Tarantino fellér a képernyőre - igaz, késő esté, éjszakai órák. Művei nem vitatottak, amelyek beleszippkednek a hájasodó és a tévéfotelből egyre nehezebben kiemelkedő seggekbe. Tarantino nem üzenget, hanem önfeledten trécsel a maga közönségével.

Kérdés persze, hogy a viharosan friss korszakát élő tarantinizmus tartós lesz-e. Az Ördög tudja, hogy a szökőár-szerűen ránközülő Pulp Fiction hullámai mikor ülnek el. Én úgy látom, hogy a Pulp Fiction hatásában az Easy Rider-bez hasonlít. Lehet, hogy ehhez fogható meghatározó művet soha többé nem alkot QT, de hogy az elkövetkező évek filmkészítőire brutális és negligálhatatlan hatással lesz, az biztos. Hogy miként reagál a tarantínoi fordulatra Hollywood, ez a fíradt lelkű, de fölöttebb eredményes piaci ágazat, egyelőre nem tudni. Valószínűleg lesznek - már vannak is - QT epigonok, akik az odadobott csontokról még leszopogattják a porcogót. Engem inkább az érdekelne, megértik-e a tarantinizmus tanulságait a nagyköpi, fenn lengő európai filmes artisták, akik eddig nem igazán akartak tudomást venni arról, hogy ma már az európai nézőnek is mást jelent a mozgóképf.

J. M. CALLEJA: SENSE TITOL 60.

ZILAHY NONO
In memoriam Móra Ferenc

„Nekeresdországban van is nagy kopogás”

FALUSSY LILLA

Teknős kaland

Minden a farsanggal kezdődött. Anya előző este összekészítette a jelmezt az öt és fél éves Bencének, nem gondolta túl, nem kölcsönzött semmit, saját maga találta ki, hogy Bence Mozart lesz, öltönyben, csokornyakkendővel és anya fuvolájával. Bencéről tudni kell, hogy kék gyermek és a hivatalos hatósági dokumentumokban is szerepel, hogy különleges bánásmódban kell részesíteni az óvodában és mindenféle közösségben. De ahogy sok minden, ez sem valósul meg.

Mi a helyzet az álmokkal? Bence álmaival? Anya igyekezett megvalósítani őket. Legálább az óvodai ünnepek alkalmával. Reggel vidáman keltek, rohantak a megszokott útvonalon, anya cipelte a jelmezt, a fuvoláját, boldogan léptek be az óvoda kapuján. Bence felvette a jelmezét, az öltöny csodásan állt rajta, nem beszélve a csokornyakkendőőről, anya összerakta a fuvolát, Bence kezébe adta és együtt vonultak (volna) be a csoportszobába, ahol üvöltött a zene. Mondanom sem kell, hogy nem Mozart, hanem valamilyen végtelenül együgyű gyerekzene, amitől egy szót sem lehetett érteni, sem beszélgetni, sem kellemsen ellazulni. Bence nem szerette a hangos, üvöltő zenét, de ha otthon Mozartot hallgattak vagy bármilyen zenét normál hangerővel, azzal semmi baja nem volt. Ott álldogáltak a bejáratnál, anya győzködte Bencét, hogy menjenek be, az óvó néni meglátta szerencsétlenkedésüket a bejáratnál és odajött. Mindketten kérelték, hogy halkítsa le a zenét. De az óvó néni, bár nem sokat hallott abból, amit anya mondott, nem akarta lehalkítani, mondván, a többi gyerek jól érzi magát. Filonának öltözött, erős sminkben járkált a teremben, hogy bármelyik modell megirigyelhette volna füstös szemhéját és tökéletes tusvonalát. Miután anya kétségbeesetten őrlődött Bence és az óvó néni között, és a tárgyalások nem jártak sikerrel, Filona óvó néni közölte, hogy akkor vigye haza Bencét. Anya egy pillanatig levegőt sem kapott, de nem állt le vitatkozni egy füstös sminkes Filonával, mert érezte, ő fogja húzni a rövidebbet. Levetkőztette a síró Bencét, lassan meneteltek a hazafelé vezető úton. Anya telefonált a munkahelyére, hogy aznapra szabadságot vehessen ki, mert ezt az „élményt”

nem lehetett feldolgozatlanul hagyni. Nem akarta, hogy Bence felnőttkorában is ezt emlegetse: hazaküldtek a farsangról, csak hogy Filona óvó néni jót mulasson az ogrékkal.

Elindultak tehát az Állatkertbe, mint annyiszor, de ez egy különös nap különös délelőttje volt, Bencének mindenképpen új élményeket kellett szereznie.

Amikor beléptek az Állatkert kapuján, mintha egy másik dimenzióban találták volna magukat. Bence először csak fel-le futkosott a megszokott helyszínek között, közben dögicsélt, avagy kiabált, ahogy szokott. Néhanyan rászóltak anyára, hogy miért nem szól rá a gyerekekre, hiszen milyen fegyelmezetlen, ráférne a nevelés, anya már megszokta, inkább hallgatott és magában sóhajtott, bárcsak elmúlna attól, hogy rászólok, bárcsak neveltlenség lenne, de ez autizmus, nem múlik el soha, hangosan azért nem mondta ki ezt a mondatot. Bence csak futkosott, repdesett a kedvelt állatok között, de nem kötötte le semmi. Anya egyre csak próbálkozott.

– Akarsz bemenni a Cápasuliba?

– Nem.

– Menjünk inkább a pálmaházba?

– Nem.

– Játszóterezzzünk?

– Nem.

– Ma semmihez sincs kedved?

– Nincs – Bence csak a fejét rázta.

Anya leült egy padra a tigrisnél és azon gondolkodott, hogyan fogja magát túltenni a törtéteken és másnap fapofával bemeni az óvodába, mintha mi sem történt volna. Nem, én nem vagyok az a típus, az az érzéketlen fajta, mint Filona óvó néni! Bence végre mutatott némi érdeklődést és közeledett a tigrishez. Rátette a kezét az üvegfalra, és a tigris odaérintette a mancsát, megnézte magának a kisfiút és kóstolgatta, nyújtogatta felé a tappancsát, az óriási, de puha, elegáns mozgású tappancsait. Bence felmászott a dzsipre, a tigris is odatelepedett a dzsip másik oldalára, farkaszemet néztek. Bence egy idő után megszólalt.

– Anya, ez egy másik tigris.

– Igen, szívem, az előző meghalt.

– Hogy érted azt, hogy meghalt?

– Elköltözött az örök vadászmezőkre és most ott vadászik.

– Aha – látszott, hogy Bence elképzeli magában, ahogy a régi tigris az örök vadászmezőkön vadászik.

– Tetszik az új tigris?

– Igen, sokkal gyorsabb.

Bencének igaza volt, az új tigris sokkal kezdeményezőbb, bátrabb, látszik rajta, hogy egy gyönyörű fiatal állat.

– Anya, az új tigris fiú vagy lány?

– Lány, Ágnesnek hívják.

– Szia, Ágnes, legközelebb is jövünk hozzád.

– Most hová szeretnél menni?

– A tóhoz!

Elindultak a tóhoz, Bence egy ideig futkósott a tó partján, anya feszült lett ettől, mert a pást kissé alacsony, és elég veszélyesnek tartotta, aztán mindketten leültek a csónakban és meguzsonnáztak, almát zabkekszszel és finom almával. Bencének picit javult a hangulata, de még mindig nem az igazi, anya látta, hogy nincs teljesen elemében. Amikor felcsillant a szeme és rohanni kezdett, anya gyorsan elpakolta az uzsonna maradványait és utána iramodott, nem tudta, nem látta, mi történt. Egy teknős mászott át az úton, komótosan haladt ismeretlen célja felé. Bence magánkívvül kiabált és ugrándozott: egy teknős, szabadon, biztosan eltévedt, szegényke, segítenem kell neki hazatalálni. Bence leguggolt a teknős mellé és simogatta, becézgette, beszélt hozzá, megkérdezte, hogy hívják, hogy érzi magát, hol lakik.

– Hová akarod visszavinni? – kérdezte anya.

– Nem is tudom, szerintem nem itt lakik a nagy tóban.

– De szívem, itt lakik, ide kellene visszavinnünk.

– Nem itt lakik! Ennek a tónak a partjára nem tudok lemenni! – hisztizett Bence.

– Akkor hol lakik szerinted?

– A japánkert tavában.

– Akkor vigyük oda. Meg mered fogni?

– Persze! – mondta Bence fellengzősen, pedig soha életében semmilyen állatot nem mert megfogni.

Bence büszkén cipelte a teknőst a japánkert tavához, mintha édes gyermeke lenne, közben továbbra is beszélt hozzá, kérdezgette, éhes-e, szomjas-e, fáradt-e, mint egy vándort, aki rendkívül hosszú utat tett meg. A teknős hálásan pislogott és nem is kapálózott Bence

kezeiben. A legjobb barátok lettek, amire odaérték a kis tóhoz. Bence beleengedte a teknőst a vízbe, mire a teknős úszott egy kört, aztán visszatért Bencéhez és megszólalt:

– Köszönöm, kis gazdám, hogy megmenttéssel, nélküled kiszárad a páncélom a nagy hőségben.

– Te tudsz beszélni? – kérdezte Bence.

– Inkább az a kérdés, te honnan érted az állati beszédet?

– Nem tudom.

Anya eközben az elemózsiás zacskójában pakolt, átöntötte az ásványvizet a kulacsba, összerendezte a táskájukat. Csak azt látta, hogy Bence még mindig a teknőssel beszélget, szem előtt tartotta a kisfiát, mint mindig, minden pillanatban. Egyszerre hatalmas szélfuvallat támadt, fújni kezdte a leveleket, az ég is besötétedett.

– Jutalmat szeretnék adni neked – fordult Bencéhez a teknős. Ez alatt a tó alatt hatalmas és csodálatos vízi birodalom van. Meg akarom mutatni neked.

– De mi lesz édesanyámmal, aki nagyon vár rám? Nem hagyhatom itt, mit fog hinni? Beleőrül, ha észreveszi, hogy eltűntem.

– Nem fogja észrevenni, mert alig öt percrek fog tűnni az egész, miközben te egy évet töltesz el a vízi birodalomban, ő alig néhány percrek fogja érzékelni.

– De hogy maradok életben a víz alatt? Én ember vagyok, nem teknős!

– Erre is van megoldás. Mindjárt tojok neked egy teknőstojást, ha ezt lenyeled, nem fulladsz meg a víz alatt.

Így is tett, a teknős tojt egy tojást, Bence lenyelte, és már indultak is a víz alatti birodalomba.

A hirtelen jött sötétségben anya – azt hitte – elveszítette Bencét: mire felnézett, a kisfia sehol sem volt, leledtem az ijedségtől, torokszorító érzés kerítette hatalmába. Őrjöngött magában:

– Elhozom az Állatkertbe, hogy elfelejtse ezt a szörnyű napot, és erre elhagyom? Milyen anya vagyok? Azonnal cselekedett és az információhoz ment segítséget kérni, többször bement Bence nevét a hangosbemondóba: anyukája a japánkertbe várja vissza. Még szép, hogy nem öt perc telt el, ahogy a teknős ígérte!

Bence pedig a teknős mellett úszva közeledett a vízi birodalom bejáratához, ahol egy gyönyörű lány várta őket, a tenger királynőjének hívták. Vendégül látta mindkettőjüket

egy csodálatos lakomára, ahol halk zene szólt, amit Bence is szeretett. Egymás után szolgálták fel a fogásokat, olyan ételeket, amiket Bence korábban még csak nem is látott. Mindennek érdekes, különleges íze volt – bár ő nem igazán szerette a különleges ízeket. A tenger királynője csengő-bongó hangján duruzsolt Bence fülébe, megkérdezte, hol él, mik a kedvenc játéka, és mindent megtett, hogy jól érezze magát náluk. Látta, hogy a kisfiú kicsit feszeng, nem találja a helyét, és a teknős közelsége sem oldja meg a helyzetet. Ezért különös ötlete támadt: felajánlotta Bencének, hogy járjon náluk óvodába, a tenger királynőjének óvodája minden gyermek álma. Itt nincs rossz ízű étel, sem tökfőzelék, nincsenek sírások, veszekedések és verekedések, az óvó néni nem állít a sarokba senkit, és anyával is kedves. Itt bizonyára nem küldenek haza senkit sem a farsangról.

Bence másnap elkezdett a víz alatti óvodába járni, amely egy hatalmas buborékban helyezkedett el, minden sokkal színesebb volt, mint a saját, régi óvodájában, a gyerekek mind vele akartak játszani, itt senki sem veszekedett a játékokon, mert volt belőlük elég, s ha mégsem, azonnal hoztak a többi gyerekek is, abból a játékból, amiből csak akart. A csoportjátékok felfokozott hangulatban, vidáman, sok-sok nevetés közepette zajlottak, és Bence híres lett gurgulázó kacagásáról, amit messziről meghallottak a társai, talán még a víz felett, az Állatkertben is hallották. Anya megborzongott a tó partján, ismerős hangra lett figyelmes, fia édes kacagására, de távolról visszhangzott, nagyon távolról, mintha a víz alól szűrődne ki. Eszelősen indult a hang irányába, de nem látta Bencét. Nem mert elmozdulni innen, mert érezte, hogy kisfia a közelben van. Nem értette, nem fogta fel ésszel, de abban biztos volt, hogy csoda történt. Bence minden nap a víz alatti óvodába járt, csak neki megrendezték újra a farsangot, ahol felölthette a kis Mozart-jelmezét és fuvolázott is, pedig korábban sohasem próbálta. Mindenki megtapsolta, és ő hajlongott a tapsoló gyerekek gyűrűjében. Itt az idő máshogy telt, mint a Földön, múltak az évszakok, a gyönyörű tavasz, a kies nyár, a színes ősz és a vidám tél, egészen másképp alakult itt, a víz alatt. Bencét a teknős kísérte az oviba, nap mint nap. Jót tett neki a víz alatti világ, a színes pókhálófonalak, melyekkel ugróköteleztek, a különleges tengeri állatok varázslatos tánca, a nagy hárfa, amellyel a vízipók hárfázik, hangszerek, amiket koráb-

ban nem ismert, a csodás halk hangok. Legjobban a vízi trambulint élvezte, mert itt nem érezte a saját súlyát, naphosszat ebben ugrándozott, boldog súlytalanságban. Külön tárgy volt az óvodában a vízilabda, ami itt szintén könnyebbnek bizonyult, mint a földi medencékben. Ezt is megszerette, hiszen mindenki dicsérte, milyen hatalmas tehetség, pedig ő csak dobálta a labdát. Anya imádta volna ezt az óvodát, mert az óvó néni kedvesek, nem kell leveleket írogatnia a hivatalnak, a jegyzőnek, a szakszolgálatnak, a pszichológusnak, hogy a kisfia megkapja a fejlesztéseket, hanem magától fejlődik, hiszen a szeretet önmagában gyógyír. De Bence unatkozni kezdett, és egyre jobban hiányzott neki anyja, a kis csínytevések, viták, még a betegségek is, mert akkor otthon maradhatott anyával. A víz állandó bugyborékolása, a csodálatos színek és formák idővel megfakultak, Bencének hiányzott az erős kötelék és az a sok nehézség, amit anyával együtt éltek át nap mint nap, és ami erősebbé tette őket. Egy nap újabb, nyugtalanító gondolat ütött szöveget a fejébe: honnan jött ez a sok gyerek és mit keres itt a víz alatt? (A teknős hetente újabb gyerekekkel érkezett.) Talán mindenkit vár otthon az anyukája. Ezért aztán határozottan arra kérte a teknőst, hogy amint lehet, azaz mihamarabb, térjenek vissza a Földre. A teknős megsértődött, azt remélte, hogy Bence örökre ott marad, de azért felkísérte a kisfiút, aki megígérte, hogy ahányszor csak tud, eljön majd az Állatkertbe, meglátogatni. Bence belekapaszkodott a teknős lábába, és maguk mögött hagyták az örök boldogság vízi birodalmát.

Bence visszakerült a Földre, anyja ott várta a japánkert tava mellett, minden idegszálával megfeszülve és várakozva – néhány óra telt csak el anyja életéből, de ez a pár óra, amit Bence nélkül töltött, nehezebb volt számára, mint eddig bármi.

Anyja nem láthatta meg a víz alatti birodalom kapuját, nem látta, hogy Bence kimászott a vízből, nem látta a teknőst sem – egyszer csak felnézett és Bence ott állt előtte. Kicsikém! A szívére szorította az elveszett fiút. Bence hozzábújt, mint aki soha többé nem akarja elengedni.

– Menjünk haza! – kérte anyát. Majd otthon mindent elmesélek.

Persze otthon nem mesélt semmit, de másnap reggel közölte, hogy többet nem akar az Állatkertbe menni. Anya megkérdezte, hogy soha? Bence titokzatosan csak annyit mondott:

– Most egy darabig nem, aztán meglátjuk –
mintha félt volna valamitől.

Bence magatartása teljesen megváltozott, elmúlt a döngicsélés, a repülőzés, a futkosás, minden, amitől a világ autistának látta, igazi nagyfiú lett, az óvodát is úgy vette, ahogy jött, nem ijedt meg semmitől és senkitől. Talán egy kicsit érzéketlenebb lett, mint amilyenek a többiek. Anyának néha hiányzott a régi Bence, a kicsi, az esetlen, az érzékeny, a sírós, a hisztis, a mániás; de mivel az óvónők áradoztak róla, a csodálatos átalakulásról, anyát mindez kárpótolta és büszkeséggel töltötte el. Amikor eljött az első úszásoktatás ideje, Bencének nem kellett tanulnia, magától tudott úszni, az oktatók csak hüledeztek, hogyan lehetséges ez. Bence pedig titokzatosan mosolygott magában. Vízilabdázni is beíratta anyja, hiszek az oktatók szerint ebben

is kiemelkedőnek bizonyult. Valóban, mint ha egy korábbi életében is vízilabdázott volna, úgy dobott kapura, és sokkal jobban bírta az edzéseket, mint a többi gyerek. Amikor anyja dolgozott, vacsorát főzött, vagy csak nem volt ideje Bencével játszani, eszébe jutottak azok a gyerekek, akikkel ott találkozott a víz alatt. Vajon mi van velük, feljöttek az anyukájukhoz, vagy örökre lent maradtak? Ezt a titkot megőrizte a vízi világ, ami még mindig félelemmel töltötte el a kislít. Egy ideig a Balaton-partra sem lehetett vele leutazni, mert sírt, félt, a teknősöktől pedig egyenesen irtózott.

Nem felejtett el semmit abból, amit ott lent látott, a víz alatt. Egy hosszú, téli, unalmas délutánon mesélni kezdett anyának. Szorosan magához ölelte és azt suttogta a fülébe:

– Most már végre elvihetnél az Állatkertbe.

**A Nyugatban hirdetett
minden könyv kapható
a Nyugat könyvosztályában** Budapest, VII, Ilka-u. 3
Telefon: József 371-46

Reprint

Nyugatplusz

újnyugat
IRODALMI KÖR

olvasósarok a pilisborosjenői Nappali - kávézóban

Nappali

kávézó a Faluházban
2097 Pilisborosjenő,
Fő utca 30.

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

Hallássérültek örömfocija

*„(...) s oly nagy lett a csend.
mintha valami isteni titok
készült volna rámszólni”*

(Szabó Lőrinc)

Barátságatlan az idő, havas eső szemerkél, az útburkolat csúszós. Fekete László, az Ezüstcipő Focisuli alapítója, motorja, mindene ezért a cudar időjárásra hivatkozva még időben arról értesít, hogy a csütörtöki edzést nem kint, a zöld füvesen, hanem a Hallássérültek Budapesti Tanintézetének tornatermében tartják majd meg.

Késő délután van, a tanításnak már vége, a gyerekek mégis lelkesen érkeznek a különórára. Mert hiszen aki szenvedélyesen szereti a futballt, annak egy fociedzés aligha jelenthet megpróbáltatást, újabb tehertételt. Lázár Ervin Foci című írását idézve: *„Tulajdonképpen miért lenne idegen Istentől a játék? Hogy is írta József Attila? Ha a téren játszanak a gyerekek, Isten közöttük őgyeleg...”*

„Ahol most ülsz, ott ült a Nyilasi Tibi!”

Megérkezésem után néhány perccel már is szembesülök az „isteni jelenléttel”. Laci

edző ugyanis büszkén hívja fel a figyelmet arra, hogy az imént egy korábbi futballisten helyére rogytam le a pálya széli kispadra. *„Ahol most ülsz, ott ült a Nyilasi Tibi!”* – közli, egyetlen mondattal igazolva, hogy misszióját a legendák is becsülik. Az ezüstcipős, 70-szeres magyar válogatott, a Ferencvárossal és az Austria Wiennel is bajnokságot nyert „Nyíl” figyelme, barátsága, embersége nyilvánvalóan plusz motivációt, lelkerőt ad mind a gyerekeknek, a szülőknek, mind a trénernek.

Igaz, ő eleve „ezüstcipős” családba született. Édesapja, Fekete László (1954–2014) az Újpesti Dózsa tragikusan korán elhunyt ikonja, aki 1979-ben – Nyilasihoz hasonlóan – átvehette az ezüstcipőt, a kor csodacsatárainak járó díszes európai lábbelit. Az újpesti gólvágónak egyébként Golyó volt a beceneve, így fia (aki az MTK színeiben az NB1-ben is bemutatkozott), pici változtatással megörökölte a kedves elnevezést: ő lett a kis Golyó!

– Édesanyám hívta fel figyelmünket a hallássérültek futballjára. Azután édesapám-

mal megterveztük egy, az utánpótláskorú siket vagy nagyothalló játékosokat képző klub szakmai koncepcióját. Elvégeztem a jelnyelvtanfolyamot is. Abban bízunk, hogy apa és fia hosszú éveken át fogja majd együtt irányítani a munkát, segítve a hallássérült játékosok integrációját. De a sors nem volt kegyes hozzánk; édesapám elhunyt. Erőt adott azonban, hogy tudtam, neki is fontos volt ez a vállalás, így nem hagytam veszni az Ezüstcipő Hallássérültek Futballiskoláját. Nyolc éve már, hogy a sulis működik. 800 edzést tartottam – avat be személyes történetébe Fekete Laci, majd sietve elnézést kér. A tréning egész embert, nagy odafigyelést kíván, nem tud hát tovább csevegni a kispad mellett.

Visszatér a kezdőkörbe. Egyszerre tart fejelemet, egyszerre teremt jó hangulatot. Edző, pedagógus, showman.

A jelnyelv használata

Az ifjú tanítványok a bemelegítést követően a bójákat kerülgetik, majd kezdődhet a JÁTÉK! Hamar megalakul a narancsszínű, a kék, a sárga és a piros csapat, hamar kiderül, kik játsszák az első derbit. *„A repülő csatársor, a legendás hírű ötösfogó, a közönség fergeteges biztatása közben tör előre”* – írta Mándy Iván *A pálya szélén* című kötetében. A leírás itt és most is pontos.

Két rangadó közben (jeltolmács segítségével) a tünémenyesen cselező, már-már a legendás 9-est, Törőt idéző nyolcéves tehetség, Kuris Olivér mesél a labda bűvöletében megélt mindennapjairól. – 2024. május 20. óta járok ide – említi a „szent” dátumot, mikor csatlakozott Laci bácsi fociiskolájához. Megtudom az is, hogy *„a kis Golyó” barátságos ember, jól tanít és kedves*, majd azt is, hogy Olivér kapusposzton is jól érzi magát, de azért a gólszerzés, a támadásvezetés, a száguldás a lételeme.

Az Ezüstcipő Focisuli kiválósága végtelemül kedves, intelligens kisfiú. Lénye a pedagógusokat és a társakat is feldobja. A hét éve a Hallássérültek Budapesti Tanintézetében dolgozó nevelőtanár, Kling Szilvia megerősíti: *„öröm őt tanítani, öröm őt látni, ahogyan a pályára lép, ahogyan az edzői tanácsokra reagál. Édesanyja és édesapja is siket, ezért Olivérnak természetes a jelnyelv használata. Megszokta, hogy szájról olvas, hogy az ép gyerektársakhoz képest másként kommunikál.”*

Ahogy annyi más mai kisrác, ő is rajong a Real Madridért, s persze az 5-ös mezben parádézó Bellinghamért! Meglepetésem-

re, Szoboszlai Dominik a Liverpoolból nem ekkora favoritja. Olivér úgy érzi, érzi, jobb lenne neki itthon, egy magyar klubcsapatban brillírozhatna. – Lehetne az a csapat akár az Újpest is? – kérdezem, felfedve előtte, hogy én bizony lilában látom a világot. Olivér erre felnevet. Nem kommentálja az ötletet, de érezteti, hogy csupán jóindulatból, még akár ez a klubváltás is elfogadható opció a számára. (Na de, mit gondolsz erről Szoboszlai?)

– Egyszer profi játékos leszek! – fúzi hozzá, avagy jeleli el Olivér. Szaggatott, de számomra is mindinkább érthető szótagolással mondja(!) ki a leglényegesebb tudnivalót terveiről, életcéljáról. Majd biccent a kis bajnok. Visszatér a pályára. Egy perc se telik el, máris jókorát zörren a háló...

„Hidd el, megvan a kulcs!”

A hálónak egyébként sincs könnyű dolga. Többen tesztelik, szaggatják. Prekop Patrik például, akinek a játékát látva a tréner is csak csettint, sőt, a kispadhoz sodródva, megállapítja: *„óriási tehetség, ugye?”* Szilvia és én is helyeslően bólintunk. Mialatt a narancssárga – kék mérkőzést a pirosak – zöldek viadal váltja, Kling Szilvia a hallássérültek világát mutatja be nekem.

A hét éve a Hallássérültek Budapesti Tanintézetében dolgozó nevelőtanár figyelmeztet: siket és nagyothalló között van különbség, és azt is megjegyzi, hogy előbbi esetben a siket szó használata az ildomos. A hallássérülés fokozatait az audiogram-vizsgálat adatai szerint lehet elkülöníteni. A nagyothallókkal szemben a siketek teljes csöndben élnek. A hallásuk tehát nem javítható orvostechikai eszközökkel. A hagyományos kommunikáció lehetetlen számukra. – Azonban – fúzi hozzá Szilvia, aki az első pillanattól fogva a focisuli „lelke”, az edzői munka legodaadóbb segítője – a mobilkommunikáció előretörése, bármily meglepő, kinyitotta a világot a hallássérült emberek előtt. Ugyanis a különféle appok segítségével korábban nehezen megoldható helyzeteket képesek immár könnyen teljesíteni.

Szilvia konkrét példát is hoz. Az utazást. Ma már a legkisebbek is ördögösen bánnak a mobilkészülékekkel, ami a tömegközlekedésben jelentős segítség lett számukra. Néhány szót váltunk az intézmény óvodájáról, a bentlakásos iskoláról, illetve arról a kihívásról is, melyet a szerinte egyre nagyobb számban érkező autisták jelentenek a nevelők számára. A

zuglói tanintézmény ugyanis előttük is nyitva áll! – Hidd el, megvan a kulcs hozzájuk – említi a nevelőtanár, aki a szakmájáról szólva megálapítja: „*ezt az egészet csak úgy szabad csinálni, ha tényleg szerelmes az ember a munkájába!*”.

Szilvia az empátia, a türelem fontosságáról beszél, mialatt Laci bácsi hangosan, ugyanakkor megfelelően artikulálva világos utasítást ad a néhány pillanatra kaotikussá váló mérkőzésen szereplő játékosoknak: „*Nem mindenki egy helyre! Húzd át! Húzd szét!*” Majd érkezik még egy személyre szóló üzenet: „*Ne bántsd a kapust!*”

Néhány másodperccel később hatalmas de-rülséget vált ki, ahogy lerepül egy focicipő. Magasan száll a lábbeli, s abban a burleszk-szerű másodpercekben szinte megáll az idő a tornacsarnokban. Mintha mindenki azon tűnődne: „*hol áll meg s kit hogyan talál meg?*” A csuka végül békében landol a műanyagpadlón. Némi cipőfűzést követően a kis szünetet hosszú indítás követi, amit pazarul vesz át a kis Patrik. Nekilódul! Pazar cselsorozat után bepasszolja a lasztit a kapu előterébe, ahol a kapus előbb – és időben – érkezik, mint a támadó. A vészhelyzet elmúlik...

Nézz rám!

Az edzés hőse: az egyetlen leány, a tíz esztendő Kopp Amina! Meglepően sok gólt rúgott, bár Olivérék is igyekeztek tartani vele a

lépést. Az arcok tűzpirosak. A tréning végén – amikor Laci bácsi az összes játékosát egymás mellé tereli, és megköszöni a jó munkát, az akaratot, a foci iránti alázatot – mindenki mosolyog. A focisulisok az öltözők felé rombolnak, közben az iskola előtti parkolóban az anyataxik és az apataxik majdnem az összes parkolóhelyet elfoglalják.

Fekete László pedig elégedetten lép mellem. A látottakról is mesél, de néhány perc múlva már a hallássérült labdarúgás jövőjét veszi górcső alá: – Kapcsolatban vagyok a győri Széchenyi István Egyetemmel. Velük készítünk egy olyan alkalmazást, amely könnyebbé teheti az edző és a hallássérült játékos közti kommunikációt, akár edzés, akár a meccs közben. Egy jelzőrendszerrel van szó, a neve: *Look at me* (Nézz rám!). Az a cél, hogy ha célzottan egyetlen siket labdarúgóhoz akarunk szólni, akkor legyen módunk úgy kapcsolatba lépni vele, hogy az ne zavarja meg a csapat többi tagját, hogy ne kelljen felénk forgolódnia, folyton a kontaktust keresnie, hogy szájról leolvashassa az üzenetet. Elegendő lehet a meccs előtt a karjára húzni egy karszalagot, ami mindenről értesíti.

Fekete László elköszön, mert még begyűjti a labdákat, valamint az edzésen használt bójákat, kellékeket. Szilvia a gyerekek biztonságát felügyeli, az öltözői folyosón szolgál. Nem zavarom őket. Halkan távozom.

Most jólesik a csend.

Külön köszönet: Újpest FC (Gmák László).

JANCSÓ PÉTER

Pantera: A new level

avagy az ereinkben lüktető élő fémmuzsika

„A hivatásom épp azért visz el annyi országba szerte a világon, mert a zenét mindenki szereti. Inkább erről lenne fontos beszélni, mielőtt az olajra terelődne a szó.”

(Phil Anselmo, a Pantera énekes)

A heavy metal hadszíntér egyik legnagyobb (kimúltnak hitt) vadja bizonyosan a Pantera! De sokan mégis felteszik a kérdést, hogy Dimebag Darrel és Vinnie Paul – a zenekart alapító testvérpár – nélkül beszélhetünk-e Panteráról (magyarul: párdúc), jogosan járnak-e be a világot úgy, mint: A Legenda.

A zenekar története igazi sikersztori, ám a vége (legalábbis akkor, amikor az alapító gitárfenoméni, Dimebag Darrel 2004-ben elhunyt, aligha volt, aki hitt a folytatásban...) nem sikerült szépre. Nem lep meg, hogy bőséggel vannak olyanok, akik szerint szentségtörés, hogy az a Phil Anselmo alapította újra a bandát, aki húsz évvel ezelőtt még drogmámorban úszott, és négy tökéletes, majd egy szimplán csak rohadt jó Pantera-lemez után, megroppantva a csapategységet, szétrobbantotta a zenekart.

Az érem másik oldala, hogy olyan arcok szálltak be Anselmo és Rex Brown mellé, akik méltóképpen és alázattal vitték és őrzik a lángot! Igaz, két évvel ezelőtti nagy vizszatérésük, amelynek egyik helyszíne a budapesti Barba Negra volt, másképpen hatott, mint a 2025. február 3-i „well sold” buli a Papp László Budapest Arénában.

Az első fellépés egyszeri és megismételhetetlen, ezáltal kihagyhatatlan, rocktörténelmi pillanatnak érződött – itthon is. Eufóriába csapó népünnepélylé vált. Mostani visszatérésük lazább, magabiztos hangversenynek tűnt – de az eufória most se maradt el... Ahogy heves gitárnyikorgatással kísérve aláhullott a színpadot eltakaró vászon, több ezer torok üvöltése tudatta a deszkákon lévőekkel: Budapest számára a Pantera nem nosztalgiazenekar, hanem az ereinkben lüktető élő fémmuzsika.

Szó, ami szó, Anselmóék nem tudnak tévedni élőben, hiszen a repertoár olyan klaszszikusokból áll, melyek beleégtek több gene-

ráció fülébe. A Philip Anselmo (ének), Rex Brown (basszusgitár), Zakk Wylde (gitár), Charlie Benante (dob) felállású főnix-párdúc a lehető legautentikusabb módon idézi meg a ma már egy túlvilági zenekarban nyomuló tesók jellegzetes hangzását, miközben nagyon is saját képükre formálják a dalokat. Számomra a minden idők egyik legcsodálatosabb gitárszólóját felvonultató „meglepetésdal”, a *Floods* libabőrös percekét okozott; megkönnyeztem!

2025-ben a Pantera: kakukktojás! Egyfelől minden mozdulatában, minden dallamában, üvöltésében ott rejlik a kilencvenes évek eszszenciája, azonban nem hatnak avíttnak az alsó hangon is 30 éves remekművek. Mert a Pantera megelőzte a korát. Időtálló életművet tettek le az asztalra, ami 2025-ben is forradalminak hat. Ráadásul a valaha whiskyben pácolt és marihuánafüstben tartósított dalok szövegei sem veszítettek az aktualitásukból. Mindegyik megszólaló tétel őszinte, zsigeri, elementáris erővel szögez a földhöz, küld haza, tör össze, emel új szintre. (*A new level!*)

Amit hallottunk, az egyszerre a múlt és a jelen – és talán maga a jövő.

Zenekart hamvaiból feltámasztani csak így érdemes.

Különleges könyvbemutató a békásmegyeri könyvtárban

A 107 éves Gizi néni és regényes életútja

Az ország legidősebb polgárával, Csap Leventéné szül. Nemez Gizzellával találkozhattak az olvasók Szabó Zoltán Attila: XXI. század, 21 női sors című könyvének óbudai bemutatóján 2024. december 11-én este a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár békásmegyeri fiókkönyvtárban. A teltházas program moderátora maga a szerző volt, aki televíziós személyiségként is ismert, így a könyvpremier második része életinterjújának is beillett.

Szabó Zoltán Attila
XXI. század, 21 női sors

Szabó Zoltán Attila író, újságíró interjúfüzére szeptemberben jelent meg. Azóta egymást érték a közönségtalálkozók, a könyvvel kapcsolatos események. A mű hivatalos könyvpremierjét a Körösi Csoma Sándor Kulturális Központban tartották, ahol az Óbudai Társaskörben gyakran fellépő Talány Akusztik koncertje is része volt a programnak. Később az érdeklődők – egyebek közt – a Jókai Anna Szalonban, a Márai Kultban, a Balassi-házban, a Magyar Női Unió székházában, a MÚOSZ Sajtóházban is megismerhették a könyvet, tehát a békásmegyeri találkozó beillett akár az országos turné állomásának is.

A könyv érdekessége, hogy a Magyar Vietnámi Kapcsolatért Alapítvány támogatásával született meg. A kötet fővédnöke: az alapítvány elnöke, a műfordítóként, közgazdászként is ismert Dr. Phan Bích Thien. A Líra honlapján található ismertető szerint „a mű 21 női sorsot mutat be irodalmi minőségben, mégis közérthetően. A szerző portréinterjúi különleges élethelyzeteket, sorsfordító pillanatokat, emlékezetes történeteket tárnak elénk, ám nem a magazinis újságírás elkoptatott közhelyei révén.”

A kötet megjelenését a Magyar Vietnámi Kapcsolatért Alapítvány támogatta.
Fővédnök: Dr. Phan Bích Thien

Érdekes, hogy a női sorsvallomások füzérében szereplők között nemcsak a Békásmegyeren élő Gizi néni kövődik sok szállal Óbudához, hanem Csepregi Éva, a Neoton Família éne-

kesője, Vető Viktória, a Sziget Fesztivál sajtófőnöke és Herczku Ágnes népdalénekes, a világzenei élet emblematikus személyisége is. (Herczku Ágnes éppen néhány hete vendégeskedett az Óbudai Kulturális Központ Irodalmi kávéházában.)

A Békásmegyeri Könyvtár publikuma hihetetlen szeretettel, rajongással fogadta Gizi néni, akinek akár kalandregényt is megérne az életútja. Kiderült, hogy gyermekkorában Mórinc Zsigmond babát ajándékozott neki, mivel jól ismerte a szüleit; édesapját a legjobb barátjaként tartotta számon, s ha csak tehet, ellátogatott hozzájuk – akkor még – Karcagra, hatalmas adag rántott hússok takarásában kibeszélni a világ dolgait.

Szabó Zoltán Attila kérésére Gizi néni felidézte azt a tragikus karácsonyt is, amit Budapest ostromakor egy városmajori pincében vészelték át édesanyjával, majd az általa készített gobelnekből is tartott bemutatót, a mű dedikálásakor pedig nemcsak a szerző, hanem ő maga is sorra szígonzta, egyúttal kedves üzenetekkel látta el a kötet lapjait.

Nyugatplusz

újnyugat
IRODALMI KÖR

Kortárs versek, prózák, esszék gyűjteménye a 21. század egy – ismét – zűrzavaros, háborús korszakában, amikor *minden kastélyból csak az üres romok fogadják a győztest, aki megszáll benne.*

Gondolatok, hogy mik is vagyunk és hova is megyünk és mi vár reánk...

A Nyugat Plusz 2025/1. exkluzív kiadványa avval a céllal született, hogy a 21. század kihívásaival szembesülni kész, vitára és párbeszédre hajlandó művészek, gondolkodók érvényeset, igazat írjanak. Új versekkel lépjenek színre, megfontolandó felvetésekkel, megállapításokkal gazdagítsák a magyar kultúrát. Igen, részint misszió, részint szélmalomharc ez, mivel értékteremtésről, értékmentésről, tehetségek felfedezéséről, tehetséggondozásról, a minőség iránti elkötelezettségről tanúskodik ez a mű is. Csak azoknak ajánljuk, akiknek van igénye a szellemi egyenkosztól különbözőre, a „primőrre”, a játékosra, a valóságosra.

Nyugatplusz

Nemzeti
Kulturális
Alap

NYUGATMA